

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת
Public Art and Early Media Archive

אירועי אמנות תל-חי 90

פרסומים

גזרי עיתון, ראיונות רדיו
מקור החומרים: המכון לאמנויות תל-חי

Tel-Hai Art events 90

Press

News clips, radio interviews

Material source: Tel-Hai Arts Institute

המכון לנוכחות ציבורית
המרכז הישראלי לאמנות דיגיטלית, חולון
למידע נוסף צרו קשר דרך archive@digitalartlab.org.il

The Institute for Public Presence
The Israeli Center for Digital Art, Holon
For further information please contact us at archive@digitalartlab.org.il

תאריך : 26/10/90
מס' דף: 1
מ.הנ"ח: 81655

ק-א. בגס מס' עוסק מורשה: 069797140
י פ ע ת המרכז לקטעי עתונות, רדיו וטלביזיה
דרך פ"ת 7, ת.ד. 31475, תל-אביב 66181 טל: 612192
אישור לצורך ניכוי מס תיק מס' 01/249681/6
חשבונית מס/קבלה: 103690 * מקור *

נתקבל מאת: תל חי 90 ד"נ גליל עליון

עבור: חשבונית מס' 14414

אסמכתא/ מס. חש'
חשבונית המושך

תאריך ארכיון אמנות ציבורית ומדרי-מוקדמת
פרעון

מספר משור על סניף
שיק/שטר בנק הבנק

29740070 14414

230.84

ARTLABS/10/90

10 בל"ל 976

מכון למסורת וידיעות
INSTITUTE FOR HERITAGE AND KNOWLEDGE
مركز للتراث والمعرفة

Public Art and Early Media Archive

סה"כ תקבולים: 230.84
ניכוי במקור : 00.

הערה:

חתימה:

סה"כ הקבלה : 230.84
16% מע"מ : 31.84

סה"כ מזומן :

סה"כ שק/שטר: 230.84

סה"כ דחויים:

סה"כ ללא מעמ: 199.00

תאריך הדפסה : 07/11/90
 דף מספר : 1

יפעת המרכז לטכנולוגיה ציבורית 90
 מספר חברה : 190

מצב השכר מפורט לתאריך : 07/11/90

לכבוד : מל"ח 90

כתובת : ד"ר גליל עליין
 מיקוד : 12210

מספר חשבון : 81655
 טלפון : 06-943731
 תנאי אשראי : יום

הנני מתכבדים להפנות השומות לבכם כי חשבונוכם אצלנו מראה יתרה לפי המפורט למטה :

1990	1990	תאריך	פרטים	סכום	סכום	יחידה	יחידה
מספר חשבון	מספר חשבון	תאריך	פרטים	סכום	סכום	יחידה	יחידה
14414	14414	09/09/90:30/09/90:	ח-1	09/90	230.84		
103690	14414	26/10/90:			230.84		0.00
15051		10/10/90:31/10/90:	ח-1	10/90	69.89		69.89
ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת							
				300.73	230.84	7.0	
				יחידה נרילה לחיובתכם: 69.89			

הודעה : מסומצת ימי הפיזור שלכם מעבר לתנאי האשראי המוסכמים ביום 7 ימים.
 נודה לכם על הסדרת חובכם המהיר

מרכז המידע והמחקר
 המרכז לטכנולוגיה ציבורית
 המרכז לטכנולוגיה ציבורית

Public Art and Early Media Archive

לכבוד : 90

יפעת המרכז לטכנולוגיה ציבורית 90

בוצע במערכת הנה"ח מ.ל.ל. צ"י :

Israel Communications Inc., 350 Fifth Avenue, 19th Floor
Tel. (212) 605-2998 New York, N.Y. 10118 19th Floor

מביאנלה לביאנלה

הביאנלה הבינלאומית לפיסול
בתל-חי. בראש השנה

תל חי '90 - אירוע בינלאומי לפיסול
בטבע, הרביעי במספר, יתקיים בראש
השנה, מִ'20 עד 23 בספטמבר, ביוזמת
מכללת תל חי והמועצה האזורית גליל
עליון.

אירועי תל חי, שהחלו ב־1981, במסגרתם
לקיימם אחת לשנתיים, מתקיימים עתה
אחת לשלוש שנים. היום והאוצר הראשון
היה אמנון ברזל, בן־מנהל המוזיאון
לאמנות בת זמננו בפראט שבאיטליה.
השנה האוצר הוא פלורנ בקס, מנהל המר
זיאון לאמנות חדשה באנטוורפן ועורך
כתב עת לאמנות שם.

האמנים הישראלים שישתתפו השנה
הם דני קרוון, אוסוולדו רומברג, מיכאל
גרוס, בני אפרת, ונתן שילוני וישראל
מושנזון. מבלגיה יגיעו שני מסלים: גר
ליאום ביג' ולוק דילוב, ומהולנד ג'וזון
קורמליג. עבודותיהם יצטרפו לכ־50
יצירות שכבר פוזרות באתר הפסלים של
תל חי.

במסגרת האירוע תתקיים תערוכת
מחווה למלניקוב - האמן שפיסל את
האריה השואג בתל חי. תערוכה זו תיפתח
ב־11.9. כמסורת המקום יתקיימו גם מיצ'
גים שונים מכל תחומי האמנות, וכן
תתקיים תערוכה על תרמית התעשייה,
בחסות סטף ורטהיימר.

בינאלה נוספת לפיסול, הפעם של
אמנים ישראלים בלבד, תתקיים בסוכות
בעין הוד.

חיים בארי

תומדיה מוקדמת

מכון לתוכנית ציבורית
INSTITUTE FOR PUBLIC PRESENCE
مركز للتواجد العام

Public Art and Early Media Archive

כז לקטעי עתונות רדיו וטלוויזיה

YIFAT PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIC

תח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, דרך-פטיח-טיק-טל, 76181, אביב-תל

הביקורת

תוכנית חדשה בבת שבע, 'תחת לחץ', וחזי לסקלי חש ברוח הרפתקנית. ענת דניאלי, הוא אומר, היא יוצרת מרשימה. עודד אסף גילה אבובן מבטיח, בורשטיין דאג לסופרמן, אדם הורוביץ התלהב מוידאו של סוניק יות' ורורברגר שגא את גורג' מייקל החחדש: סתם עוד תקליט מחורבן. סיגל רשף, שנשעה לתל חי, עלתה וירדה בהר במיניבוס עם מדריך מחברה להגנת הטבע, ומסכמת: היה באסה

פ.ס. וכל הזמן עושים הכנות למופעים שברוך, שהפרש הזמנים ביניהם כל כך גדול, שצריך מול כדי לתפוס משהו. בשטח הרחבה המרכזית, באולמות המכללה, מוצגת גם התערוכה של מלניקוב, שאפשר היה לראות כשהוצגה באוניברסיטת חיפה, הרבה יותר קרוב. צריך כושר בשביל לספס במדרגות למלניקוב. צריך עצבים חזקים בשביל לא להתעצבן במקום הזה, שיש בו כל כך הרבה פוטנציאל בלתי מנוצל. הדרך מתל אביב מלאה כיווץ. הדרך מתל אביב ארוכה. עד תל חי נסענו, והיה באסה. ועל הרשאל של תל חי, חצר תל חי, אפשר רק לדמיין את מוסי מוחי הנורד מאחוריו צמיג, משתי על הממטרה ומפריח יונים לבנות, והקהל הרב עומד דרוך סביב למרשאה, והאווירה רחוקה באמנות. זה היה בתל חי 1980.

סיון דש

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

מכון המחקר והמחקר
INSTITUTE FOR PUBLIC PRESENCE
מכון המחקר והמחקר

Public Art and Early Media Archive

א ר ו ע

סיון דש: "פעם הייתה תקופה של השתלבות עם הטבע, באמנות ותרבות, ועכשיו הולכים נגד הטבע, כאילו, אמר המדריך"

אירוע תל חי 90

בדרך מתל אביב לקרית שמונה נתון ירוק אחד. עוד מעט מגיעים נתון י. מרוק ודאם את "Hollywood" של מוסל ג'ון קורמלינג' מתולנר. על הדרך מורים להיות פסלים. על הדרך שלום, אבל מי בכלל יכול לראות אותם. וגם אם עברת את כל מסלול המכיזום של שתיצבו במדריך המארגנים, גם אז ורתם עם עצי תאונות בדרך.

במבט מופנים המבקרים אל מנגרשי וניה מאורגנים, בהם שולש חבר זכיריו ותנופסים רגליו מוסר, המבטיחים לו יכיוון התנועה. בשער משלמים 12 שקל 'מבוגר - יקר, לאור דלות האירוע - סבילים וחברת עם רשימת הפסלים 'מבטיחים על הדרך ורשימת האירועים. כל זמל ומספרו הסידורי, וכן הם גם מ' יעידים במפה שכחברת. כיום חמישי עוד נזו לבנה אחת לבנה את הבונקר 'מפסטרלי של ישראל מושגות. זה היה 'מפל היחיד שניתן היה לזהות מנקודת הצפייה. נסיונות נוספים לאתר בשטח 'מסלים אחריהם, לפי מיקום הבונקר, ול' קשר אותם להסברים בחוברת ולמפה 'המצורפת, נכשלו. אם זה מס' 56, אז מ' אין למעלה זה צריך להיות... לא, זה לא זה. ככה זה נמשך עד שאחוז בן הייאוש ואתה מחליט להצטרף ליושבי המיניבוס, שאמור להסיע אותך בין הפסלים, ב' קוה שהמדריך או המדריכה ויכלו להאיר את הדרך.

המיניבוס נוסע, המדריך מדבר, ואז צו לו תהווה נוגה. אולי היה עדיף להישאר בנקודת התצפית המדריך, מסתבר, הוא מחברה להגנת הטבע, אין לו צל של מושג על הפסלים, לבד מקטעי משפטים שזכר מפות או יותר מההסבר הקצר שורדאי ניתן לו בשלב זה או אחר מ' אנשים כאלה או אחרים. וכך וכו' יושבי המיניבוס לשמוע שפעם הייתה תקופה של השתלבות עם הטבע, באמנות ותרבות, ועכשיו הולכים נגד הטבע, כאילו. ואם הפסל הזה, שאני לא יודע מי זה היה, איטלקי משהו, מתבלו אולי הכי טוב בחוברת, או הוא שתל עצי צמחה שכבר אין מה אותם כי הם נשברו ברוח, או זה היה צריך להיות חלק מחפסל ולהשתקף במים, כי זה היה בת' קופה של השתלבות עם הטבע, מוף הנאום. המדריך כיוון את הנוסעים אל החוברת, אבל למדרי תניין זכר את חוויות התצפית, והעניין לנסות לקרוא את השמות הכתובים בשלטים הקטנים. על השלטים הקטנים יש אותיות קטני טנות. אי אפשר לקרוא מן המיניבוס. אולי נעצור ונרד לראות גם לא. לא עוצרים באמצע הנסיעה.

אז נוסעים, ותוך שלוש דקות עוצרים. מתברר שהמיניבוס הזה נוסע רק חלק מהדרך, ועכשיו עושים סיבוב בגלג. ואז רואים כמה הפסלים מתנחלים, מבוסים בעשבים, הולכים לאיבוד בתוך ההר הגדול והצפופה הזה. צריך לנסות לתפוס את המיניבוס שיוצא, שבא אחרי המיניבוס שעולה, שבא אחרי וכו'. סיבוב של ארבעה מיניבוסים שונים, כשכל פעם יורדים ומחכים ועולים. רוב הנוסעים מתיאשים במיניבוס השני וחוזרים

מביאנלה לביאנלה

הביאנלה הבינלאומית לפיסול
בתל-חי. בראש השנה

תל חי '90 - אירוע בינלאומי לפיסול
בטבע, הרביעי במספר, יתקיים בראש
השנה, מ'20 עד 23 בספטמבר, ביוזמת
מכללת תל חי והמועצה האזורית גליל
עליון.

אירועי תל חי, שהחלו ב'1981 במטרה
לקיימם אחת לשנתיים, מתקיימים עתה
אחת לשלוש שנים. היום והאוצר הראשון
היה אמנון ברול, כיום מנהל המוזיאון
לאמנות בת זמננו בפראט שבאיטליה.
השנה האוצר הוא פלורין בקס, מנהל המר
זיאון לאמנות חדשה באנטוורפן ועורך
כתב עת לאמנות שם.

האמנים הישראלים שישתתפו השנה
הם דני קרוון, אוסוולדו רומברג, מיכאל
גרוס, בני אפרת, יונתן שילוני וישראל
מושנזון. מכלגיה יציעו שני פסלים גז
ליאום ביג'י ולוק דילוב, ומהולנד ג'וזף
קורמליג. עבודותיהם יצטרפו לכ-50
יצירות שכבר פוזרות באתר הפסלים של
תל חי.

במסגרת האירוע תתקיים תערוכת
מחווה למלניקוב - האמן שפיסל את
האריה השואג בתל חי. תערוכה זו תיפתח
ב'11.9. כמסורת המקום יתקיימו גם מיצ
גים שונים מכל תחומי האמנויות, וכן
תתקיים תערוכה על תרמית התעשייה,
בחסות סטף ורטהיימר.

בינאלה נוספת לפיסול, הפעם של
אמנים ישראלים בלבד, תתקיים בסוכות
בעין חור.

חיים בארי

תל-חי 90

לקראת ארועי תל-חי, אשר יתקיימו בספטמבר 1990, ערכו בשבוע שעבר נציגי המדור לאמנויות פלסטיות במועצה הציבורית לתרבות ולאמנות ביקור באתר. בביקור השתתפו יו"ר המדור, יעקב רכטר, נורה כוכבי ויגאל בן-נון. כמו כן השתתפו האוצרים יגאל צלמונה ומיכה לוין וראש מינהל התרבות במשרד החינוך והתרבות, אבנר שלו. ליווה אותם יגאל מרון, מהמכון לאמנויות בתל-חי. במהלך הביקור נסקרו ההכנות לקראת הארוע והוצגו התכניות להקים במקום גן-פסלים בטבע. עניין זה יועלה בקרוב לדיון בישיבת המדור לאמנויות.

אוצר תל-חי 90 יהיה פלור בקטגוריה, אשר היה האוצר גם בתל-חי 87. הכוונה היא להביא לאירוע אמנים שלא השתתפו בו בעבר. בסך הכל מדובר בכ-20 אמנים, 15 מהם 15 מהם (חלקם מחו"ל), יקימו עבודות קבועות בהר תל-חי וחמישה אמנים יקימו עבודות זמניות אשר תפורקנה לאחר הארוע. הקמתן תיעשה מספר חודשים לפני האירוע מחומרים הנמצאים באזור, כגון מיכלי פרי, חבילות קש, משטחי כותנה ועוד.

במסגרת האירועים יתקיימו גם מספר מיצגים שיבוצעו על ידי אמנים אותם תבחר ועדה מיוחדת בשיתוף האוצר. זימון האמנים יעשה כשנה לפני הארוע ותיתכן הזמנת מיצגים במיוחד.

מתוכננים גם סימפוזיונים בנושאי אמנות שונים בכלל, ופיסול בטבע בפרט. בסימפוזיונים ישתתפו מרצים מהארץ ומחו"ל. ישנה כוונה להוציא אלבום צבעוני, אליו יצורפו צילומי הפסלים של כל ארועי תל-חי.

בנוסף לכל אלו, תיערך תערוכת מחווה לפסל מלניקוב, שפסל "האריה השואג" שלו נמצא בקיבוץ כפר גלעדי, וכן תערוכות ופעולות אמנותיות אחרות בשבוע אמנות בגליל.

בנוסף לעבודות הפיסול בארועי תל-חי, מתוכנן גן פסלים בטבע, באזור הר תל-חי, במכללה ובחצר תל-חי, וייחודו בכך שהפסלים נבנים במיוחד למקום, תוך התייחסות לערכי נוף וטבע, היסטוריה ומיקום גיאוגרפי. כשהכוונה היא להפכו למוזיאון פתוח בעל מעמד רשמי ומוכר. גן הפסלים יצורף למכללת תל-חי והמכון לאמנויות, והם יהיו האחראים לטיפול בו. הגן יהיה פתוח למבקרים כל השנה, ותהיה בו אפשרות לתנועה ברכב פרטי עד קרוב לפסלים, ובשבילים, שבחלקם כבר נוצרו על-ידי המבקרים במקום. בעתיד ייבנו כ-15 פסלים בכל ארוע.

הפסלים ייבנו מחומרים עמידים בפני פגעי טבע ואדם, ישתלבו בנוף ואחזקתם מינימלית. תכנון תוכנית האב לפיתוח השטח נמסר ליגאל רץ מקק"ל מחוז צפון.

רבקה מאיר

תיאטרון / מירי פז

ביזבוז משאבים

הצגה לכל המשפחה ב"הבימה": "עלי כינור" על פי שלום עליכם בעיבוד של עדה בן-נחום ובבימוי חנן שניר.

חידה היא כיצד "הצליח" תיאטרון "הבימה" להשקיע משאבים טובים כל כך - הסיפור היפה של שלום עליכם, העיבוד של עדה בן-נחום, הבימוי של חנן שניר, צוות השחקנים הטוב - ולהפיק תוצאה כה עגומה. התפאורה העשירה של לידיה פינקוס-גני מביכה בקיטשיות הבלתי-נסבלת שלה: כנרים על הגג טובלים בתוך ענן כחול. יש הרבה תנועה על הבמה, אבל תנועה לא מעוצבת, פשטנית, משמימה. המוסיקה, למרות העיבודים הכמו-חדשניים של חנה הכהן, נשמעת חבוטה. יש הרבה רעש וצעקות. על דיקציה אין מה לדבר. חנה רוט המקסימה ונאוהה זיו המוכשרת נראות כמי שנקלעו, לגמרי במקרה,

גיליון
69

בגליל העליון

אלול תש"ן • אוגוסט 1990

שורר בויסמן פסל הלנדי
הפרס הלכן תל-חי 1987.

"אני חושף ומתמודד עם
הרציפות הפיזיות, המצויות
במקורות הבוטניים. עבודה זו,
המבוססת על מחקר הכרס
הלכן, יכולה להתפרש כאב
טיפוס החיים".

אירועי תרבות

- 29.8.90 קונצרט מיוחד עם שירה
רבין (כיתור) - יונתן גאק
(פסנתר), בית העם כ. בלום
- כניסה חופשית
31.8.90 צוואת +30, ב. בלום
9.9.90 חוג אזורי לקולנוע - הנהג
של מים דיזיז - בית העם
כ. בלום
23-20 בספטמבר - אירועי תל-
חי 90.
מידע נוסף טל' 06-945640/18

מכללת תלחי

דרוש - מיידי!

מרכז פרויקט

חינוך ונער לימוד

בחי משרה

★ בעל תואר ראשון בכלכלה
ומינהל-עסקים

★ ניסיון מוכח בעבודה עם נוער

★ אפשרות להשלמת המשרה - בחוראה

תעודות, קורות חיים והמלצות נא לשלוח

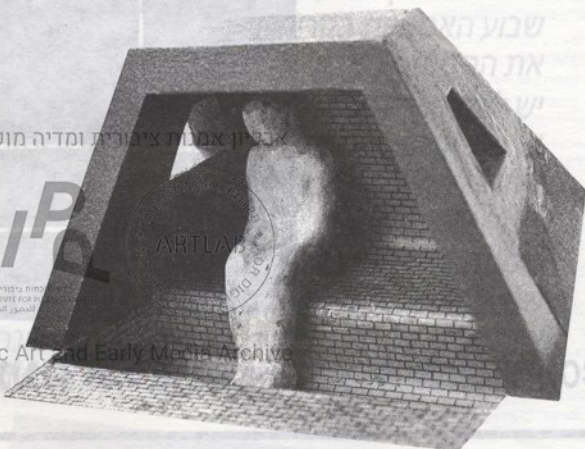
למכללת תל-חי ד.ג. גליל עליון 12210

עבור: יעל מלצר טל: 06-9453731

על הבונקר הפסטורלי

תל-חי - 90

מבנה נמוך, דמוי בונקר בחיצוניותו, בעל שני חרכי הצצה בצדדים,
המבנה חתוך, פתוח כלפי הנוף, ובו ספסל לשיבת אדם או זוג.
מבחוץ מדופן הבונקר בפלטות ברזל, ומבפנים בלבנים אדומות.
כשמקום הצבת כפות הרגלים שתול באדמה. הפרייקט מוצב על
מדרון הוואדי, משולב בתוך הצמחייה ופתוח אל הנוף. מיועד לשיבה
בלבד. נוכחותו בשטח דרערכית: מבחוץ נוקשות מבחינת מבנה
והחומר, ומבפנים חומריות וחמימה, המפתה להיכנס לתוכו, למצוא
מחסה מן החוץ. סגירותו ונוקשותו של המבנה מספקים הגנה מפני
איום חיצוני גופני, פתיחותו אל הנוף מבטיחה התרגעות ושלמות נפש.
ישראל מושינזון, פסל.

פורום נשים לצמיחה בגליל

לאחרונה הוקם פורום נשים לצמיחה בגליל. מטרת הפורום לעודד
נשים בעסקים קטנים, העוסקים בתחומים בהם מתמחות נשים כמו
חנות, מתפרה, קוסמטיקה, חפצי אומנות וכו'. כמו כן הפורום רואה
חשיבות בעידוד תעשייה זעירה ליד המפעלים הקיימים באזור,
ובהקמת שירותים נלווים לתעשייה, תחומים נוספים בהם נשים
יכולות לקחת חלק פעיל.

נשמח לראות אותך ואת חברותיך בפורום זה.

חגית קולמן - נאות מרדכי

ד"ר יעל הרוסי - ק"ש

אדריאן בלום - עמיעד

קרול בלגורי - כפר הנשיא

ג'נט קולמן - עמיעד

רחל שבח סוכר - ק"ש

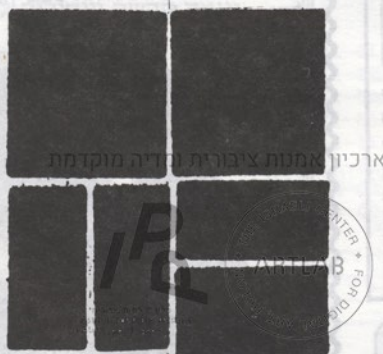
לינדה לוי - עמיעד

שריטה סינה - כפר הנשיא

שרון עזאני - עמיעד

אסתי טומין - עמיעד

תל חי TEL HAI 90

Public Art and Early Media Archive

מפגש אמנות בת זמננו • CONTEMPORARY ART MEETING

הארוע יתקיים בתקופת ראש השנה 20.9.90-23.9.90

פתיחה: יום חמישי א' תשרי תשנ"א 20.9.90, נעילה: יום ראשון ד' תשרי תשנ"א 23.9.90
שעות פעילות: מ-08.00 בבוקר עד חשיכה.

ART INSTITUTE

TEL-HAI COLLEGE, UPPER GALILEE 12210, ISRAEL

PHONE: 06-943731

המכון לאמנויות
מכללת תל-חי, ד.ב. גליל עליון 12210
טל. 943731

"הַכֶּרֶפֶס הַלְבָּן"
שוורד בויסמן (הולנד) תל-חי 1987

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

בהוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, TV & RADIO MONITORING
תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, TEL-AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA St., TEL: 03-622458, 612192

שודר בתכנית: השכם בבוקר

בתאריך: 21.8.90

בשעה: 6.06

ברשת ב'

ק230807 צבריון אמנון ציבורית ומדיה מוקדמת

מ13230

שמואל שי:

הנה אני קורא ב'מעריב', שהאירוע הבינלאומי
הרביעי לפיסול בטבע, אירוע תל-חי '90, ייערך בראש
השנה. השנה ישתתפו בו שישה אמנים מישראל, וארבעה מחוץ
לארץ, והעבודות שלהם יצטרפו לחמישים הפסלים שהוצבו
בירידים קודמים. האירוע הזה קיבל תנופה, והוא מקובל
בעולם כולו, ומי שמכם יוכל, יראה את הפסלים האלה, יש
חמישים, יהיו עוד, זה מעניין לראות את זה. ליד
האירוע, תיערך ביוזמתו של סטף ורטהיימר, תערוכת
תעשייה בגליל העליון, ישתתפו שם חמישים מפעלי תעשייה
באזור, שעוסקים בייצוא, וישתתפו גם נוסף לזה, חמישיית
כלי נשיפה מגרמניה, סדנת המחול של אולפן תל-חי, חבורת
הזמר של הגליל העליון, ותיזמורת חצור הגלילית. לקראת
ראש השנה יש מה לנסוע לצפון.

26,320 שקל בלבד, מעור שבאותה תקופה היה ערך ההלוואה, עם רבית, 35,351 שקל. במספר מצויין, כי גלעד ביקש לחסל את החוב באמצעות צ'קים שמסר ליהלום, אולם אחד מהם לא מוכר על ידי הבנק. התובע פנה לנתבע וביקש, שסירי את חובו, אך נענה בשלילה, נאמר בתביעה. יהלום מבקש מבית המשפט לחייב את גלעדי לשלם לו את הסכום החסר.

שוועלי שווערן גאנעם בלבת

35 מקרי בלבת התגלו השנה

מאת נורית ארד, כתב. ידיעות אחרונות
נחשד הירחול במספר מקרי הבלבת מתחילת השנה נתגלו 35 מקרי בלבת, רובם בשוועלים שהגיעו כשי הראה מעבר לק הירחול. לרובי דר אונגן שמשוני, הווערן הראשי של משרד החקלאות, נמיה נגועה בבלבת נישת לפני וזמיה ארבע אנשים בכריתות ואתמול חדר שועל עזלה בלבת מלחמה. בכריתת השועל כישוכ נילי שלח מוריע. השועל תקח אנשים שהיו במלחמה. השירות הווערני של משרד החקלאות ואנשי החברה להגנת הפעם ממשיכים למעול במשותף למציאת דרכים לדיחול אוכלוסיות השועלים בארץ.

Public Art and Early Media Collection

„תל חי ספ” – בראש השנה

מאת עמנואל בריקמא,

כתב. ידיעות אחרונות

האירוע הבינלאומי של פסול בטבע, תלחי' 90, יתקיים ב-20 בספטמבר: ראש השנה במסגרת האירוע יוקמו 10 פסלים בדיי שיהא אגמים ישראליים וארבע מחיל. באירוע תלחי' שהוקמו ב'81, '83 ו'87 הוקמו כ-50 פסלים בתלחי', בסביבותיה ועל רכס הר שממול.

המחנות השנה מצומצמת, ולדי אלה תתקיים גם הערכות מחוץ לאברהם מלינקי, ודי האר השואה ותערכות תרמית של מפעלי התעשייה בני ליל. אגב, סט ורטהייסטר, יום הגן התעשייתי בתפו, וזנוד, חלק מהאירוע, גן תעשייתי בתל חי. באירוע שבתמיהם הישראלי דני קרוז, אוס ומליון) וזנוד משונות, וכן – גום בדי ולק דלז לזני ורשאל רומבד, מיכל גום בני אפרת וזנוד ש" (ובליון) וזנוד קרמליק ואילוי והולנד. כמו כן, יתק יום במהלך שלושת הימים אירועים שונים, בהם אירוע של מייצגנית עדינה בראון.

היכשת, יעברו דרכו אלפי פליטים מעיראק. אם אכן ייפתח מעבר-גבול יבשתי בין עקבה לאילת לצורך מעבר פליטים מצרית, הוא יוקם בחוף הצפוני סמוך לשפת הים. במקום זה ישנו מוצב צבאי ישראלי וכמה עשרות מטרים ממנו נמצא מוצב דרני. החיילים בשני המוצבים דואים זה את זה, מממנים בידיים בירכת שלום, ולא פעם הם משמשים אסרקהלי לתיירים הורים, המבקרים הן בעקבה והן באילת. המקום הזה הוא שטח, ושנים רבות לא נודעה כאן אפילו ירייה אחת.

על שפת הים במיפגש גבולות זה נפגשה כעבר ועדת שכיתת הנשק הישראלית-ירדנית. בחסות האו"ם לריר נים בנושאים שונים. כדי להקים נקודת-גבול למעבר במקום זה יהיה צורך לפתוח את גדר המערכת. בכיש גישה צר מגיע לנקודה זו מעקבה ומאילת. הכרחק משם לעקבה הוא כ-14 ק"מ.

בינתיים נמשכת המתחנות כעיתות במספר הפרסי. נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש, הכריז אתמול, כי "אראה את ממשלת עיראק אחראית לכישותנו ולשלוםם של אזרחים אמריקניים המוחזקים בג'רצום". בוש טען, כי החוקת בג'רעורבה מנוגדת למסורת הערבית של הכנסת-אור. חים וטרא לעיראקים לקיים את החלטת מועצת הביטחון ולהניח להם ללכת.

בפעם הראשונה מאז פרץ משבר כוויית כינה אתמול הצנים בוש את האזרחים הורים, המוחזקים בג'רצום בעיראק ובכוויית, במונח "בג'רעורבה". במשבר בני הערובה חלה אתמול החרפה נוספת לאחר שהתברר, שיעד 12 אמריקנים נלקחו אתמול מבתי-מלון בכוויית ע"י כוחות עיראקים והועברו בכוח לעיראק, שם פוזרו במתקנים צבאיים ותעשייתיים שונים.

במקביל נמסר, כי בעיראק ובכוויית החלו מעצרים נרחבים של אזרחים אמריקניים. עיראק הורתה אתמול לאזרחיה שלא לתת לורים מיד לם בבתיהם, בעוד כוחותיה ממשיכים ללכוד וזים ולהי פוך אותם לבג'רעורבה כאמצעי מן מפני התקפה של הכוחות הורים.

עיראק מסרה אתמול רשמית, שהיא החלה מפורות את האזרחים הורים ממדינות המערב, שרוכזו קודם כל בכת מלון, במיתקים צבאיים. לדברי שלטונות עיראק, הורים ישוכנו בתנאים נוחים למור, וביראותם טובה, והם יהיו מגן חי' מפני התקפה אפשרית. בינתיים מורבר ב-123 בריטים, 33 צרפתים, 11 מערב-גרמנים וחמישה אמריקנים.

כן הורתה אתמול עיראק לדיפלומטים בכוויית, לסגור את נציגותיהם במדינה של ליום שישו הקרוב, אחת יזכו ליחס של אזרחים וזים גריליים – הודיעה מוכנות הידיעות העיראקית.

המוכנות צייטה דובר מטעם משרד החוץ שאמר: "דיפלומטים, שלא יצייתו להחלטתו זו, יקבלו תל' מים שבת, 25 באוגוסט, אחת יחס שהנקבלים כל האזרחים הורים, לאחר שהסגירתם תוסר".

מועצת הביטחון תתכנס עוד היום כדי לתצביע על נוסחת המסור, שתאפשר הפעלת כוח צבאי לכיפתת הכי צור על עיראק. לפי הסכמה זו, לא ישאו האזרחים, שיש תחשו במצור, את דגל הארם, אבל כל מדינה ומדינה תוכל להשתמש בכוח כדי לכפות את החלטת האו"ם על מנקציות.

עד לקבלת החלטת נמנעים האמריקנים מלעצור אר ניות עיראקיות בכוח ולכוד עד מה גניו לשיח המיכי ליות העיראקיות לצאת מהמפרץ ובכשנו דלק עיראק. נודע אתמול, שהמסגנון כבר הבין תוכנית השתלטות על האוניות בכוח. לאחר קבלת ההחלטה, ישנה כוונה להעי

מאת סיגל רשף

1.9.90

קיפר ואוצרים, מנהלי מוזיאונים ותורמים. בין החגיגות ניתן לציין ארוחת ערב חגיגית במיוחד במערות בית גוברין וארוחת ערב מהלכת בין האוספים: מנה ראשונה באמנות הישראלית, מרק באמנות המזרח הרחוק, מנה עיקרית באמנות אמריקאית וכדומה, הכל בליווי מוזיקלי תואם.

"בגודל טבעי, דימויי מציאות באמנות העכשווית" — מוזיאון ישראל. אנסלם קיפר, ג'ני הולצר, סינדי שרמן, ג'ף קונס, גרהרד ריכטר, מרסל דושאן, יוחף בויס ואנדי וורהול הם אחדים מהאמנים שעבודותיהם יוצגו בתערוכות הרגל של מוזיאון ישראל, אותה אצרה סוזן לנדאו. לצידם יוצגו גם עבודות של דיתי אלמוג, גדעון גכטמן, צבי גולרשטיין, משה ניניו ונחום טבת. התערוכה מציגה את הנטיות הבולטות באמנות שנות השמונים, כשהדגש מושם על האובייקט התלת ממדי, שימוש בךדימייד ובצילום כחומרי גלם.

"על נייר/ בנייר/ עם נייר — יצירות מן המאה העשרים מאוסף המוזיאון". מאה רישומים, הרפסים וספרי אמנות מן המאה העשרים, גאוות המחלקה להרפסים ורישומים של המוזיאון. אוצרת: מאירה פרייילהמן.

"מראות וחזיונות — צילומים נבחרים מאוסף המוזיאון". סקירת תולדות הצילום, מצילומי מתכת מ-1840 של חלוצי הצילום ועד מייפלתורפ ומיכה קירשנר. אוצר: ניסן פרץ.

איבריה "סדה התערוכות 91/90" — גלריה שרה לוי. תערוכה קבוצתית של אמני הגלריה, שיציגו תערו-

אמני הגלריה — גלריה גבעון. עבודות חדשות של גרשוני, ניקל, קופפרמן, לביא, זריצקי, שמי, בר אל, ריקמן, גרבוז, יהודית לוי, סמדר אליאסף, דוד גינתון ודרורה דומיני.

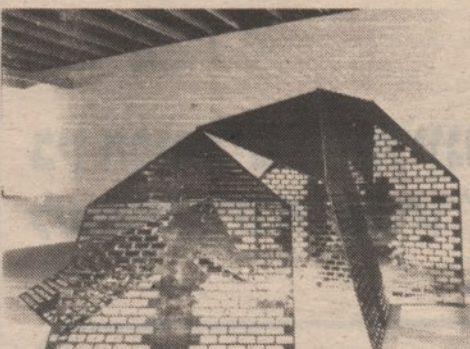
"דיאלוג עם סטימצקי" — סדנאות האמנים. בין 24 האמנים המשתתפים בתערוכת-מחווה יוצאת דופן זו, לציון שנה לפטירתו של אביגדור סטימצקי, אפשר למצוא את שטריוכמן, קופפרמן, שמי, ניקל, לביא, גרשוני, בליר, מישורי וקופרמינץ. חמישה דורות של אמנים, נטולי מכנה משותף לבד מן הקשר הישיר או העקיף, המקצועי-אמנותי או האישי שקשרו עם האיש סטימצקי או הצייר סטימצקי, כל אחד לפי דרכו. אוצרת: טלי תמיר.

"צילום 1990" — אגודת הציירים והפסלים. שבעה בוגרי המחלקה לצילום של המדרשה לאמנות רמת השרון. שבעה עולמות שונים, כצבע ובשחור לבן, ירכיבו את התערוכה: צילומים משפחתיים "מקולקלים", סצינות יומיומיות, צילומים "מטופלים", בימוי סצינות סוריאליסטיות ועוד.

משה קופפרמן; "12 אמנים. עבודות חדשות"; "פורמט קטן" — גלריה גימל, ירושלים. שלוש תערוכות חדשות מציגות 12 שנים לפעילות הגלריה. בתערוכה הראשונה יציג משה קופפרמן עבודות על נייר. עבודותיו מוצגות גם בתערוכה השנייה, "12 אמנים", שבה ייחשפו לראשונה עב-

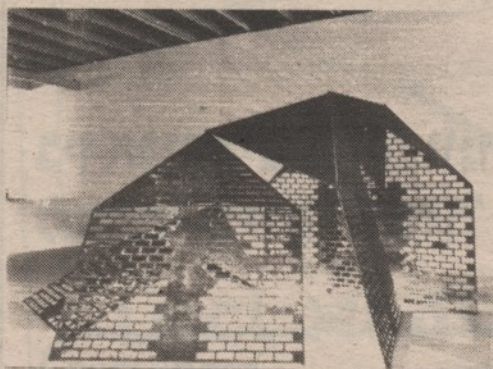
ברברה קרוגר. "אנחנו מקימים את מקהלת האנשים הנעדרים"

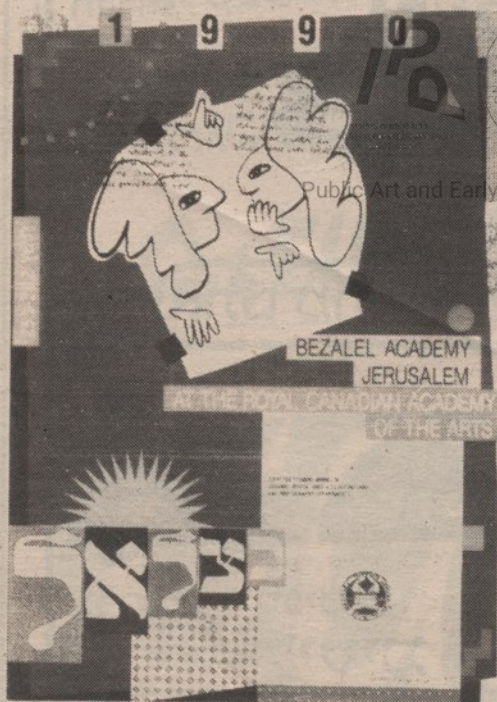
דות חדשות של יהושע בורקובסקי, צדוק בן דוד, גרשוני, כהן גן, גוישטיין, קלומר, רומברג, דוד ריב, יצחק ליבנה, פארידה ומורן שניר. בגלריה החדשה תוצג תערוכה שלישית של עבודות בפורמט קטן. קז'ישטוף וודיצ'קו — מוזיאון ישראל. אירוע חוצות המקדים ביומיים את הטקס הרשמי במוזיאון. וודיצ'קו, אמן פולני, מקרין שקפים ובהם דימויים הניתנים לזיהוי מידי, כמו עין, יד או שרשרת, על מבנים ארכיטקטוניים. עד ה-6 בחודש, מדי ערב, על הבניין הגבוה בכיכר ציון, בנושא העליה הנוכחית.

ברברה קרוגר, "אנחנו מקימים את מקהלת האנשים הנעדרים"

ברוקלין שוורץ, "הבית המתמוטט"

ירוס ורדימון, עבודה מתערוכת "ארבעה מעצבים"

רות חדשות של יהושע בורקובסקי, צדוק בן דוד, גרשוני, כהן גן, נוישטיין, קלזמר, רומברג, דוד ריב, יצחק ליכנה, פארידה ומורן שניר. בגלריה החדשה תוצג תערוכה שלישית של עבודות בפורמט קטן. קז'ישטוף וודיצ'ק — מוזיאון ישראל. אירוע חוצות המקדים ביומיים את הטקס הרשמי במוזיאון. וודיצ'קו, אמן פולני, מקרין שקפים ובהם דימויים הניתנים לזיהוי מיידי, כמו עין, יד או שרשרת, על מבנים ארכיטקטוניים. עד ה'6 בחודש, מדי ערב, על הבניין הגבוה בכיכר ציון, בנושא העליה הנוכחית.

2.9.90

פנחס כהן גן — גלריה שלוש. תערוכת יחיד של כהן גן, שתי סדרות חדשות, אקריליק וריקט, בט' כניקה מעורבת על בד. זהו פיתוח מעורקן של הרישומים האחרונים שלו, אבל יותר כשרי. החומרים בורגניים יותר, לצבע יש תפקיד חשוב כציורים, אבל תנופת היד החד פעמית לא אברה למרות החיתוך בריקט, ההדבקות והחיבורים. כמו בציורי הקרטון, גם כאן משוחח כהן גן עם הציור על דו מימד ועל תלת מימד, התאמה של מערכות שונות יחד.

3.9.90

טקס הפתיחה של הביתן לאמנות המאה העשרים. על שם נתן קאמינגס — מוזיאון ישראל. ירושלים. יהיה קשה, כנראה, לשכוח את חגיגות 25 שנה למוזיאון ישראל: תחילתן בתאריך המדויק של יום ההולדת והמשכן, בפתיחת עונת התערוכות '90-'91. זו פתיחה גרנדיוזית של מוזיאון גדול המודע לערכו ולמעמדו, שהפך עכשיו לעוד יותר גדול (ואולי גם חשוב). הביתן החדש, 4,600 מ"ר בשלושה מפלסים, אור טבעי וריצוף לבן, מסיים את בניית מוזיאון ישראל לפי תוכנית המיתאר שנקבעה בהקמתו. אורחים רבים וחשובים יגיעו לחגיגות, ביניהם חיים סטיינברג, ג'ף וול, אנסלם

פונג כוכרונות נעורים, הוא מציג ברמת גן. "משם לשם" — אמנים עולים 90 — בית ציני אמריקה. 28 אמנים שעלו לארץ השנה ששתפו בתערוכה שאצרה דליה לזין ממוזיאון פתח תקוה. אפשר לראות בתערוכה את נקודת המוצא של האמנים העולים, וזהו גם נקודת הינוק שלהם להשתלבות בקהילה האמנותית המקומית.

8.9.90

"ארבעה מעצבים" — המוזיאון הפתוח, תפן. רפי אתגר, ירון ורדימון, דוד טרסקובר ודן רייזנינג הם ארבעת המעצבים בהם בחר עמוס קינן כמייצגים של העיצוב הגרפי הישראלי, בתערוכת העיצוב הראשונה שמקיים המוזיאון הפתוח בתפן. "הגרפיקא" הוא הסוציולוג האמיתי של הרגע, ותו"ל דורות הגרפיקה הם התיעוד המעמיק ביותר, אולי, לתולדות הזמן המקום, כותב קינן בהקדמה לקטלוג, ומשווה תוקף אקדמי לתערוכה.

10.9.90

"פורטפוליו" — בית המדרש. עמרי איתן, אמנון אלכסנדרוני, גרי הלר, שולמית נדלר, אליעז פרנקל ואליר שרון הם המנחים שבחרו לתערוכה מגוון עבודות מייצגות של הסטודנטים בסדנה לעיצוב ואדריכלות. רעיונות לבתי מגורים ומבני ציבור בתל אביב.

11.9.90

"פיוט וריאליה, צילום סובייטי לאחר המהפכה" — מוזיאון תל אביב. צילום תיעודי של חיי היום מיום של איכרים, פועלים וחיללים, כמכשיר לקר דום רעיונות המהפכה במישור החברתי, הוא המאפיין העיקרי של צילום האוונגרד הרוסי שלאחר המהפכה. אמנים רבים פנו אז לצילום ויישמו במרומם החדש את זוויות הראיה החדשות על העולם. בתערוכה יוצגו כ-120 תצלומים בשחור לבן, השייכים לאוסף סוכנות הצילום העיתונות נובסט, מוסקבה, שהגיעו ממוזיאון לואיאנה לאמנות מודרנית בדרמק.

"בזרים מיכאלוב, צלם רוסי עכשווי" — מוזיאון תל אביב. מיכאלוב (52) עוסק בצילום כבר עשרים שנה. תצלומיו מלאים רמזין וצבע, מעידים על רמזין חזותי פורה ומשחררים לחלוטין מעכבות של הריאליזם הסוציאליסטי ששלם בצילום הסובייטי עד השנים האחרונות.

פוליטית, השפעות ויחסי גומלין בין ממשל למור, ויאן, אכנה בין מוזיאון פרטי למוזיאון העם ועוד. טקס הענקת פרסי מוזיאון ישראל. כמו בכל שנה, מוזיאון ישראל מעניק את פרסיו המכובדים. הזוכים השנה: גבי קלומר בפרס סנדברג לאמנות ישראל; אסר עזי בפרס קוליר לאמן ישראלי צעיר; רוברט בוז בפרס בנק דיסקונט לאמן ישראלי; עודד ידיעה במענק קבלין לצילום; יאיר רוזנברג במענק סנדברג למחקר ופיתוח. הטקס יתקיים בטיילת שרובר.

וידאו ארט — הרצאה, המוזיאון לאמנות ישראלי רמת גן. ג'ון ג. הנדרס, אוצר וידאו ופילם במוזיאון וויטני, שאצר את תערוכתו של בוקי שורר יחד עם מרים טוביה בונה, מנכ"ל המוזיאון לאמנות ישראלית רמת גן, ידעה על "צורות מור" המות של וידאו ארט, במסגרת התערוכה.

6.9.90

אדוארד מונק — הדפסים, מוזיאון תל אביב. אחרי ארגון מחדש יוצא מוזיאון תל אביב עם שלוש תערוכות, ובהמשך — תוכנית תערוכות צפופה ומעניינת של המחלקות השונות. בין התערוכות הבאות: פיות: טוני קרג, ג'וזף טבת, יגאל תומרקין ורון ארד. התערוכה הפותחת, הדפסים של אדוארד מונק, מוכתבת ברובה מתרומת משפחת קרמר למר יואן, ומיעוטה — השאלת מוזיאון מונק באוסלו. תרדת החיים והמוות, האהבה, היווצרות החיים ומשמעותם הן המוטיבים הרגשיים החוזרים ומרפיעים ביצירותיו. עבודתו הגרפית של מונק

משה גרשוני, "זרים"

המדריך לאירועי ספטמבר בגלריות ובמוזיאונים

קדחת ספטמבר

16.9.90

"מחווה לאביבה אורי" — בגליה נלי אמן. כמלאת שנה למותה של אביבה אורי, תציג הגלריה אוסף דיוקנאות של אורי, שרשם דוד הנדלר במשך השנים. לצידם, שני פורטרטים של הנדלר שציירה אביבה אורי.

20.9.90

אירועי "תל חי 90" — "תל חי 90" או "תל חי מס' 4", חגיגת פיסול בינלאומי בטבע, נערכת בשלושת ימי ראש השנה בחצר תל חי ובוהר שמעליה. עד היום רבים כאן מי בדיוק יום את אירועי תל חי, אבל נראה שהאירוע זקוק לעירוי כדי לנסוק לגבי חיים שבהם היה בתחילתו. גם הפעם, כמו בפעם הקודמת, אוצר את האירוע פלורין בקס, מנהל המרזאון לאמנות מדרנית באנטוורפן, בלגיה. השנה החומנו עשרה פסלים להציג מעבודותיהם, אביבקה מחו"ל ושישה ישראלים: קרוון, רומברג, מיכאל גרוס, בני אפרת ושני פסלים צעירים — יונתן שיר לוני וישראל מושנזון. תערוכת מחווה לאברהם מלינקוב, יוצר פסל "האריה השואג" בתל חי, שהוצגה בעבר באוניברסיטת חיפה, תעמוד במרכז האירוע.

26.9.90

משה גרשוני — ביתן הלנה רובינשטיין, מרזאון תל אביב. סדרת עבודות מהשנים 1987-1990, בניתוחו של איתמר לוי, אוצר התערוכה, מרכיבה את התערוכה החורשה של גרשוני. כשישים עבודות, בהן הלבנה והתנגשה שפת סימנים מתומצתת, מחרשות קשר עם עבודתו תיו של גרשוני משנות השבעים, שמבחר מהן מוצג בתערוכה. הקטלוג הלווה לתערוכה כולל שישים תצלומי צבע, שכצידם טקסט פרשני שכתב לוי.

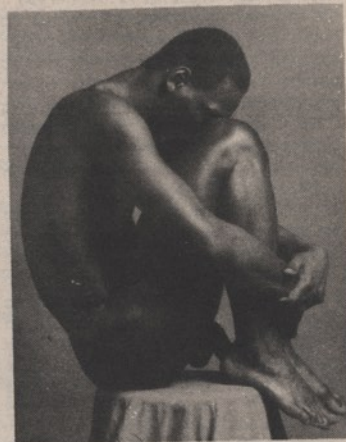
4.10.90

הביאנלה הראשונה ליפו. עין ודד. לאנשי הכפר נמאס מהתרמית הבזארית שדבק בהם, והם החליטו ללכת על ביאנלה לפיסול בתורשת הור' תים שליד הכניסה לכפר. לא פיסול סביבת, גם לא פיסול בטבע: זו תערוכה כמו בכל מוזיאון אחר. שלושים פסלים ישתתפו בביאנלה, ביניהם שמי, דודצ'ין, קרוון, קרישמן, בני אפרת, צדוק בן דוד, מוסי מורחין, אורי קצנבסטיין, קובי הראל, מה כח לוי, רונן בן צבי, יודנה רנקר, דוד מאור, ויאל גיי לבנסקי ואחרים. אוצר: מאיר אהרונסון.

במזאון ישראל חוגגים החודש פתיחת אגפים חדשים עם אורחים מחו"ל: חבר הנאמנים, תורמים עשירים, אוצרים, מנהלי מוזיאונים ואמנים. כדי שלאוצרים מירושלים יהיה מה להראות לאורחים יורדים לתל אביב, נקראו כל הגלריות בתל אביב להציג את המיטב שלהן. וכך יהיה ספטמבר לחודש של פתיחות

נחש כחן גן. מתוך "אנפראניל 25 מג" Public Art and Early Media Archive

רוברט מיפלדורף. מתוך "מראות וחזיונות"

פיצ'הרה וצירינסקי, במבחר עבודות חדשות לקראת העונה.

"המיון" — גלריה בוגרשוב. תערוכת יחיד שלישית של מיכל היימן, והפעם תצלומים ולא ציורים. היא מציגה עבודות חדשות העוסקות במפער לת המיון, במהותה ובגבולותיה.

5.9.90

"מוזיאונים ודדה לאומית" — סימפוזיון במרזאון ישראל. לורד גואריר, יור' סותביס' בריטניה, יורגן הרטאן, מנהל הקונסטטהלה בדיסלדורף, וד"ר מרטין וייל, ידונו בהיכטים פוליטיים של מרזאונים, באיו מידה משקפים מוזיאונים היסטוריה

כות יחיד במשך העונה הקרובה: הגרי שלוניאק, אורי שטטנר, דורצ'ין, גרי גולדשטיין, ברלינסקי. אמני הגלריה — גלריה ארטיסטיקה. נחום טבת ודיתי אלמון, כעידוד מהעורך לתערוכה במוזיאון ישראל, ייוצגו במספר גדול של עבודות, ולצידם גיטלין, ליכנה, אברמסון, רנצד וברמן.

4.9.90

מיכאיל גרובמן — גלריה טובה אוסמן. גרובמן, במיצב בתוך הגלריה, מנסה להעלות שאלות על מהות תפקידה של האמנות, ומקווה להוביל את הצופים להבנה טובה יותר של סביבתם. אמני הגלריה — גלריה ג'ילי מ. תערוכה קבוצתית של בנים בלבד: גבע, מרון, פורבוכראי,

הפסל בא אל החר

משה קדישון על גבעת סלעי הכולת והחמורים, עבודה בתחילת (תל חי 83)

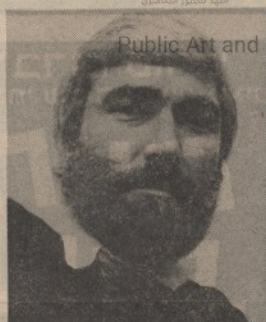
**במסגרת מכש האמנות
בת זמננו בתל חי, יקמו
על הר מרשים כראי
חדרוב ורמזורים שיכוננו
את תנועת ענבי העצים**

מאת קובי הראל

מפגש האמנות בת זמננו בתל חי, שייך רך בין ה'20 ל'23 בספטמבר, הולך ומתכווץ וזן תחת אילוץ תקציב ושינוי מנגמה. 500 הפסלים, שהוקמו על החר בשלושה המפגשים הקודמים, יתווספו הפעם 12 פסלים חדשים בלבד. היקפם של ארועי המיצג, המוסיקה והמוחל, שלקחו חלק במינון כמ עט פסטיבלי במפגשים הקודמים, צומצם באופן משמעותי. במקום שרשרת התערוכה כוח המנוגות, שהוצגה בכיתות המכון לאמנות עבר, תערוכה תערוכה מחוץ ההיסטוריה יחידה לפסל אברהם מלניקוב והאריה השר (אג). אם בעבר זמינו לראות עבודות של פסלים בין לאומיים מהשורה הראשונה כמו אנרי פורי, שייצג את בריטניה בביאנלה בונציבה השנה, או רגיס אופנהיים האמריקני, במפגש זה לוקחים חלק אמנים כמעט אנונימיים מבליה והתל.

לאמנן ברזל, שהיה אורז מפגשי תל חי בשנים 1980 ו-1983, לא הייתה כוונה להשאיר את הפסלים על החר באופן קבוע. רוב הפסלים הוקמו אז בתצד המכון לאמנות ויות הסמך. פלורין בקס, האוצר הבלגי של המפגש הקודם שנערך ב-1987 ושל המפגש הנוכחי, יעבור במנגמה שונה. באירופה הכיר מוויאונים פותחים וגני פסלים מעוצבים העבט פסלים על החר הפראי, היתה בשבר לן גיסיון ייחודי. במפגש הקודם ביקר אצל אמנים ישראלים רבים, בהר 37 פרויקטים פסיליים, שעבודתם התימר ליצור אינס גרפיה עז הסבך והמוקם. כוונתו זו נכשלה במעט לחלוטין. הסבך הפראי והתפתח של החר הגלילי והתונת התחוקה של הפסלים, גורמים להם לראות כאוס גרוסאות חסות רות קשר ממשי לסביבה. מספר פסלים

ממוקרי הגבורה שלה ממוקם בתצד תל חי. את הפיסול של בני אפרת, גיין גורמי לינג ואולי, מגדיר בקס כפיסול סימבולי. אפרת יעסוף בבלוב ברזל ממונית מרצוס לבנה ותונת 22 מילימטר. קורמלינג החר לגרי, יעשה מפראזה על השלט המפורסט של הליוד. אותיות ענק המוצבות על רכס החר יקדמו את פני הבאים מקריית שמונה. האותיות ירכיבו את המלה HOLLYWOOD שפירושה יער/עץ קדוש, בניגוד לשלט המקורי שאין לו משמעויות מילוליות. אי ל, אכן המיצגים מהולנר, יציג שישה תבנים על גב החר. הצבים שחורים והצבים לבנים. אלה יסאו שלושה רגלים לבנים עט קשר כפי שקושרים ממחטה.

מלור בקס, המנהל האמנותי

מיכאל גרסו מוגדר כאסתטיציסט וער מד כסגוריה נפרדת על רשא המכללה, שהוא סביבה מוגנת יותר מהחר. הוא יציג שני פסלים מינימליסטיים מופשטים. דרכה של האמנות המודרנית לשבור גבולותיה ולהרחיב את הגדרתה לאין סוף. אך לאור הניסיון שנצבר במפגשי תל חי הקודמים, יש לבחון מחדש את הקונספציה של מוזי אכן בטבע מחדש. מעשים הפסלים שמצלי חים לעמוד בטבע הפתוח ולשמוע את הגי דרתם כאובייקט אומנותי, ביחוד לאור העובדה שצורתם החיצונית אינה עונה על קונבנציות פיסוליות מוכרות או כשהם משוללים פונקציה קרטיביות. רוב ההצגות בות על החר עכשיו בראות כחוסמות מיותרות לסביבה שהיא שלמה לעצמה.

סקטוניים בעבודתם האמנותית. דני קרדון, שהשתתף במפגש תל חי '83, יכנה בית סכמאטי תוח לארבע רוחות השמיים ובי תוכו יסע עץ וית. ישראל מוסיגוזן יכנה גם הוא מעין בית בעל אופי של בונקר, ממנו ניתן לצפות על תוף. אוסולדו רד מבר, המחשיב את הארכיטקטורה כפיסול מושלם, יתחיל את החר בית יהודי מתקופת נבוכדנאצר השלישי, שנחשב כבבל. בפער לה זו יצור האמן קשר בין ההיסטוריה הגילית העתיקה של העם היהודי, לבין ההיסטוריה הישראלית הקצרה, שאחר

נעלמו ואחרים ניווק ואיבדו מכותם הרה שוני. אי על פי כן, מקוה בקס להעז את החר למחיון ראשון לפיסול בספע. ועדה שתוקם לצורך זה, תפנה חלק מהפסלים ואת האחרים יתחוק באופן שוטף, אם וכאי שר ימצא לכך תקציב.

למפגש הנוכחי בחר האוצר להזמין ארבעה אמנים ישראליים בעלי שם בין לאומי וארבעה פסלים אירופיים מבליה ומחולני. הפרויקטים המוזמנים מתקצבים ביד רחבה, ומאפשרים מרחב פעולה גדול לפסלים. מתוך 75 הצעות למסלים שהוגשו לבקס ע" אמנים ישראליים, נבחרו 7 פרויקטים, ששניים מהם יבוצעו כפועל. בקס מחלק את בחירתו לארבע קטגוריות פיסוליות.

יונתן שילוני הישראלי, גיזם בל ולוק דולד הבלגים, משתמשים באובייקטים מהבי ציאות שהוצאו מהקשרם היום יומי. דולד יציג על החר קבוצת אנסנות שאליה מחוכרים פנסים העובדים על אנרגיה סור לארית. גיזם כל העתיק פיסת מידרדוח על רדיסה ופנסיה מהעיר אל החר. יונתן שר לונג, ארכיטקט, עובד בחקשר דומה. הוא יציג רמזורים אמיתיים שיכוננו במקרה השוב את תנועת ענפי העצים (אג), בעבר הציב המוסף 'עקב' של 'מערב' קטר מדר כח ארוסילן בלב תנבב וסגורל שם אוטר ביאנק.

הקטגוריה השניה לפי בקס, מורכבת משלושה יוצרים המשלבים אלמנטים ארכי

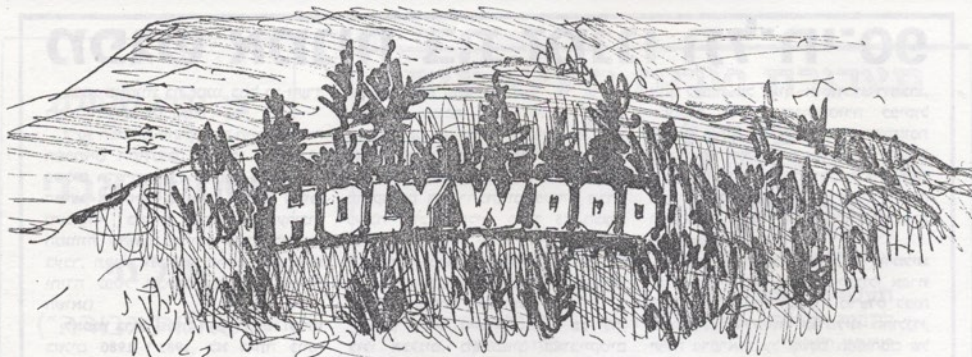
גיליון
70

בגליל העליון

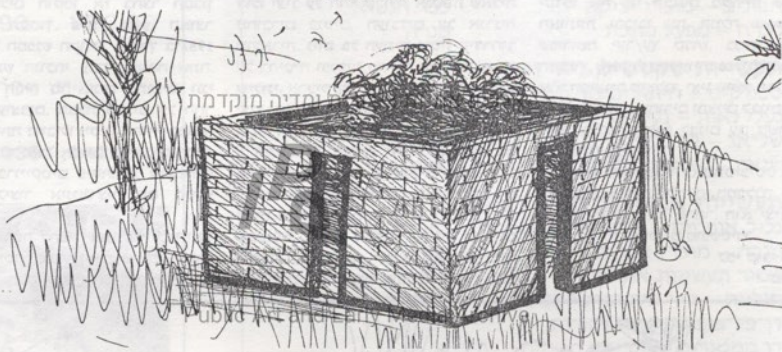

תשרי תשנ"א • ספטמבר 1990

שנה טובה

בזון קורמלינג - "הוליבוד"

דני קרוון - "פרויקט תל-חי 90"

אירוע "תל-חי 90"

השנה מציינ **אירוע "תל-חי 90"** "עשור לאירועי תל-חי". מה שהחל כרעיון נועז של אמני הגליל, הפך בעשור האחרון לעובדה קיימת, בטבע ובהר תל-חי.

היוזמים והנושאים בעול היו ועדיין הם האמנים, חברי הקיבוצים בגליל-העליון. בזכותם צפוינו לנו, תושבי הגליל, חוויה אמנותית מהדרגה הגבוהה ביותר.

אירועי תל-חי 90 יפתחו השנה ב:

11/9/90 פתיחת תערוכת **"אברהם מלניקוב"** - "האריה השואג" הפתיחה ב-16.30 באודיטוריום מכללת תל-חי. **כולכם מוזמנים!** ותיקי הגליל ותושביו. התערוכה תוצג באולם **"אנה פרנק"**. ב-16/9/90 **תפתח תערוכת 50 מפעלי ייצוא בגליל ובגולן**. ביום זה תונח אבן הפינה לגן התעשייה, שיוקם ביוזמתו של סטף ורטהימר.

ב-20/9/90 **יפתח אירוע תל-חי 90** במסגרתו יוצגו 10 פסלים חדשים, שיצטרפו לכ-50 פסלים, מוצבים בהר, שהוקמו באירוע "תל-חי 80, 83, 87".

אוצר האירוע הוא **מר - פלור בקס** מבולגריה ומציגים בו אמנים מהארץ ומחול. **יתקיימו סדורים מודרכים** באתר הפסלים, יוצגו מייצגים ומופעים, סדנאות "המכון לאמנויות תל-חי" תהיינה פתוחות לקהל, והאתר כולו יפרח בצבעוניות אמנותית, המיוחדת אך ורק לאירוע זה.

לנו תושבי הגליל העליון, מאומנת חוויה מיוחדת שלנו ומשלנו! **קיבוצים, שיטתאמו מראש, ייהנו מהדרכה מסודרת באירוע**. בואו בהמוניכם לחגוג את ה"עשור לאירועי תל-חי" - הנאה תרבותית וחוויתית מובטחת לכם.

להתראות בתל-חי - 90

בשם צוות תל-חי 90

שנה טובה

יעקב שניידר - מפיק בגליל

מידע נוסף: 06-943731

מפגש אמנות בת זמננו תל-חי-90

ניתן לצפות על הנוף. אוסולדו רומברג, המחשב את הארכיטקטורה כפיסול מושלם, יעתיק אל ההר בית יהודי מתקומת נבוכדנאצר השלישי, שנחשף בבבל. בפעולה זו יצור האמן קשר בין ההיסטוריה הגלותית העתיקה של העם היהודי, לבין ההיסטוריה הישראלית הקצרה, שאחד ממקומי הגבורה שלה ממוקם בחצר תל חי.

את הפיסול של בני אפרת, ג'ון גורמלינג ואולי, מגדיר בקס כפיסול סימבולי. אפרת יעטוף בכלוב ברזל מכונית מרצדס לבנה ותותח 22 מילימטר. קורמלינג, הולנדי, יעשה פרמאזה על השלט הממורס של הוליווד. אותיות ענק המוצגות על רכס החר יקדמו את פני הבאים מקרית שמונה. האותיות ירכיבו את המלה HOLLYWOOD שמירושה יער/עץ קדוש, בניגוד לשלט המקורי, שאין לו משמעויות מילוליות. אולי, אמן המיצגים מהולנד, יציג שישה תרנים על גב ההר. חציים שחורים ותצוים לבנים. אלה ישארו שלושה גדלים לבנים עם קשר כפי שוכרים ממחטה.

מיכאל גורס מוגדר כאסטיציסט ועומד כקטגוריה נפרדת על דשא המללה, שהוא סביבה מוגנת יותר מההר. הוא יציג שני פסלים מינימליסטיים מופשטים.

לפי קובי הראל "מעריב"

יתחזקו באופן שוטף.

למפגש הנוכחי בחר האוצר להזמין ארבעה אמנים ישראליים בעלי שם בין לאומי, וארבעה פסלים אירופיים מבבלה ומחולל. הפרויקטים המוזמנים מתקצבים ביד רחבה, ומאפשרים מרחב פעולה גדול לפסלים. מתוך 75 הצעות לפסלים, שהוגשו לבקש ע"י אמנים ישראליים, נבחרו 7 פרויקטים, ששניים מהם יבוצעו בפועל. בקס מחלק את בחירתו לארבע קטגוריות פיסוליות.

יונתן שילוני הישראלי, **ג'וס בל ולוק דולו הבלגים**, **ששתמיש** באובייקטים מהמציאות, שהוצאו מהקשרם היום יומי. **דולו יציב** על ההר קבוצת אנטנות שאלה מחוברים פנסים, העובדים על אנרגיה סולארית. **ג'וס בל** העתיק פיסת מידרחוב על הריטה ופנסיה מהעיר אל ההר. **יונתן שילוני**, ארכיטקט, עובד בחקר דומה. הוא יציג **רמזות אסתטיות** ושיקומן במקדח הטוב את תנועת ענפי העצים.

הקטגוריה השנייה של **בקס**, מורכבת משלושה יצורים, המשלבים אלמנטים ארכיטקטוניים בעבודתם האמנותית. **דני גורס** יציג **מפגש תל חי 83**, ויבנה בית סכמטי פתוח לארבע דורות השמיים ובתוכו יטע עץ זית. **ישראל מושנזון** ובה נב הוא מעין בית בעל אופי של בונקה, ממו

מפגש האמנות בת זמננו בתל חי ייערך בין ה-20 ל-23 בספטמבר.

ל-50 הפסלים שהוקמו על ההר בשלושה המפגשים הקודמים, יתווספו הפעם 12 פסלים חדשים בלבד. היקפם של אירועי המיצג, המוסיקה והמחול צומצם באופן משמעותי. במקום שרשרת התערוכות המנוגות שהוצגה בכיתות המכון לאמנות בעבר, תיערך תערוכת מחווה היסטורית יחידה לפסל אברהם מליקוב (האריה השואג).

לאמנון ברזל, שהיה אוצר מפגשי תל-חי בשנים 1980 ו-1983, לא היתה כוונה להשאיר את הפסלים על ההר באופן קבוע. רוב הפסלים הוקמו אז בחצר המכון לאמנויות הסמוך. **פלורין בקס**, האוצר הבלגי של המפגש הקודם, שנערך ב-1987 ושל המפגש הנוכחי עובד במגמה שונה. באירופה הכיר מוזיאונים פתוחים וגני פסלים מעוצבים. הצבת פסלים על אזור הפראי, היתה בשבילו ניסיון ייחודי. במפגש הקודם ביקר אצל אמנים ישראלים רבים. בחר 37 פרויקטים פיסוליים, שבעזרתם מתכוון ליצור אינטגרציה עם הטבע והמקום.

בקס מקווה להפוך את ההר למוזיאון ראשון לפיסול בטבע. ועדה, שתוקם לצורך זה, תמנה חלק מהפסלים ואת האחרים

Public Art and Early Media Archive

באל גוילס - "כיכר עירונית"

גלובס 5.9.1990

"תל-חי '90" בראש השנה החמזגות בחלל ובנוף

עידו אברבאיה
הבלאדה על
מוצאי חורר
תל-חי '80

קדמת

"תל-חי '90" יתקיים בראש השנה 23-20 בספטמבר, אוצר האירוע, פלורין בסק (בלגיה) מדגיש שאירוע זה שונה מקודמיו בכך שלא תהיה זו תצוגת פיסול בנן או בפארק אלא החמזגות ושילוב הפסלים בחלל משתנה ובנוף הטבעי. לצד הפסלים מחוץ לישתתפו אמנים ישראלים: דני קרוון, אסמולדו רומברג, מיכאל גרופ, בני אפרת, יונתן שילוני וישראל מושגון עבודותיהם יצטרפו לכ-50 פסלים שהונחו באזור האירועים קודמים. במרכז האירועים תיערך תערוכת מחווה מיוחדת לפסל אית' מלניקוב יוצר פסל האריה המפורסם המוצב בבית הקברות בתל-חי. והי מחווה לאחד מראשוני האמנים בארץ, אשר השפיע רבות על האמנות הישראלית בשנות ה-20 וה-30. בנוסף ייערכו אירועים אמנותיים אחרים כמו קונצרטים וערב זמר של חברות הזמר של הגליל העליון והתזמורת של חצור הגלילית. במקביל לאירוע תיערך תערוכה שתציג את הישגי התעשייה באזור זה, ובמסגרתה תונח אבן פינה לגן תעשייה חדש, פרי יוזמתו של ספך ורשהיימר, שיקרא חפן ייחודית רווח

Public Art and Early Media Archive

חדשות תיירות

דו שבועון

ת"א

30/08/90

מיפגש אמנים בינלאומי 'תל-חי '90'

המיפגש הבינלאומי הרביעי "תל-חי '90", לפיסול בסבע, יתקיים השנה בין ה-20 ל-24 בספטמבר, ראש השנה תשנ"א.

אירוע זה מתקיים אחת ל-3 שנים, בחסות המועצה האזורית גליל עליון, וכבר קנה לו שם ומקום של כבוד בין אירועי האמנות הבינלאומיים.

בין האמנים הישראלים שישתתפו השנה: דני קרוון, מיכאל גרופ, מוטי מלר ויונתן שילוני. יגיעו גם פסלים מבלגיה ומחולנד, ויצירותיהם החדשות של כל אלה יצטרפו ל-50 הפסלים הקיימים כבר, שהפכו מוסיאון פתוח בסבע ומוקד משיכה לתיירים. במסגרת האירוע יתקיים גם תערוכת פסלים של אברהם מלניקוב, שפיסל את "האריה השואג" הנודע של תל-חי.

מעריב 7.9.1990

תל-חי: הפינוי פיסול

הפנינו תל-חי '90, ארבעה ימים של פיסול נוף ומצגים, ייערך בראש השנה - אחר-משני האירועים הבולטים בחודש התגים בגליל. בסוכות, החל ממוצאי שבת ראשון של התג ובמשך שלושה ימים, בראש פינה, ייערכו אירועי מוסיקה וחזר הקשורים בתפוחי עץ בשם פסל סיבל התפוח. המידרחוב בעיירה ייסגר לתנועה החל מ"4 אחת" בכל יום מימי הפסטיבל. הרבה תפוחים יהיו שם.

מי שלא תיכנן לעצמו את בילוי חופשת החגים ומעוניין בה - יש לו עכשיו מן הסתם בעיירה, בעיקר באמצע הגליל. רוב המקומות כאן חודרים שאצלם מלא עד אפס מקום. אבל שווה בכל זאת בדיקה "קודמתית", כי יש להניח שהכרזה זו אינה נכונה לכולם. עובדה: רוב המלונות חודרים על מבצעים מיוחדים לראש השנה.

אלובס 5.9.1990

"תל-חי '90"
בראש השנה
התמוזגות
בחלל ובנוף

ע"ד אנדב'ה
 הנבלדה על
 שורוצקור -
 תל-חי '80

"תל חי '90" יתקיים בראש השנה 23-20 בספטמבר, אוצר האירוע, פלורין כהן (כלניה) מדגיש שאירוע זה שונה מקודמיו בכך שלא תהיה זו תצוגת פיסול, אלא תמוזגות אלא התמוזגות ושילוב הפסלים בחלל משתנה ובנוף הטבעי. לצד הפסלים מתחיל ישתתפו אמנים ישראלים: דני קרוון, אוסוולדו רומברג, מיכאל גרופ, בני אפרת, יונתן שילוני וישראל מושנזון עבודותיהם יצטרפו לכ-50 פסלים שהוצבו באירועים קודמים. במרכז האירועים תיערך תערוכת מחווה מיוחדת לפסל אריה מלניקוב ויצר פסל האריה המפורסם המוצב בבית הקברות בתל-חי. זוהי מחווה לאחד מראשוני האמנים בארץ, אשר השפיע רבות על האמנות הישראלית בשנות ה-20 וה-30. בנוסף ייערכו אירועים אמנותיים אחרים כמו קונצרטים וערבי זמר של חברות הזמר של הגליל העליון והתזמורת של חצור הגלילית. במקביל לאירוע תיערך תערוכה שתציג את הישגי התעשייה באזור זה, ובמסגרתה תונח אבן פינה לגן תעשייה חדש, פרי יוזמתו של ספס ורסטיימר, שיקרא תפן ב'.

יהודית רווח

חדשות תיירות

17 שבונון

ת"א

30/08/90

מיפגש אמנים
בינלאומי 'תל-חי '90'

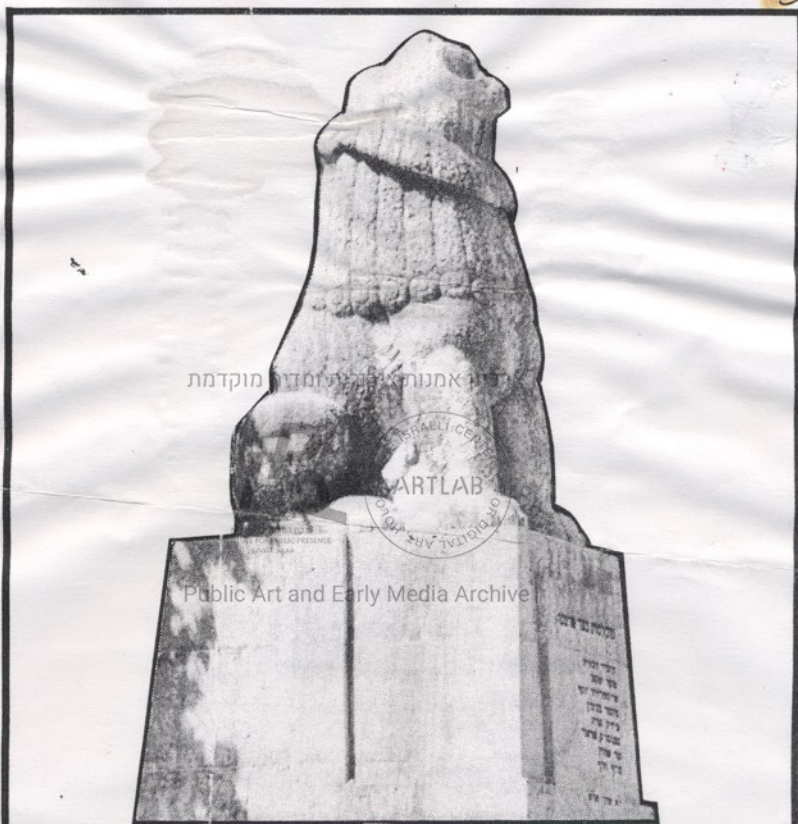
המיפגש הבינלאומי הרביעי "תל-חי '90", למיסול בטבע, יתקיים השנה בין ה-20 ל-24 בספטמבר, ראש השנה תשנ"א. אירוע זה מתקיים אחת ל-3 שנים, בחסות המועצה האזורית גליל עליון, וכבר קנה לו שם ומקום של כבוד בין אירועי האמנות הבינלאומיים. בין האמנים הישראלים שישתתפו השנה: דני קרוון, מיכאל גרופ, מוטי מלר ויונתן שילוני. יגיעו גם פסלים מבולגריה ומחולנד, ויצירותיהם החדשות של אל אלה יצטרפו ל-50 הפסלים הקיימים כבר, שהפכו מוסיאון פתוח בטבע ומוקד משיכה לתיירים. במסגרת האירוע תתקיים גם תערוכת פסלים של אברהם מלניקוב, שפיסל את "האריה השואג" הנועד של תל-חי.

מעדיב 7.9.1990

תל-חי: הפינוע פיסול

הפנינג תל-חי '90, ארבעה ימים של פיסול נוף ומצבים, ייערך בראש השנה - אחרמס ני האירועים הבולטים בחודש התנים בגליל. בסמוך, החל ממוצאי שבת ראשון של החג ובמשך שלושה ימים, בראש פינה, ייערכו אירועי מוסיקה וחמ הקסורים בתפוחי עץ בשם פסל טיבל התפתח. המידרחוב בעיירה ייסגר לתנועה החל מ-4 אחרצב בכל יום מימי הפסטיבל. הרבה תפוחים יהיו שם. מוטי מלניקוב לעצמו את בילוי חופשת הדי גים ומעוניין בה - יש לו עכשיו מן הסתם בעיירה, בעיקר באבנע הגליל. רוב המקומות כאן הודיעו שאצול מלא עד אפס מקום. אבל שווה בכל זאת בריקה "נסודתית", כי יש להתייח שהכרחי זו אינה נה נכונה לכלום. עוברת דרכ המלונות הודיעו על מבצעים מיוחדים לראש השנה.

מחפשים אירועים אמנותיים רבים

התל חי

אין כאן תצוגת פיסול כגן, אלא התמוגות בחלל המשטחה ובגוף הפראי.
 23-20 בספטמבר, תל-חי

השנה, לאחר שהפסלים שיצרו האמנים בשנים קודמות הפכו חלק אינטגרלי מהגוף, אירוע תל-חי 90, שיחקים בראש השנה, הוא כבר בגדר מסורת. היוזמה באה מצד קבוצת אמנים צעירים מהמכון לאמנויות תל-חי, ההיענות של פסלים ידועי שם מהארץ ומחו"ל, ביניהם דני קרוון, אוסבלדו רומברג, מיכאל גרוס ובני אפרת, הוסיפה ויוקרה לאירוע והפכה את אתר הפסלים תל-חי למעין מוזיאון פתוח בטבע ומוקד משיכה למבקרים ותיירים. במקביל לחשיפת הפסלים בגוף המכון לאמנויות תל-חי תערוכת מחווה לאברהם מלניקוב, יוצר האריה השואג.
 האירועים מתחום האמנות הפלסטית ילוו במיצגים והתרחשויות מתחום המחול והמוסיקה ובתערוכה המציגה את הישגי התעשייה באיור, בה יקחו חלק כחמישים מפעלי תעשייה בגליל העליון העוסקים ביצוא.

שתי ערים
מקומן
חולון בת-ים
14/09/90

טרומפלדור

בונקר פסטורלי במורד הוואדי

אירוע תל חי. פיסול בטבע וארועי חוצות.
ראש השנה, 23-20 בספטמבר

"אירוע תל חי", המתקיים זו הפעם הרביעית, הוא מפגש מיוחד במינו מתחת לכיפת השמיים בין שני תחומי אמנות: פיסול בטבע ומיצג. האירוע, שיתרחש בראש השנה 23-20 בספטמבר, מתקיים אחת לשלוש שנים בשטח הפתוח של חצר תל חי ובנוף הטבעי של ההר המתנשא מעליה.

הוגי יוזמי האירוע היו מורים ואמנים מהמכון לאמנויות הפעיל בתל חי, והפסל אמנון ברזל, שכיום מנהל מוזיאון לאמנות בת זמננו באיטליה, היה האוצר

מכירים אותו יותר מהאריה השואג. מלניקוב

האמנות של שני הארועים הראשונים. אוצר אירוע תל חי, פלורין בקס, הוא מנהל מוזיאון לאמנות מורד ניה באנטורופן ועורך כתב העת "Art Factum". השנה יגיעו לתל חי פסלים מכלליה והולנד שיציגו לצד פסלים ישראלים מוכרים: דני קרוון, אויסלרדו רומברג, מיכאל גרזס, בני אפרת, יונתן שיר לוני וישראל מושנזון. עבודותיהם החודשות, הנוצרות בימים אלה ממש, יצטרפו אל כ-50 פסלים הקיימים במקום מארועי תל חי הקודמים. אטיאט הופך אתר הפסלים בתל חי לכעין מוזיאון פתוח בטבע.

במהלך האירוע יקיים המכון לאמנויות תערוכות מחוזה לאברהם מלניקוב, יוצר פסל "האריה השואג". מלבד היותו אנדרטה לנופלים בתל חי, האריה הוצב מאבן קונגלומרט גלילית ומגיב לסביבה הפיזית והרי חנית של תל חי.

אחת העבודות הסביבתיות נקראת "בונקר פסטורלי". מושנזון יצר מבנה נמוך, דמוי בונקר בחיצוניותו, ובו ספסל לשיבת אדם או זוג. מושנזון: "נוכחותו של הפסל במורד הוואדי הינה דו ערכית, סגירותו ונוקשותו מספקות הגנה מפני איום חיצוני גופני, ופי תיחתו אל הנוף מבטיחה שלווה נפש".

במסגרת המיצגים הארועי החוצות ישתתפו בין השאר: עדינה בראון, במופע "אשה מן הכרים" עם 70 כרי חרס ענקיים; "חומר", קבוצת מיצג של נשים שיצרה עבודה בן-תחומית, שעניינה בדיקת העולם הנשי דרך הסמלים של עולם הגברים, כסף וכוח.

אחת האורחות המסקרנות היא הרקדנית תמר בורר, שזכתה בציון לשבח בפסטיבל גוונים במחול '86 ומאז שהתה בח"ל. בורר תשתתף בפסטיבל בש

לושה קטעים. הראשון הוא יצירה באימפרוביזציה המ" שותפת לה ולצמד "בורה בורה", מאיה רונסקי וקיי מנסורה, המגישים קונצרט חזויתי בשירה ומגוון כלי הקשה. בורר תבצע גם כוריאוגרפיה מופשטת ליצירתה "ורמים".

בורר: "אני מנסה להמחיש חוויה אישית של שלר שה איתני טבע, ורמים, אוויר ואש, כל אחד מהם עם הקצב והנוכחות המיוחדת שלו". הקטע השלישי שתגיש יהיה רקור אתני אינדיגו, המבוסס על פולחן הפרחים המזרחיים של ארץ באל.

אורנית לבני

מכון למחקר ופיתוח
INSTITUTE FOR PUBLIC PRESENCE
מגזר המחקר והפיתוח

Public Art and Early Media Archive

ידיעות אחרונות 18.9.1990

הוליווד בתל-חי

ססססס HOLY

במסגרת אירועי תל-חי, הנפתחים השבוע, הוצבו במידרון מקומי פסליהם של 50 פסלים. בין היצירות שלט עלנ הנשא את השם "הוליווד". תרגום הוליווד, אפילו אם אתה בתל-חי. (כתב: שרגא אשל, צילם: עמיקם חורש)

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

בהוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עיתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING
תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקווה 7, טל: 03-622458, 612192

שודר בתוכנית בילוי נעים

בתאריך: 14.09.90

בשעה: 10.00

בגלי צה"ל

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

ב230905

ס23512

שדרן:

ואירועי תל-חי 90, הכותרת שניתנה לאירועי האומנות שיערכו בחצר של תל-חי וגם בה שמעליה, בראש השנה השבוע, עשרה אומנים שנבחרו מתוך 70 מהארץ ומהעולם יבנו שם עבודות ומיצגים בחיק הטבע ויהיו גם תערוכות אחרות ועל כל אלה טלי סיבון.

טלי סיבון:

מי שהזדמן לגליל בראש השנה ויעבור בכביש המוביל לתל-חי עשוי לתהות ולחשוב שהגיע ליבשת אחרת, פסל של אותיות ענק, "הוליווד", ממש כמו בעיר הסרטים ועם כל ההקשרים הנלווים יקדם את פני המגיעים לאירועי תל-חי 90, האירוע נערך בפעם הרביעית, מפגיש אומנים מהארץ ומהעולם אחת לשלוש שנים, כדי לבדוק את גבולות הפיסול הסביבתי, דנה קראוון, בני אפרת ושמונה אומנים אחרים יציגו בתל-חי את הגישה שלהם לפיסול בטבע, עשרת הפסלים שייצרו יתווספו לגן. ובו חמישים עבודות מאירועי תל-חי הקודמים, פלורין באקס מבלגיה, יוצר התערוכה, זו הפעם

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

בהוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עיתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING
תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, TEL: AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA St.,

- 2 -

השניה מדגיש את חשיבות האירוע מבחינה אומנותית.
פלורין באקס:

(מדבר באנגלית)

טלי טיבון:

"תל-חי הוא האירוע היוצא דופן בעבודתו ואני מקווה
שימשיך להתקיים גם בעתיד ולו כדי שלאומנים רבים תהיה
אפשרות להתבטא בטבע כפי שאי אפשר לעשות בשום מקום אחר
בעולם, אין כאן תצוגת פיסול בגן או בפארק ציבורי, אלא
התמזגות ושילוב בחלל המשתנה ובנוף הפיראי, השנה
מתכננים את תל-חי הפנינג שלם, מפגשי אומנים, תערוכות
תדמית של התעשיה בגליל, תערוכות מחווה לאברהם מלניקוב,
יוצר פסל האריה השואג שבתל-חי, מיצגים ומופעים ילוו
את ארבעת ימי האירוע, אריה שגיא מהמארגנים לא רוצה
שתל-חי יהפוך לעוד פסטיבל.

אריה שגיא:

בשמונים ושבע אנחנו הגענו למצב מאד לא נעים של
עודף קהל, אז הפעם אנחנו אפילו לא עושים תשדיר
טלוויזיה, כי אנחנו חוששים שוב מעודף קהל, אנחנו, אנחנו
כן רוצים להישאר אירוע מכובד שעוסק בתחום האומנות ולא
פסטיבל.

טלי טיבון:

המחירים עממיים והמארגנים מבטיחים הדרכה למי שרק
ירצה, אפשר לשלב את טיול החג בגליל עם אומנות בחיק
הטבע.

17.9.1990

דבר

בעריכת אביבה ולצמן

ממלניקוב עד דני קרוון

"תליחי' 90". המפגש הבינלאומי לאמנות עכשוויות. 20-23 בספטמבר. חצר תליחי.

סגור, עשוי מאבני בולת מקומית מחוברות כטיט לבן, בסגנון בניה האופייני לגליל, ובמרכזו נטוע עץ זית. אוסבלרו רומברג יצר בעבודתו "טרנספר" העתק של "סודות בית מחפירות העיר הקדומה "אור" בבבל. ישראל מושנזון יצר מבנה נמוך דמוי בונקר, היכול לשמש גם כמקום מפגש ונקודת תצפית. "בית?" של לי רמון הוא מבנה מבודד, כאמצע ההר, המואר באמצעות מתקן סולרי.

קבוצת אמנים אחרים משתמשת בחפצים אמנותיים ומחומרים שונים, שמשמעותם מיוסדת בהצבתם בנוף: ב"עיר" של יונגן שילוני מוצב מוורוד - הסמל העירוני המובהק - בוארי צחית, מרוחק מכל כביש אפשרי, לוק דלו, מבלגיה, הכין דגם בקנה מידה 1:50 של אנטנות השידור הצבאיות ארוס-לבן, הנחאות על גבעות והרים רבים בארץ. ווילם באל, מבלגיה, במקום סכר עירונית אופיינית בלבן של יער האדרנים בתל-

הקבוצה השלישית היא של אמנים המשתמשים בסמלים היסטוריים או פוליטיים, שמשמעותם מתחזקת באתר תליחי הגרוש הסטוריה משל עצמו: ב"חום אימים, קיץ 2038", הציב בני אפרת תותח ולימונית מרצדס בתוך כלוב. הפסל אולי, גרמני המופעל באמצעות מציב על ההר גללים לבנים שנעשו בהם קשרים, המתקשרים לכניעה והקשרים שבהם - ל"תוכחות". האמן ההולנדי ג'ון קורמלינג מציב אותיות ענק מעץ צבוע, היוצרות את המלה "HOLYWOOD".

יחידה נפרדת היא עבודתו של מיכאל גרוס, "ציללים", העשויה בפשטות צורנית של שני חצאי תרים ברזל. בנוסף לפסלים החדשים, תתקיים תערוכת מחווה לפסל אברהם מלניקוב, יוצר פסל "אריה השואג" בתליחי, ומהאמנים המשפיעים בפיסול המתהווה בארץ ישראל בשנות העשרים והשלשים.

כנהוג בארועי תליחי, יתקיימו גם מופעים מתחמי אמנות הביצוע. בין היתר ישתתפו: חמישיית כלי נשיפה מלודווינסבורג, גרמניה; סרנת המחול של אולפן תל חי; חבורת הזמר של הגליל העליון; התזמורת של החור הגלילית; מופע של עדינה בראון;

לצד הארועים האמנותיים תתקיים, ביוזמת סטף ורטהיימר, תערוכת תרמית של חמישים מפעלי תעשייה בגליל העליון העוסקים ביצוא. במסגרת זו ייערך טכס הנחת אבן הפינה לגן התעשייה שיוקם שם.

רבקה מאיר

בראש השנה תשנ"א, 23-20 בספטמבר 1990, יתקיים המפגש הבינלאומי לאמנות עכשוויות, "תליחי' 90", בחצר תליחי ובחור שמעליה. המפגש, החוגג עשור לקיומו, נערך זו הפעם הרביעית, בחסות המועצה האזורית גליל עליון, משרד החינוך והתרבות - המועצה הציבורית לתרבות ולאמנות, וקרן אמריקה ישראל. במרכז הארוע 11 פסלים שיוקמו בטבע (מספרם מועט השנה בגלל מצוקות תקציב) ויצטרפו ל-52 הפסלים שכבר קיימים בשטח, מהמפגשים הקודמים. אוצר הארוע, כמו בפעם הקודמת (1987) הוא פלור בקס מבלגיה.

"דמות באבן" אתי שלו, 1983

שמונה מהאמנים הזמנו ישירות להציע פרויקטים. 80+ אמנים ישראלים אחרים הגישו הצעות, שבעה נבחרו אולם רק שלוש עבודות מבוצעות באופן מעשי. כבעבר, התבקשו האמנים ליצור פסלים ומיניצבים על פי התפיסה של "פיסול בטבע" ובהתאם לשטח הנתון. הפסלים נעשים מחומרים שונים, כאשר נלקחת בחשבון אפשרות ההתבלות וההשתנות שלהם עם השנים.

פלור בקס רואה מספר קבוצות של עבודות בפסלים המוצגים. הראשונה, עבודות הנובעות מתפיסה ארכיטקטונית; דני קרוון יצר מבנה

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

בהוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING
תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, TEL: AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA St., TEL: 03-622458, 612192

שודר בתכנית: בילוי היום

בתאריך: 18.09.90

בשעה: 10.45

בגלי צה"ל

ש241011

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

ל13624

גיא פינס:

אנחנו שוברים עכשיו לרגע את המסגרת היומית שלנו
כדי לספר לכם קצת על ארועי תל חי תשעים שיתפסו בחג
המתקרב ביום חמישי תאוצה, אריה שגיא, מנהל ארועי תל חי,
על קו הטלפון, בוקר טוב לך.

מר אריה שגיא:

בוקר טוב.

גיא פינס:

מה אתם יכולים להציע לקהל שיגיע אליכם ביום
חמישי בחג?

מר אריה שגיא:

תראה, אנחנו קודם כל מציעים להם פיסול סביבתי, טבע,
כי לזה אנחנו קיימים, בזה אנחנו עוסקים.

גיא פינס:

מה זה אומר?

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

בהוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עיתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING
תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, TEL-AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA St.

- 2 -

מר אריה שגיא:

זה אומר שבכל אזור תל חי, בעיקר על הר הפסלים בתל חי, אנחנו מדי שלוש שנים מציבים פסלים של אמנים ידועים מהארץ ומהעולם, הארוע הוא בינלאומי, גם האוצר הפעם הוא לא ישראלי, הוא בלגי, פלורנבקס, הפסלים האלה מתאספים והופכים לנכס לאומי גדול של פסלים, שמתמודדים עם הטבע ומדי שלוש שנים אפילו בחלקם משנים את צורתם וזה חלק מהעניין.

מכון לתיעוד ציבורי
INSTITUTE FOR PUBLIC PRESENCE
مركز لتوثيق الجمهور

גיא פינס:

Public Art and Early Media Archive

מה קורה מסביב לפסלים האלה או לפסלים הסביבתיים?

מר אריה שגיא:

מסביב, תראה, אנחנו את את ההר מכינים לקראת כל ארוע, אנחנו נסיע לשם במיניבוסים את הקהל, תהיה הדרכה בשטח, אנשים יוכלו להסתובב, לראות, להבין, לשאול ולקבל תשובות, אנחנו מבחינתנו משתדלים כמה שפחות להיות מעורבים בפסלים, זאת אומרת הפסלים בעצם מתמודדים עם הטבע ולא אנחנו מתמודדים איתם, ולכן גם מי שהיה וראה פסלים משנים קודמות בהחלט יכול להיות שיראה היום דברים קצת שונים איך הפסל עמד בתלאות במזג אוויר בכל דבר וזה חלק מהעניין.

גיא פינס:

ויש לכם גם כאמור פסלים חדשים?

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

בהוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING
תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA St., TEL: 03-622458, 612192, 66181, 7

- 3 -

מר אריה שגיא:

יש לנו אחד עשרה פסלים חדשים בשטח.

גיא פינס:

יש גם תכנית אמנותית מסביב לארועים?

מר אריה שגיא: ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

יש תכנית אמנותית, יש לנו תכנית שבמשך היום גם עדינה בראון וגם סדנאות מהול של תל חי ושל הסדנא הבין קיבוצית, יש לנו להקת בורה בורה תנגן, אנחנו הצבנו על ההר במקום ופה גם פסנתר כנף שינגנו בו יום יום כל היום, יש הפתעות, יש הפעלות של המכון לאומנויות תל חי, שהוא בעצם אבי הפרוייקט, סדנאות של המכון, ותערוכה של המכון ואנחנו מקום פעיל ואני מקווה שהקהל יהנה בו.

גיא פינס:

כמה זה עולה לקהל שיגיע?

מר אריה שגיא:

זה יעלה לקהל שנים עשרה שקל למבוגר, ושמונה שקלים לילד.

גיא פינס:

אז כאמור ארועי תל חי - תשעים, שמעתם, בחג אפשר לנסוע לשם, אריה שגיא, תודה רבה לך.

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

בהוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עיתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING
תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, TEL: AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA St., TEL: 03-622458, 612192

- 4 -

מר אריה שגיא:
על לא דבר, חג שמח.

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

מכון לפרסום ציבורי
INSTITUTE FOR PUBLIC PRESENCE
مركز للتعبير العام

Public Art and Early Media Archive

בהוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עיתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING
תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, סל: 612192, 03-622458, TEL: AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA St.,

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

שודר בתכנית: ערב חדש

בתאריך: 18.09.90

בשעה: 17.20

בטלביזיה

ש190905 ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

א21028

דן שילון:

ואנחנו עם יום תל חי, ליום תל חי, פיסול סביבתי
שמתחיל ארוע בינלאומי שמתחיל בתל חי בראש השנה בימים
הקרובים, תמי פיינגולד וערב חדש" היו שם, הנה הכתבה.
Public Art and Early Media Archive

תמי פיינגולד:

הפסל אברהם מלניקוב חצב את פסל האריה השואג מאבן
גיר גלילית כאנדרטה לגיבורי תל חי, הפסל הוצב במקום
באלף תשע מאות שלוש וארבע, האריה השואג היה הפסל
הסביבתי הראשון בישראל, באותה עת חזה מלניקוב גם את
הקמתו של בית ספר לאמנויות בגליל העליון, בהשראת חזון
זה חוגגת השנה מכללת תל חי עשור לארועים אמנותיים בו
נפגשים מדי שלוש שנים אמנויות-המחול, השירה והפיסול.

מר יגאל מירון:

הרעיון הראשון של ארועי תל חי וזה התחיל בשנת
שמונים היה פיסול מן הטבע בחומרי הטבע ומשתייך
לסביבה המקומית הזאת.

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

בהוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עיתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, TV & RADIO MONITORING
תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תיקוה 7, טל: 03-622458, 612192

- 2 -

היום הרעיון של הארועים בתל חי, תשעים, הוא החדרת אלמנטים עירוניים כמו רמזור או בית סולרי או ככר עירונית שאנחנו נמצאים עליה עכשיו ולהחדיר אותו לתוך הטבע.

הרמזור הזה של כוונתן שילון עומד במקום שאף אחד לא מצפה לראות אותו והוא שואל כמה שאלות, הוא שואל איך אדם מתמודד עם הטבע בתקופה שהוא כובש יותר ויותר שטחים למגורים, איך הטבע והבני אדם חיים ביחד.

מכון לחקר תרבות
INSTITUTE FOR PUBLIC PRESENCE
مركز للتحקר الحضاري

מר יגאל מירון:

דני קראוון משתמש בשני סמלים מאוד ששייכים למקום הזה, זה הזית וזה הבית, אלה הם שני סמלים מאוד מקומיים מאוד שלנו ומה שהוא עושה הוא מחבר את שניהם.

תמי פיינגולד:

עוד זמן רב ימשיכו אמנים להתמודד עם תנאי השטח והאקלים של הגליל העליון, רק בעוד שנים אחדות נדע מה ישאר מהעבודות שעוצבו בארועי ראש השנה תשנ"א.

דן שילון:

המכון לאמנויות תל חי מקיים השנה תערוכה מיוחדת, מחווה לאברהם מלניקוב, שכוללת פסלים, רישומים וציורי אקוורל.

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

בהוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING
תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, TEL-AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA St., TEL: 03-622458, 612192

שודר בתוכנית: ערב טוב ישראל

בתאריך: 18.9.90

בשעה: 17.50

בגלי צה"ל

180911

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

132891

אורי פז:

אנחנו מצפינים לגליל אל אירוע בינלאומי שיתקיים
שם, לפיסול בטבע, אירוע רביעי במספר לראש השנה. ערב
טוב ליעקוב שניידר, איש הגליל, הוא גם מפיק האירוע.
מר יעקוב שניידר:
ערב טוב.

אורי פז:

יש משהו שמייחד את האירוע הזה למרות שהוא מתקיים
בפעם הרביעית?
מר יעקוב שניידר:

אני חושב שמה שמייחד הפעם את האירוע זה איזושהו
קו אמנותי חדש שהוא כניראה קורה היום בכל העולם והוא
קורה גם בתל חי, משהו שיוצר אישה/א/תנועה של העיר אל
הטבע. כמה אמנים באירוע הזה יוצרים עבודות עירוניות
אורבניות בתוך הטבע, אם זה הרמזור הצפוני ביותר
בישראל נמצא היום בואדי תל חי, עבודה שעשה יהונתן
שילוני, אם זה רחבה עירונית שנמצאת על ההר שעשה רומן

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

בהוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עיתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING
תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח תקוה 7, טל: 03-622458, 612192
TEL-AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA St., TEL: 03-622458, 612192

- 2 -

בלגי ועוד עבודה שהיא עבודה עירונית.

אורי פז:

מה התרומה הבינלאומית לאירוע הזה?

מר יעקוב שניידר:

התרומה הבינלאומית היא ^{ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת} בראש וראשונה ישנו אוצר בינלאומי לאירוע שהוא ^{מר} פלורין בקס שהוא מנהל המוזיאון לאמנות חדשה באנטוורפן. זו פעם שניה שהוא אוצר האירוע, משתתפים ארבעה אמנים, ^{אמן הולנדי} שכתב את הכתובת "הוליבוד" ומי שעולה לגליל ^{לראות שמה איזו} מן אשליה, הכתובת "הוליבוד" עם ^{אחת} על הר תל חי ומאוד מעניין יהיה לשמוע את הסיפור של איך הוא הגיע דוקא לעבודה הזאת במקום המסויים הזה עם ההיסטוריה שלו.

אורי פז:

יעקוב שניידר, אנחנו מאוד מודים לך, בכל זאת אנחנו נשארים בתל חי.

יעל דן:

כן, אנחנו רוצים לציין משהו שאתה אולי לא ציינת אותו ונידמה לי שלהבדיל מהשנים הקודמות מתנהל השנה וזאת תערוכה מיוחדת שתוקדש כמחווה לאברהם מלניקוב, הפסל שיצר כידוע את האריה השואג בתל חי, אותה אנדרטה מפורסמת לנופלים בתל חי ובתו, חוה מלניקוב, נמצאת איתנו באולפן, שלום לך.

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

בהוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING • תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192
TEL-AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA St., TEL: 03-622458, 612192

- 3 -

גב' מלניקוב:

ערב טוב.

יעל דן:

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת
סוף סוף, אני חושבת צריך לומר, לא?

גב' מלניקוב:

כן, הגיע הזמן שבאמת יכירו את אבא שאהב מאוד את
הגליל והיה כאילו מנודה כל כך הרבה שנים ולא אפילו יש
אנשים שלא יודעים שמי עשה את האריה יהודה שבעצם זה
שמו האמיתי, שמו אברהם מלניקוב
Public Art and Early Media Archive

אורי פז:

זהו חוב של כבוד בעצם, אפשר לומר.

גב' מלניקוב:

כן.

יעל דן:

כשאת אומרת שהוא היה מנודה אז את מביעה תחושה

קשה מאוד.

גב' מלניקוב:

בהחלט, למשל היתה תערוכה בירושלים במוזיאון
ישראל, תערוכת הפיסול הישראלי. ופסל אחד של אבא לא
באו וביקשו ממני, זה אני נעלבתי בשמו.

יעל דן:

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

בהוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עיתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING
תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, TEL-AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA St.,

240903ד

13289

איפה נמצאים כל הפסלים שלו חוץ

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

גב' מלניקוב:

הם נמצאים אצלי אבל מפורזים בין ידידים מפני
שאני לא יכולה לאחסן את כולם אצלי.

מכון לימודים ציבוריים
INSTITUTE FOR PUBLIC PRESENCE
مركز للدراسات العامة

יעל דן:

אז מה יהיה בתערוכה? את אוספת את הפסלים

מידידים וזה תשימי שם?

גב' מלניקוב:

כן, כן, נסעתי לידידים פה ושם ואספנו ...

יעל דן:

איזה עבודות למשל?

גב' מלניקוב:

יש עבודות שיש, רבי עקיבא אני מאד אוהבת עם

עיניים חגות והוגות. אני לא יודעת...

יעל דן:

הוא מכר גם יצירות, אתם מכרתם יצירות שלו?

גב' מלניקוב:

מתי? בארץ?

יעל דן:

מכרתם, כן?

- 5 -

* * *

"יפעת" המרכז לקטעי עתונות רדיו וטלוויזיה

YIFAT PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING

תל אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192

העיר
מקומן

19/09/90

כל הצפון

מקומן

עכו

14/09/90

נחשב בשחם. האריה השואג

בעד ארצנו בעד מולדתנו

אירועי תל חי 90. בראש השנה. יום חמישי 20.9 עד יום ראשון 23.9 19.00-8.00

אירועי תל חי, המתקיימים אחת לשלוש שנים, יכללו השנה, בין היתר, הצגת עשרה פסלים חדשים בנוף, שיצטרפו אל ה-50, שחיכו להם משלושת אירועי תל חי הקודמים. הפסלים הם של דני קרוון, בני אפרת, אוסולדו רומברג, מיכאל גרוס, הצעירים יונתן שילוני וישראל מושינזון ועוד ארבעה פסלים אירופאים. כן תתקיים תערוכת פיסול של אברהם מלניקוב (1892-1960), שחצב בשחם הגלילי את אנדרטת "האריה השואג" לזכר טרומפלדור וחבריו שנפלו בתל חי, ובה יוצגו עבודותיו, שכמעט אינן מוכרות לציבור. תערוכה נוספת היא של תעשיות הגליל העליון, שנוספה לאירועים ביוזמת סטף ורטהיימר. מיצגים, מוזיקה בהרכבים שונים, סרטי וידאו המתעדים תהליכי יצירה, מופעים של קבוצות מקומיות, מספרי סיפורים וסדנאות יצירה יתקיימו במשך כל הימים. פיסול, מוזיקה, תנועה ווידאו חברו יחד במיצג של עדינה בראון, "האשה מן הכרים", שתופיע עם 70 כדים שיצר בעלה, הנאל דיוויס, בהשראת מסגרים ובתי כנסת. על הכרים ובתוכם יתופח שלמה דשת.

אדית סגולי

IP

בית מדרש ציבורי
INSTITUTE FOR PUBLIC PRESENCE
מרכז לחקר התרבות

Public Art and Early Media Archive

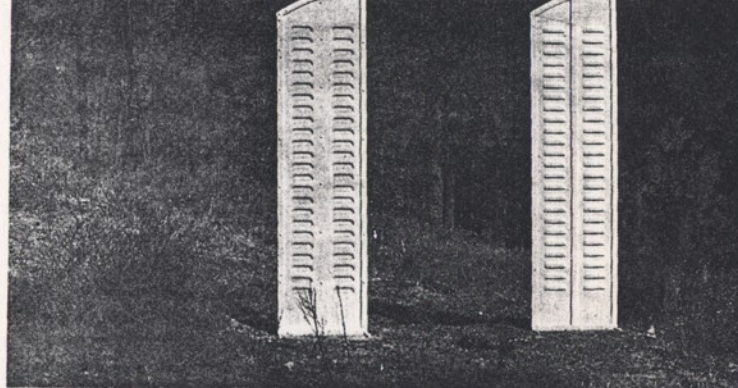
התל חי

אין כאן תצוגת פיסול בוג, אלא התמוזות כחלל המשתנה וכנוף הפראי.
23-20 בספטמבר, תל-חי

השנה, לאחר שהפסלים שיצרו האמנים בשנים קודמות הפכו חלק אינטגרלי מהנוף, אירוע תל-חי 90, שיתקיים בראש השנה, הוא כבר בגדר מסורת. היוזמה באה מצד קבוצת אמנים ומורים מהמכון לאמנויות בתל-חי, ההיענות של פסלים ידועי שם מהארץ ומח"ל, ביניהם דני קרוון, אוסולדו רומברג, מיכאל גרוס ובני אפרת. הוסיפה ויקרה לאירוע והפכה את אתר הפסלים בתל-חי למעין מוזיאון פתוח בטבע ומוקד משיכה למבקרים ותיירים. במקביל לחשיפת הפסלים בנוף יקיים המכון לאמנויות תל-חי תערוכת מחווה לאברהם מלניקוב, יוצר האריה השואג. האירועים מתחום האמנות הפלסטית ילוו במיצגים והתרחשויות מתחום המחול והמוסיקה ובתערוכה המציגה את הישגי התעשייה באזור, בה יקחו חלק חמישים מפעלי תעשייה בגליל העליון העוסקים ביצוא.

לא נעלמה רוח תל חי

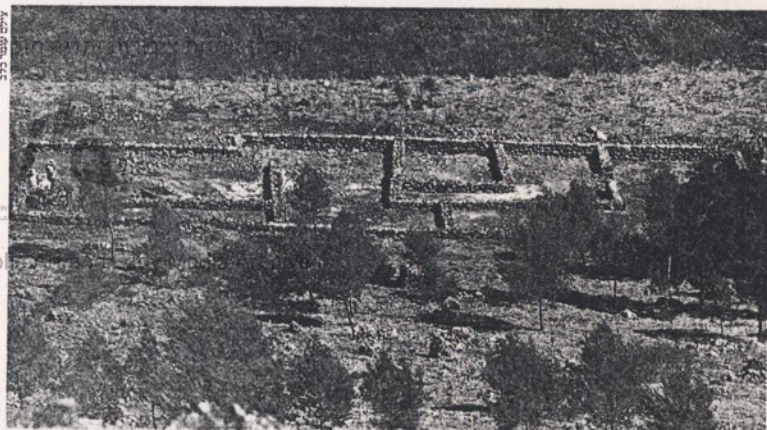
צילם עמית כהן

מיכאל גרוס, "צלילים", 1990, ברזל צבוע

תל חי

Pub

אוסולדו רומברג, "שרידי מבנה יהודי מימי נבוכדנצר", בהבנה

סביבתי ובמקומם מעסיקות את עולם האמנות העכשווי בעיות אחרות.

מכללת תל חי לא הצליחה לשמור ולתחזק כהלכה את עשרות הפסלים שנותרו מן האירועים הקודמים ולהפוך אותם לג'נרפסלים מסודר, אשר ימשוך מבקרים למקום במשך כל השנה, לנוע בשבילים מסומנים ומסודרים, להתבונן בפסלים ולקבל הדרכה והסברים על היוצרים בעליהם או בכתב, כיאה ומנראה. במקום זאת, בשל העדר תקציב, אנשים ויכולת מעצועית, חלק מן הפסלים ניווקו, חלק "נעלמו" וחלקם הוזזו ממקומם לצרכי המקום והשעה. כאשר מדובר בפסלים שערכם אלפי וולרים, ואשר נוצרו בידי אמנים מובילים כאנשי קפור או דניס אופנהיים, למשל, דרי שמעשים אלה נראים כשעורוריה אמיתית, או לפחות כחובכנות שמכירה.

ה מלה "הזליווד", באותיות בגודל 5 מטרים, עשויה דיקט צבוע בלבן, תקדם את פני הבאים בראש השנה, מקרית שמונה בואכה תל חי. המלה, הכתובה באנגלית, תוכיר בהגייתה את עיר הסרטים המפורסמת ואת הכתובת הענקית המופיעה על הרר שם. אך בניגוד לכתובת המקורית, האותיות שעל ההר ליד תל חי, תיצורנה את צמד המילים Holy Wood וכלומר, "עץ קדוש" ובהשאלה, "ארץ הקודש".

הכתובת על ההר אינה כתובת-אש של צעירי השו"צ, או כתובת אננים של תנועת נוער כלשהי – זוהי עבודתו הסביבתית של האמן ההולנדי ג'ון קרמלינג. עבודה זו, תדפוך כפי הנראה לסימן-היכר, לסמל המסחרי, של אירוע "תל חי 90", אשר יתקיים

מלניקוב, האריה השואג בתל חי

**בספטמבר '80 התקיים לראשונה
"אירוע תל חי" והצלחתו הביאה
לעוד שלושה מפגשים דומים,
האחרון שבהם בראש השנה
הנוכחי. כמי שאוהד ומוקיר את
מפגשי תל חי, ואף נטל בהם חלק,
משקיף הכותב בצער ובאכזבה
על התהליך המדרדר
את ייחודו של האירוע האמנותי,
אשר יביא אותו, בסופו של דבר,
אל פי תהום**

מאת חיים מאור

בשל העדר תקציב, אנשים יבולת מיקצועית, חלק מן הפסלים ניווק, חלק "נעלמו" וחלקם הוזזו ממקומם לצרכי המקום והשעה. כאשר מדובר בפסלים שערכם אלפי דולרים, ואשר נוצרו ביד אמינים מובילים כאיש קמור או דניס אופנהיים, למשל, שמעשים אלה נראים כשעוריה אמיניות, או לפחות כחובבנות מכירה.

אריה שגיא (סאצי), לשעבר מנהל המכון לאמנויות במכללת תל חי, וכיום הרכו והגבור של האירוע הנוכחי, משיב לשענות אלה כי "קיימת כוונה להפוך את תל חי למוזיאון מוכר על-ידי רשות המוויזונים ומשרד החינוך. אם נוכח בזכרה, נוכל לקבל תקציבים וצוות לאחזקה ולתשתית טובים יותר. הפסלים הקודמים נראים היום שונים ממה שהיו בעבר. יש לנו עימות כל הזמן לגבי תפישת המושג "פסל סביבתי", יש אמנים הסועים שהפסל צריך להיות מתחזק ומטופל, ואחרים רוצים את ההתכלות זאת צמיחת הערא שגרלה סביבו. אני בקשר עם האמנים שפסליהם התכלו, והם יכולים לבוא לשפץ אותם, או לאשר את הסרתם. אין לנו עכשיו צוות אחזקה שוטף ואולי איננו מורגלים לטוב פיסול כזה".

סיבה נוספת אשר לדלדלה את האירוע הנוכחי היא, בעצם, הסיבה הראשונה - העדר תקציב ועניין ציבורי. האירועים הקודמים זכו לתמיכה כספית ופסיטית של יישובי אצבע הגליל, שנרתמו לאירוע כמו למבצע צבאי, שרירי האירועים שמו אותם על המפה והפנו את האצבע של תודעת האמנות הבין-לאומית לעבר המכללה הקטנה. עד לא מכבר פרחו המכללה, אמנים רבים שאפו להתקבל אליה. המשבר הכלכלי-חברתי וסביבות נוספות "סייעו" לזירוד קרנו של המכון לאמנויות והיום זה כבר לא מלכודת אלא לפית משווקת אליו. מורים טובים יש, כפי - אין. שם המשחק הוא כסף, וכיוון שגם משרד החינוך והתרבות, או התנועה הקיבוצית, אינם יכולים לתמוך, לא נותר למארגני האירוע הנוכחי אלא להקטין את ממדיו המקוריים, לשותף בו רק 10 אמנים, ולחפש או להתחבר לגורמים נוספים ש"יעזבו" וימשיכו קהל.

התוספות הן: • תערוכת מחזה לפסל אברהם מלניקוב, מי שצר את פסל "האריה השואג" בתל חי. הבארגים מכנים זאת "מלניקוב הוזר לתל חי" ושומחים על האפשרות להציג תערוכה מיצירותיו. המעשה כשלעצמו יפה כקוריוז, אך, למעשה, מדובר בתערוכה מוכנה, שהוצגה לפני מספר שנים באוניברסיטת חיפה ולותה בקטלוג מחזה הנושא, עתה במקדחה ורשה.

• "תערוכת תרמית" של 50 מפעלי תעשייה בגליל העליון, וזה, מסביר סאצי, "הצדעה לגליל ואנשיו מאז ועד היום. תערוכת

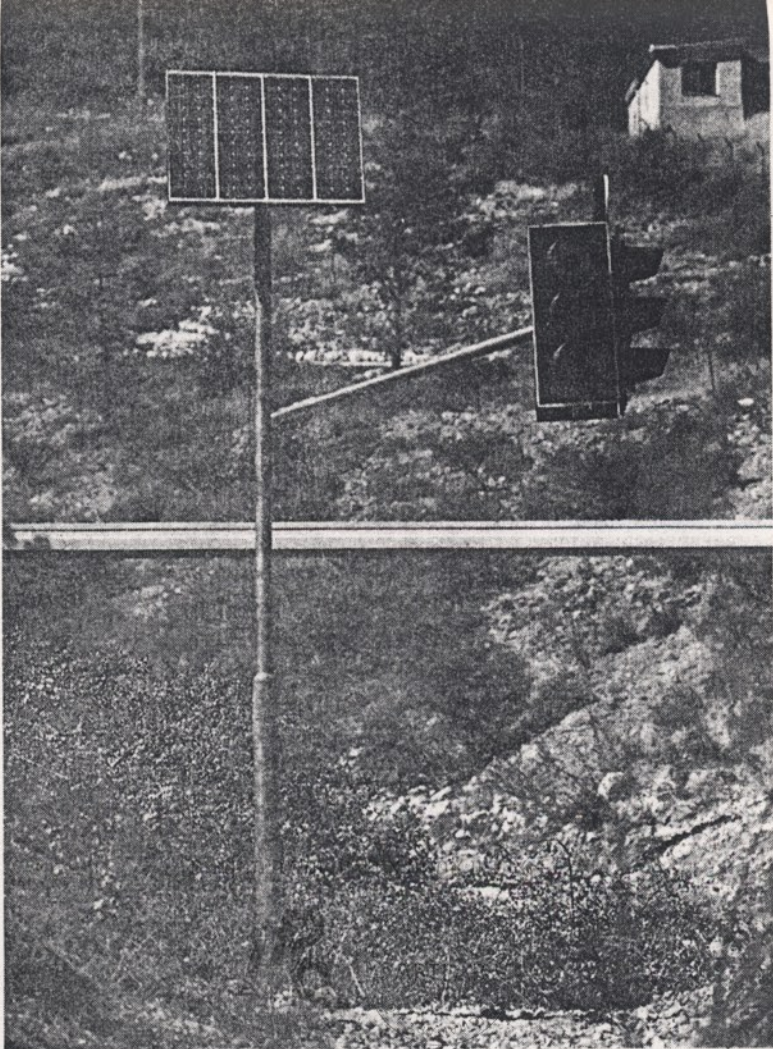
"עץ קדוש" ובהשאלה, "אץ קדוש". הכותבת על ההר אינה כותבת-אש של צעירי השוה"צ, או כותבת אכזבים של תנועת נוער כלשהי - זוהי עבודתה הסביבתית של האמן ההולנדי ג'ון קרלינג. עבודתו זו, שהפך כפי הנראה לסמלן ההיכר, לסמל המסחרי, של אירוע "תל חי '90", אשר יתקיים במכללת תל חי, בוואדי וברו שלצורה, בין התאריכים 20.9-23.9. זה הפעם הרביעית שאירוע זה מתקיים, מאז הול כי'1980.

קצת היסטוריה: בתחילת ספטמבר 1980 התקיים האירוע הראשון. היוזמה וארגון המפגש של אמנות בתזמנו נולד "מלמטה", ממורי ותלמידי מכללת תל חי, בנייהלה ובניצוחה של אילנה באומן (מקיבוץ עמיר) ובאוצרותו האמנותית של אמנו ברול. הצוות המוביל "הרים" אירוע ייחודי, שכלל פיסול בנוף הטבעי ובשטח המכללה, מיצגים, מופעי מחול, מוסיקה עכשווית, אמנות ויריאו וסרטי אמנות. הקהל שנדר במשך ארבעה ימים למקום, יכול היה להיפגש עם אמנים ידועים מן הארץ ומח"ל, לחזות במופעים, או להתפרק על הרשמים. מבחינת האמנים, היתה זו ההזדמנות ליצור זה לצד זה בזמן מוקצב, אינטנסיבי, תוך השראה והשפעה הדדית, שאינה מקובלת בדרך-כלל בסרנאות האישיות. היתה זו ההזדמנות הראשונה לאמנים ולקהל הישראלי להתחבר ולהפגיש את מיכה אולמן ואברהם אופק עם עורא אוריון ודליה מאירי, את גרשוני ובוקי שורץ עם ערינה בראון ומוטי מורחי ואת אלן קפרו ושרולט מורמן עם יוסי מרחיים ועידו אברכאיה. כי 50 אמנים שהו שם סתופה מסוימת, ויצרו את יצירותיהם במיוחד לאירוע זה ומתוך ויקה למקום ולהקשריו השונים.

איפה גן הפסלים

הצלתו של האירוע הראשון, הובילה לקיומם של שלושת האירועים בשנים הבאות. את השניים הראשונים אצר אמנו ברול, אשר גם תהווה את מתכנת המפגשים ואת אופיים, את שני האירועים הנוספים אוצר הבלי מלור בקס.

האירועים הקודמים היו על טהרת האמנויות, בעוד שהפעם, יקטן חלקה של האמנות ויגדל חלקה של התעשייה והבידור. כמי שאוהד ומעריך את מפגשי תל חי (ואף השתתף באחד האירועים), אני מתבונן בצער ובאכזבה על התהליך המדרדר את ייחודו של המפגש האמנותי הזה ואשר, לרעתי, יביא אל פירתהום. וזאת, משום שקיים מצב אנוניטיטיבי, עובדתי: בעשר השנים שחלפו מאז האירוע הראשון, הצטמצם העניין ב"אמנות אדמה" ובפיסול

יונתן שילוני, "ניר 1990", רמזור סולארי
Public Art and Early Media Archive

עוקבת ועוטפת את מיתאר שני האובייקטים. המשמעויות של מעשה זה נעות מן ההקשרים הפוליטיים-חברתיים-כלכליים ועד להקשרים צורניים-פנים אמנותיים. • שלושה פסלים עוסקים באלמנטים אדריכליים. דני קרוין בנה בית קטן (3x4 מ') מאבני בזלת, עם ארבעה פתחים קטנים לארבעה כיוונים ובמרכזו שול עץ זית. אוסולדו רומברג "שתל" בוואדי של תל חי שירי מבנה יהודי מתקופת נבוכדנצר. המפגש הזה, בין שריר ארכיאולוגי של אדריכלות יהודית כבל לבין פיסול עכשווי בישראל, הוא לב העבודה. ישראל מושנזון קשר את הצד הבטחוני של אצבע הגליל עם מקום מגורים בטוח ובנה בית קטן רמזי בונקר אל תוך הדר ובו מקום לישיבה ולתצפית נינוחה על הגוף. • שלושת הפסלים הנוספים "שוחלים" חלקי מציאות עירונית בתוך "הטבע הפראי": יונתן שילוני הציב רמזור סולארי באמצע הוואדי (הרמזור, אגב, מתפקד...); לוק דלה הכין מודל של אנטנת תקשורת המונחת על אבן בטבע ומתייחסת לאנטנות הצבאיות הרבות באזור; גיום בל הביא קטע של מדרחוב לתוך הסביבה הטבעית. פסלו של מיכאל גרס מהווה סגנון בפני עצמו. הוא מציג ומייצג את הפיסול המופשט המינימליסטי של שנות ה-70. גרס הציב שני חלקי חלון ירושלמי עשוי ברזל וצבוע לבן, בדומה לפסלים דומים שלו שראינו בעבר (ולמשל, במוזיאון ישראל ב"80 שנות פיסול").

חלק מן העבודות מציג תופעה אשר מתפשטת באירוע זה כמו גם באירועי פיסול נוספים בארץ ובעולם. אני מכנה אותה "אמנות תיירים" ו"אמנות הסמל המסחרי". בשנים האחרונות יש אמנים רבים, הנוספים במהירות לתודעת האמנות העולמית, מוזמנים למקומות תצוגה רבים להצגת את יצירותיהם, או ליצירת עבודות במיוחד למקום התצוגה. אמן כזה מגיע, לרוב, ליומיים-שלושה, מתרשם מן המקום, תושביו, נופיו, סיפוריו, קולט חוויות שטחיות, תיירותיות ויוצר עבודה שאופיה, לרוב, צפוי ובנאלי, כלומר, היא מכילה את סימני ההיכר הטיפוסיים והבטוחים של האמן. לשים כתובת "הוליווד" על ההר, כאכור ל"עץ קדוש" ו"ארץ קדושה" מחז גיטא ול"הוליווד" עיר הסרטים – זה פשטני עד מאוד – ברמה של סיסטמה של תייר ומתפעט מארץ הקודש בביקור ראשון בה. כנ"ל לגבי אנטנות קשר, רמזורים, בונקרים ושאר פתרונות שנראים כ"שליפה מן המותן". אני יודע כי תופעה זו רווחת באירועי אמנות רבים, והגיע הזמן לשים לה קץ... עריף, לדעתי, להזמין ולצאת אמנים מן הארץ או מהנ"ל לחבנות ממושכות יותר.

התרמית נערכת באולם קטן, בהקשר להנחת אבן הפינה לגן התעשייה החדש, 'תפן 2', שמקים סטף ורטהיימר בתל חי. אנו חושבים ששני הדברים קשורים זה בזה. זהו שילוב בין עבודות אורבניות שבאות אל הטבע, לבין תעשייה שבאה אל הטבע. לדעתנו, תערוכת התרמית לא 'גונבת' את תשומת הלב מן האמנות. לצער, עם ישראל לא בא לאירוע אמנותי, אם הוא לא יכול גם לאכול, להתבדר ולקנות משהו באותה הודמנות...

אמנות הסמל המסחרי

אני מכיר את "עם ישראל" ועלי להודות כי ראיתי, בעבר, נוהר בהמוניו רק כדי לראות אירוע אמנותי וגם אוכל לא היה חסר... אבל נעזוב את ההיסטוריה. מעבר למילים היפות מסתתרת העובדה הפשוטה – כשאין כסף, מתחברים לכל מי שיכול לתמוך, גם כשיש לתת תמורה לכך. לסטף ורטהיימר יש כסף ויש יוזמות תעשייתיות מבורכות, למפעלי הגליל יש מוצרים טובים ויש רצון להיות מוכרים יותר ולמכור. וכך, בעבור שטח תצוגה ויח"צנות, מקבלים תמיכה מצד התעשייה. אין לי דבר כנגד יריד תעשייה כזה או אחר, אבל למה לקרוא לו "מפגש אמנות בת'זמננו"? "הקטע האמנותי" באירוע יכלול מופעים שאת רשימתם לא קיבלתי עד עתה, וכן פסלים חדשים: ארבעה אמנים מחו"ל, שניים מבלגיה ושניים מהולנד, שנבחרו עליי האוצר 66 אמנים ישראלים. שניים מתוכם (יונתן שילוני וישראל מושנזון) נבחרו מתוך 75 הצעות שהוגשו למכור ואת הארבעה האחרים (דני קרוין, אוסולדו רומברג, בני אסתר ומיכאל גרס) הזמין האוצר בפנייה אישית. לדעתי, יש טעם לפגם באופן בחירת האמנים, במיוחד בשל העובדה שמתוך המכרז הג'ל נבחרו 7 הצעות ראיות לתצוגה 5 מהן נדחו, בסופו של דבר, בשל העדר תקציב, אולם אותו תקציב אבוד מאפשר את התקנתם של פסלי האמנים שנבחרו ב"פנייה אישית ישירה". אמנים ישראלים, אתם שוחחתי לצורך כתבה זו, ואשר העריפו שלא להודות, טוענים ש"זה מסריח". קיימת גם התמרמרות על כך שאין אף אמן חבר קיבוץ באירוע הנוכחי, "למרות שבאירועים הקודמים הקפידו על כך"... טוב, נעזוב את הפוליטיקה ונתרכז בפסלים עצמם.

קודם כל, מי שלא ראה את 50 הפסלים מן האירועים הקודמים, וכל לראות חלק ניכר מהם גם עתה. למראת האירוע ניכר מרבית

"יפעת" המרכז לקטעי עיתונות רדיו וטלוויזיה

YIFAT PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING

תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192

THE JERUSALEM POST

19.9.1990

Muted roar at Tel Hai

Angela Levine

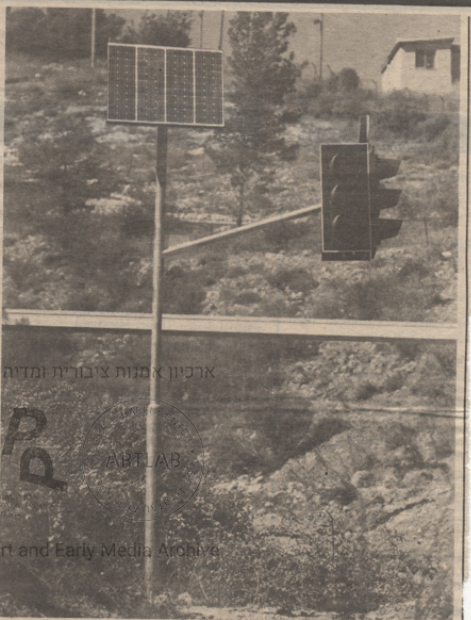
the art scene

THE CONTEMPORARY Art meeting opening September 20 for three days at Tel Hai, in Northern Galilee, is the fourth of its kind and, without doubt, the most provincial to date. In contrast to previous years, when a large number of prominent foreign artists were among those invited to install sculptures on the rugged terrain ringing the kibbutz and its Art College, this year's guest curator, Flor Bex (who was responsible also for Tel Hai 87) has drastically reduced both the total number of participants (from 33 to 10) and the roster of foreign artists (from 15 to four). Two Belgians, Guillaume Bell and Luc Deleu, and two Hollanders, Ulay and John Kormelg, join four Israelis with international reputations: Dani Karavan, Osvaldo Romberg, Michael Gross and Benni Efrat. In addition, constructions by Jonathan Shiloni and Israel Moshenson are also being shown.

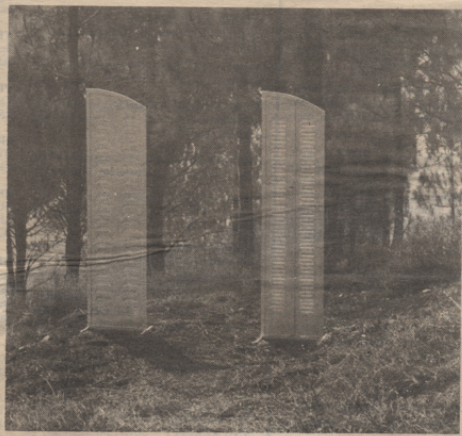
For descriptive purposes, the works can be grouped into three categories. The most impressive structures are those comprising architectural elements: Moshenson's concrete bunker; Gross's painted iron shutters; Karavan's house, open to the elements, with an olive tree planted inside; and Romberg's stone and mud reconstruction of a Jewish dwelling in ancient Ur of the Chaldees.

Ready-made urban objects, transported into a pastoral setting in order to contrast natural and artificial environments, are featured in installations by Shiloni (traffic lights), Bell (a lit-up pavement area) and Deleu (a model of a transmission antenna powered by solar energy). A symbolic approach links projects by Efrat (a car wrapped in an iron cage), Ulay (black and white poles and flags) and Kormelg (the word "Holy-wood", a pun on the Californian original, strung out on a hill overlooking the approach to Tel Hai).

Apart from the group already noted, the sculptures this year are all

Jonathan Shiloni: "The Northernmost Traffic Light" (Tel Hai).

insubstantial trifles, their presence mocking rather than enhancing the wild beauty of the countryside. Hopefully, in time, most of these pieces, together with some 60 others

Avraham Melnikoff: plaster head (Tel Hai Art College).

Michael Gross: painted shutters (Tel Hai 90).

left over from past years, will succumb to neglect and natural processes and be swallowed up by Nature. The best works should be removed to a more secure environment.

INSIDE THE Art College, a memorial show to **Avraham Melnikoff** (1903-1960) is also being held. Sculptor of the "Roaring Lion", the famous memorial to the defenders of Tel Hai, he pioneered an indigenous sculptural style in the '20s, inspired by the image of the modern Eretz Yisrael pioneer working and defending a land with historical links to the Ancient East, a concept in direct opposition to the sentimental diaspora images of Boris Schatz and his disciples.

Since most of his sculptures were destroyed or disappeared, either here or in London, it is impossible to reassemble Melnikoff's life's work. Nevertheless, this mini-show

does not compare in quality with that mounted by Ilana Ortar at Haifa University in 1982. Some 15 sculptures and 25 watercolors painted in the Northern Galilee are on view; among the best of them is his superb stone head "Jerusalem Efendi" (1925).

Also scheduled is a continuous program of music, dance and performance art. There will also be free guided tours of the sculpture trail and an opportunity to participate in the workshops of the Art College. In addition, until October 15, some 50 local industries engaged in export are showing their products in an indoor show. This "blue and white" event, sponsored by businessman Stef Wertheimer, was arranged to coincide with the cornerstone ceremony which took place on September 16, inaugurating an industrial park to be built opposite Tel Hai, twin to that successfully pioneered by Wertheimer at Tefen. □

19.9.1990

מעריב

למעלה, מימין:

קטע של הבוריאוגרפית ענת הניאלי, מתוך "תחת לחץ", המופע החדש של להקת המחול "בתישבע". חמש יצירות, ארבעה כוריאוגרפים, מנהל אמנותי - אוהד נהרון. בכורה ב-25.9 ב"מרכז סוון דל"ל" בת"א.

למעלה, משמאל:

אלן בייטס ושותפתו לסרט "כל העולם בשבילך", דרמה העוסקת בבריטי המחלק את חיבתו בין צעיר כלוא ובין כלבה. חדש בבתי הקולנוע.

באמצע, מימין:

פיטר וולד חוזר ב"רובוקופ 2", סיפורו של שוטר שהוא חצי-אדם, חצי-רובוט. חדש בבתי הקולנוע.

באמצע, משמאל:

רמי פורטיס, יהודה פוליקר ורפי פרסקי בהופעה משותפת חד-פעמית, עם מיטב הלהיטים ושיר חדש אחד לראש השנה. במוצאי ראש השנה, 21.9, החלה מ-22.00 באמפייתארטון שפיים

למטה, מימין:

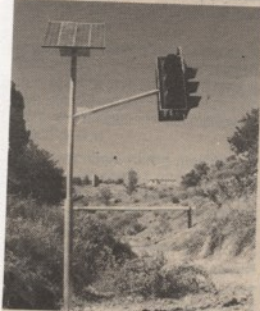
"הבאלט הלאומי של גרוזיה" על 70 רקדנים מגיע לסיבוב הופעות בישראל. כוריאוגרפיה - נינה רמישווילי. בכורה ב-22.9 ב"תיאטרון ירושלים".

למטה משמאל:

"עיר", עבודה של יונתן שילוני המוצגת ב"אירוע תל חי '90", פיסול בטבע בהשתתפות אמנים מהארץ ומחו"ל. במרכז האירועים - מחווה לאברהם מלניקוב, יוצר "האריה השואג". במשך ראש השנה, 20.9 עד 23.9

Public Art and Early Media Archive

המדריך

חגיגה קילומטר בשעה

האינדיאנים ארבו בין האקליפטוסים

פרק א': "סוס" ורכבו יוצאים לדרך. הם מעווחים עם שמוליק פלטיאל, שחמק מסכיני הפורעים, הוזים יחד עם שלמה קסל, שמבקש להפריח את נבעת שוורץ, מאזינים ברוע למוסיקה מהקאפלה הסיסטינית ונפרדים זה מזה בניסבות מצערות

סביב סביב, רדד השדות, הגעתי לגבעה ואט אט סיפסנו אל המקום שהוא גרדען - רוחות טובות נושבות בו ובכתים החורים. את פני הקבילו שני כלבים מאימים, אבל לא מפחידים. אפילו הסוס, שמתעצבן מכלבים, התעלם מגורכ חותם. איש לא היה על הגבעה. לאחר סיור של שעה בכל הדריסות הצצה דרך חלונות הבית המשושן, לאחר שראי תי את כל היופי שמסביב, התיישבתי על כסא פלסטי, ששלפתי מתוך העגלה, הפעלתי את הווקמן עם הרמקולים העזרים, שמתי קלטת של מוסיקה מהקאפלה הסיסטינית - מוסיקה שלפני כמה חודשים, כשהמתנתי לניתוח המעקפים שעשו בי, הרגינה אותי מאוד. הרוחות פזרו את המוסיקה המרגיעה על פני כל הגבעה, כמו קולות שבאים מן הבורות ומן העצים ומן השמים ומהציפורים, שנחתות למנוחה על הגבעה. הרגשתי שאם אחכה, שלמה קסל יגיע. הוא הגיע. שלמה רוצה לצייר. לא מעניין אותו גלריות, מכירות, פרסום, ביקורת ותהילה. לצייר הוא רוצה וביתניים הוא צריך להתקיים. במסגרת המאבק של הקיבוץ נגדו, הם עדיין לא נתנו לו את הכסף שמגיע לכל משפחה שעובדת את הקיבוץ. הוא למד לחיות בלי כסף, או נכון יותר, עם פחות ממעט. יש לו תוכניות לגבי נבעת שוורץ. הוא רצה לכנות עגלות בדיוק כמו שלי ולארגן לאנשים סיועם בנוסח המערב הפרוע, לשפץ את הבתים גם לנופש אבל בעיקר לאמנים, ולפתח את הפאב. הוא הציע לי להישאר שם. יחד נשפץ, נעשה, נבנה ונפתח. הבחנתי לו שאחרי סאטיום את המסע המעגן הזה, בעוד שנה, אשוב ואורכי אותו. לא העליתי על דעתי שנישכח וניפגש תוך פחות משלוש שעות בנסיבות מכירות ביותר בשבילי. שלמה לקח את בנו

מעמס פלטיאל ביקשתי שיפגיש אותי עם אביו, שמר אל, עליו שמעתי עוד כטרם הגעתי לקיבוץ. צריך רעע, כמעט מתפרק, מוקף עצים מאוד וקנים ורשא מטופח - האטלייה של הפסל שמוליק פלטיאל, בן קרוב ל-80, ממ ייסרי כפר בלום. הוא כבר מתקשה מאוד לראות, עבר ניתוח קטרקט בשתי עיניו ועדיין צריך כחומר, מה דוחף אותו להמשיך, אני שואל, והוא עונה מן המוכן: אמנות יוצרת תרבות ותרבות יוצרת חברה".

גמר להכריז ומיד בחציבות של איש לא גדול ושמן, בחיזק של ילד מבויש אבל ממור כזה, גידר, אני עושה את זה קודם כל בשביל הנבואה. שצית, אני יוצר אורחה תרבר תית. שלישית, אני מפסל לזמירות של כל מנהיגי המדינה. כך, כשהילדים יגדלו, יכירו את הדמויות ויידעו איך הן נראות.

שמוליק עלה משכונת עוני לונדונית ב-1933. אביו היה חזן וגם הוא שאל את שמוליק הקסן, "למה לך ללכת לפלשתינה, איזה מין גיבור אתה חושב את עצמך, אתה חושב שתצליח להילחם שם בערבים? הם יורגו אותם". אבל שמוליק הגיע עם הקבוצה הראשונה של החלוצים מלונדון והוא מספר שהוא היה זה שפתח את התלים היהודיים הראשון בחלק הזה של הגליל בשנת 1940 או קודם. כאשר הגיע לגיל 50 פלוס, הזליט לעבור לאמנות ולהיות פסל. חביריו כעסו עליו והתריסו כנגדו שזו אינה מלאכה מכניסה ושהו בזבוז זמן. אני עמדת על זכותי, כפי שהתעקשתי עם אבי בעניין הנסיקה לארץ. הערבים לא הרגו אותי הפסלים שלי מייפית באים בקבוצות לאטלייה ואני מדרוך אותם במשך.

הרשימות בסידור זו תיוולונה בדרך שבין קיבוץ דן שבצפוןמזרח, לבין אילת שבדרום, ובחורה לראשדגיקרה שבצפוןמערב. ההתקרמות תהיה איטית ממהלך אדם. סוס גדול, לבןאפור, בן שבע או אולי שמונה שנים, יוביל אותי במשך שנה שלימה, כשהוא גורר עגלת שינה, ממקום ישוב אחד למקום מושבם של בניאדם אחרים.

גיל קאשי מקיבוץ דן, בן 23, אומר חר חלק. אין מקום אחר שבו הייתי רוצה לגור ולחיות". הוא נמצא כבר חמש שנים בקיבוץ ואוהב כל רגע. זה בשבילו בית. הוא סיגל לעצמו גינונים של מארח עברי קודם נוסח אברום אבינו, גינונים שהם זה מכבר חלק בלתי נפרד מאישיותו. אני נזהתי מאהבת הוולת הטבועה בו, מאהבתו את עצמו, מאהבת הקיבוץ, הטבע, בעלי החיים והחיים עצמם.

גיל עובר קשה בהרפת, שומר בלילות ובזמנו הפנוי מספיל באורווה של הקיבוץ. בתמורה לשיעורי הרכיבה שהוא נותן, ניתן לו לגדל נאק, נקבת הנמל, העונה לשם מלכיה. קצת פראית, אבל נשמעת להפליא להוראר תיו, ונעזיתו ודברי הכיבושין, שהוא מרעף עליה. על גבה של מלכיה הוא חולס לעשות סיור בכל מרחבי הארץ, דרך השדות והגבעות, הנאיות וההרים. אולי עוד נשוב וניפגש בדרכים.

שמיל הוא איש גדוליממדים בן 30, שפגשתי בביתהלל - מושב עובדים יפה ומטופח, רשא רחב ידיים, מזכירות, צרכניה וקיוסק. שמיל עזב את קיבוץ מעיידברון הסמוך, נדר עם משפחתו לראש פינה, חור ההשתקע בביתהלל. הוא לא יכול להתרחק מרי מגבול הצפון, ממקורות המים. אפיק קסן של הצבאני עובר מאחורי ביתו והוא גאה על כך. הוא זכר אותי משיחה שהייתה איתי ועם בני זאב במסוף המוס פים של הטלוויזיה הלימודית, וחרו כזה, אשור היתה מנחה על "פרווה". כל ההיכרות הוו והסקרנות שלו להבין מה פתאום אני מטיל עם סוס ועגלה, הביאה אותו לכלל שיחה בטלה על חיים. בנו בן השלוש נראה ממש כמו גחל זו יזמ על ידי הראים וה, השופע אך טוב לב וחמימות.

צילומים: יוסי קריים

מימין: הבוגנולס של כפר בלום, "סוסי" הגנוב בבגעת שוורץ, גיל קאשי מאתר, הפסל פלטיאל בפתח האטלייה

ונסע לו באוטו הקטן שלו, ואגף התחלתי לדהור עם הסוס והעגלה במורד הגבעה. פתאום קרה לי מה שהייתי בטוח שקורה רק במסרטים: לפתע הרגשתי קפיצה, טלטלה, הבטה ובאינסטינקט דחפתי לפנים את עקב רגל ימין. העגלה תקעה את חרטומה באדמה והסוס, עם שני הגלגלים הקדמיים, המשיכו לדהור הרחק מהמני, ואני שומע את עצמי צורח בכל כוח מיתרי קולי הוויס, הוויס, הוויס. הסוס האט ואני התחלתי לדהור בעקבותיו. תוך כדי ריצה התגלגלתי מצחוק. חיכיתי שאינדיאנים יתרוממו מבין שיחי הכותנה, יקפצו מצמרות הברוושים והאקליפטור סים, יופיעו מבין שורות עצי מטע התפוחים עם חיצים מוזהבים ויכבשו את העגלה.

צחק צחק, אבל מה עושים? מול שיש לי פלאפון. צילי צלתי למוטי קרן וליוסי גרעין, האחוז בעמית והשני במשגב עם, בונה פסל לבני אפרתי לקראת תלחי '90. הם גייסו את אימרת ואת עובד ואת יחזקאל וכולם אמרו אל תרא, יהיה בסדר, אנחנו נרא. בא מוטי ברכה, אמר לי לקשור את הסוס לעגלה ולנסוע לעמית לגיסי את החברה. אחרי שעתיים חזרנו למקום התאונה, שם השארנו את העגלה המפוצצת לשניים ואת הסוס הקשור. לא סוס ולא עגלה, ומתחיל להחשיך. מרוחק אנחנו רואים את העגלה מתגלגלת לאיטה בשדות לעבר הכביש הראשי. במהירות אנחנו מתקרבים לעברה ואיתמר משנן את נוהל המעצר. הוא נושא תעודה מהמסטר, המאפשרת לו ביצוע פעולה כזו.

הגענו לעגלה הנגררת על ידי טרקטור, הגלגלים הקדמיים נגררים מאחור ובטרקטור יושב שלמה קסל, הצעיר מכפר בלום, מגבעת שוורץ. איתמר מאוכזב קצת שזה לא באמת גנב. שלמה הבין שאני במצוקה, קשר את הסוס על הגבעה, הטיל על כלביו לשמור עליי, קשר את העגלה לטרקטור והתכוון להביא אותה לעמית. הכלבים לא שמרו, נשכרו אחרי העגלה, הילד על הטרקטור ואנחנו מאחור כמו חוליית אבטחה. על שאר הנאות הדרך אכתוב לכם בשבוע הבא ועד אז, שנה טובה לכולכם.

גם בחומר וגם בהיסטוריה. אלה שהתנגדו אז לעבודתי כאמן, היו פשוט פרימיטיבים בכל הנוגע לאסתטיקה וליופי ואולי לחיים בכלל.

אבל אחרי 31 שנות עבודה במעבדה של בית הספר האירופי, שם הדיריך בפיסיקה ובכימיה, בביוולוגיה ובאמנות, פיסרו אותו. כשפיסרו אותו, הרגשתי מושפל וכמשך שנה שלמה בכיתי. להיות וכן בקיבוץ זה לא תענוג גדול. בכדי נת הכושי עשה את שלו, עכשיו שיאלל ויישן זה הכל. ככל וזאת, פלטיאל הוא איש שמח ועובד וממשיך ליצור בחומר.

אחד הסיפורים המסתובבים באצבע, הוא סיפורו של שלמה קסל, בן כפר בלום, והוא בשנות ה-40 לחייו, צייר מעולה בעיני, ומפי מבנים באמנות שמעתי עליו אך שבי חים.

מול כפר בלום, בין שדות הכותנה, והמטעים, מתגלגלת בגעת שוורץ, אתר ארכיאולוגי ואתר מוגן במסגרת שיפוחי תבי ראשונים. שלוש האזורים שוורץ היו הראשונים בגליל שגידלו רגים בבריכות. זה היה 500-דונם בריכות ליד אגם החולה, והם הקימו על הגבעה בתים לעצמם ולעובדיהם. ראשונים כפר בלום התגוררו שלוש שנים על הגבעה. כבר שנים מהמקום עומד בשמנוני ושלמה קסל מתחנן בפני מוסדות הקיבוץ, שיאילו את הגבעה, שיצילו את התים וישבו להחיות את המקום - מלל חועל.

שלמה מחליט לעזוב את הקיבוץ, מושל לגבעה עם אש ותו ובנו הקטן (בן תשס"ו) משפץ בית, מביא גגרטור, שואב מים מנחיש על הירדן שעובר בסמוך לגבעה, מרחט פאב, מקום ועיר למגורים וקצת סטודיו לציור. בינתיים הוא חותם על חוזה עם יורשי האחים שוורץ לשימוש בבתים שבגבעה, ומצד שני, קיבוץ כפר בלום מוציא עליו חוזה: כלבים חולאים גדולים, וחממני דרכי גישה לפאב. וכש שלמה מודיע על כך לחבריו, שאף הם באים עם כלים דומים, מתחילה מלחמת הטרקטורים על דרכי הגישה. גם קרבות פנים אל פנים מתנהלים שם בין חברים משכבר הימים. חלק מדרכי הגישה נחרש בחריש עמוק והיתר ניצל בעזרת החברים.

שמי עובד בנוסף בהגדרת מנחם, והיווה את המסלול לנחש המים במושב. כאן לא עושים כלום בחינם", גידר ויחיד ומיד ויסיף. זה טוב. תיקון ברור דולף, החלפת ריאה רגמה, העברת קו, טיפול בהקצבות המים - כל דבר ש לו תעריף ידוע ומוכר לכולם. שעה של עבודה על טרקטור קטן, 40 שקל. לפינוי ערימת חציר למשל, עברת חצי שעה, 20 שקל. כאן לא נותנים טיפים ולא עושים טובות, אני משלם לשכני על שירות שהעניק לי והוא משלם לי על שירותי. אף אחד לא נשאר חייב לאף אחד.

בכניסה לכפר בלום מתנוסס שלט בד גדול, עליו כתוב "קיאקים כפר-בלום - הכי כיף בעולם". בדרך לקיאקים ולקיסס מתנוסס בכל הדרו היכל הפיס (צורף פיס בחיים) גליל עליון, משכנה של קבוצת הכדורסל הפועל גליל עליון, מקור לגאווה גלילית, לא רק לקיבוצים, גם לתושבי קרית-שמונה ולמושביהם. דרוקא בקיבוצים עצמם, שהם תומכי הכלכליים העיקריים של הקבוצה, באמצעות המועצה האזורית גליל עליון, יש ביקורת. טענות העיקריות והמוצגות הברתית (לא מקצועית) היא, שאין אף קיבוצניק אחד הנחיל קבוצה ובהמשיה הפתוחה.

נחזור לכניסה לקיאקים של כפר בלום. בקוסק מצאתי את רוגית בת ה-17 מקרית-שמונה. היא הפסיקה ללמוד בסוף תה"ט, לא בראש שלה לימודים, היא רוצה בבלות בדיסקוטקים. היה לה חבר בן 28 כשהיא היתה בת 15, אבל זה גנמר כי זה לא התאים. היא היתה צעירה מדי בעיני עצמה ובעיני כבוד המשפחה, התבראת עם אדם בוגר ולקוסם יחסי מין. עכשיו חבר לא בראש שלה, בדיסקוטקים היא שותה רק משקאות קלים, לא מעשנת ודוקרת הרבה, מפעם לפעם יש לה רומן קטן עם בחור שנראה בעיניה ישר והגון. לצבא היא תלך, היא רוצה להתגייס ולשרת את המדינה ואחרי זה מדי להינשא ולהביא ילדים לעולם. רר שנים אהבת את הקטנים ורוצה לגדל את ילדיה שלה, ומקר זה שהם ילמדו ויתקדמו בחיים יותר ממנה. היא מבינה שהעבודה שהיא קיבלה תמורת ארבעה שקל לשעה, היא עבודה לא רצויה לחברי תבורת הקיבוץ, שוו עבודה בוירה כשביילם וכך היא וזהה בה. יחד עם זה, היא מפליגה בשכר חים על היחס הטוב שהיא זוכה לו ממנהלי פרויקט הקיאקים, חברי כפר בלום.

מאחורי הקוסק בונים בוגנולס קטנים בעיצוב מאוד מקורי ויפה. החברים פשוטים וחולים יחסית לבניה אחרת. שני האחים פלטיאל, מהגרסים על פי השכלתם, הם המעצבים והמבצעים. כמו דירום ודירום אחרות מבין חברי הקיבוץ - פרויקט בבניצוק עצמי, בלא פועלים שכירים, לא יזוודים ולא ערבים. כבר חמישה בוגנולס עומדים על כנם, וכבר בסוכות הם יהיו מקור להכנסה נוספת לקיבוץ.

"יפעת" המרכז לקטעי עיתונות רדיו וטלוויזיה

YIFAT PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING

תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, TEL: AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA ST.,

19.9.1990

חדשות

ארכיון אמנות ציבורי ומוקדמו

IPQ

THE ISRAELI CENTER
ARTLAB

תל חי. אירוע סביבת

בית הסימנים
MUSEUM FOR PUBLIC PRESENCE
מקום לסימנים הציבוריים

בסימן ירידה

Public Art and Early Media Archive

זהו תל-חי הרביעי למניין אירועי הפיסול בטבע, ואם אפשר לתת סימנים מראש, הרי שהכיוון, מהראשון ועד היום, עזר מר בסימן ירידה. כשאמנון ברזל אצר את שני הראשונים (83, '81), היתה תחושה של יצירת אירוע משמעותי. כבר בפעם השלישית (87) התעוררו ההורי בפירה לגבי עצם הרלוונטיות של התמודדות עם הטבע, פיסול סביבתי בתוך הנוף וכל השאר. עכשיו, עם פרוס שנות ה-90, כל העניין בכלל נשמע קצת מיותר. ובכל זאת. אירוע פיסול בינלאומי מי, אוצר בלגי (פלורן בקס, מי שהיה גם האוצר לפני שלוש שנים) וכמובן הגליל על ראש שמחתנו. השנה צומצם מספר המשתתפים, כך שבצמם מרובר בעשרה פסלים חדשים בלבד, אבל יש לקחת בחשבון שבתל-חי נמצאים כבר חמישים פסלים שהצטברו במקום מאז '81. ששת הפסלים הישראליים הם: דני קרוון, אוסבלרו רומברג, מיכאל גרוס, בני אפרת, יונתן שילוני וישראל מושנון. הפסלים הורים כול-לים שני בלגים - גיום ביו' ולוק דלב, ושני הולנדים - ג'ון קורמליג ואולאי. אבל למה להיות קטנוניים. אפשר לנסוע גם בשביל המיצגים שמקומם לא ייעדר גם השנה, אולי בש"ביל תערוכת מחווה למלניקוב, אבי "האריה השואג", או שמא כדי לראות תערוכה של מפעלי תעשייה גליליים (ראש השנה, 20'23.9).

עיר ד'ר' 16, רח' יסרובית, תל-אביב 600

סוף סוף היתה לו עדנה

מ ע ו ז א ל ו ן

הארצישראלי 1906 - 1939, הוא אמר שזו בושה שהפסלים של מלניקוב אינם במוזיאונים אלא אצלי בבית. אשמח להיפרד מהם אם יקום הנרייב שיסכנם בהיכל מתאים. ככה זה, היא נאנת ברוח טובה, היתה תקופה כזו. גם פרנץ קפקא, כשרצה לבוא לגור בקיבוץ, לא התקבל. הצעירים בני הדור השלישי חוורים אל מלניקוב. מתחילים להכיר ולהעריך, וזה הכיף שלי.

"האריה השואג", מסוגן ברוח אשורית קדומה, משקיף היטב את מלוותיו של חיים גמזו ב־1957: "מלניקוב היה ראשון הפסלים הארצישראליים אשר מצא את השביל המוליך למשור חרש הנובע מן הישן", ובכך היתה לו, ללא ספק, השפעה רבה על האמנות הארצישראליה שהיפשה את שורשיה כאן, ובפרט על התנועה הכנענית.

באירוע הפעם יציגו בין השאר ג'וליאם ביני ולוק דלב מבלגיה וג'ון קורמליג ואולאיה מהולנד, ומישראל: מיכאל גרס יציג את "צליים" - תריס מוסיקלי. אוסבלרו רומברג קורא לעבודתו "טרנספר" - עקבת בניין מבזר ומאבנים. ישראל מושיגונו בונה "בונקר פסטורלי". לי רמון מציגה "בית" בלי פינות. נילתן שילוני יעמיד רמזור בצומת שבילים, דני קרוון נוטע עץ זית במבנה מאבן כולת, ובני אפרת כולא מרצדס מהשטחים לצד תותח צה"ל. כל העבודות בטבע - בחצר תל חי ובחר שמעלה. הן יצטרפו לכ־50 העבודות שהוצבו שם באירועים הקודמים, ובהן משל תומרקין, דורצ'יו, שמי, חיימן ואחרים.

הרשימה מעניינת, אם כי מהצד הכוללת של חלק מהאמנים נשקפת סכנה קלה של גלישה לגימיקים. אולם מוקדם לשפוט. צריך, וכדאי, לנסוע לראות.

"כל הרעיון הזה לעשות אירועי פיסול בתל חי/היה של אבא", אומרת חוה מלניקוב, בתו של אהרון מלניקוב, אבי "האריה השואג".

"תל חי '90" - מפגש אמנים בינלאומי לפיסול בטבע. יתקיים בראש השנה, 23 בספטמבר. זה האירוע הרביעי מאז יצא המפעל הזה לדרך, ביוזמתו של אמנון ברזל, שגם אצר את שני הראשונים.

"הזוומה של ברזל נולדה בהשפעת מכתבים של אבא שקרא, אז, בשנות ה־30, לא הבינו מה פתאום מכללה בתל חי, וגם לא התעניינו". ממיסכה מלניקוב הבת.

במסגרת המפגש מתקיימת תערוכת מחווה לאהרון מלניקוב, בה מוצגים אקוורלים של האמן לצד אספק עבודות פרי מסתלת. חוה מלניקוב: "בטקס הפתיחה (11.9), פנתה אלי אחת מוותיקות הגליל בהתר-גשות ואמרה: כמה עדינים האקוורלים וכמה עוצמה יש בפסלים. איך זה ייתכן? ובדיוק באותו יום אמר לי דניאל מראלטה, מעצב התערוכה, שהוא נוכח בפריס, שם הוא נוהג ללכת לראות את האקוורלים של רודו, כדי להתרשם מחדש עד כמה הם רגישים ועדינים לעומת פסלי".

איך הגיע מלניקוב לתל חי? הוא הסתובב בגליל, חיפש קליינטים ואבנים. היה חבר של יצחק שרה, אז לנרסמן, שהיה אחראי על המחצבה בתל חי. כך עלה הרעיון להקים אנדרטה. בפברואר שנת '28 עבר שם לורד מונט, ראה שהמקום מר-זקן, והחליט לממן מצבה. בתוך זמן קצר קיבל מלניקוב מברק מהנהלה הציונית.

ומה על מקומו של מלניקוב בדברי ימי הפיסול? "כשגדעונו עפרת פתח בהרצליה את התערוכה 'מקורות' הפיסול

ארכיון אמנות ציבורית ומדינה

Art and Early Media Archive

הוא, שם אבא את שני הראשונים.
היוזמה של ברול נולדה בהשפעת
מכתבים של אבא שקרא, אז, בשנות ה-30,
לא הבינו מה פתאום מכללה בתל חי, וגם
לא התעניינו, ממשיכה מלניקוב הבת.
במסגרת המפגש מתקיימת תערוכת מחווה
לאחרון מלניקוב, בה מוצגים אקוורלים
של האמן לצד אוסף עבודות פרי מפסלתו.
חיה מלניקוב: "בטקס הפתיחה (11.9),
פנתה אלי אחת מוותיקות הגלילי בהתר-
גשות ואמרה: כמה עדינים האקוורלים
וכמה עוצמה יש בפסלים. איך זה ייתכן?
ובדיוק באותו יום אמר לי דניאל פראלטה,
מעצב התערוכה, שהוא נוכח בפריז, שם
הוא נוהג ללכת לראות את האקוורלים של
ורוד, כדי להתרשם מחדש עד כמה הם
רגישים ועדינים לעומת פסליו".

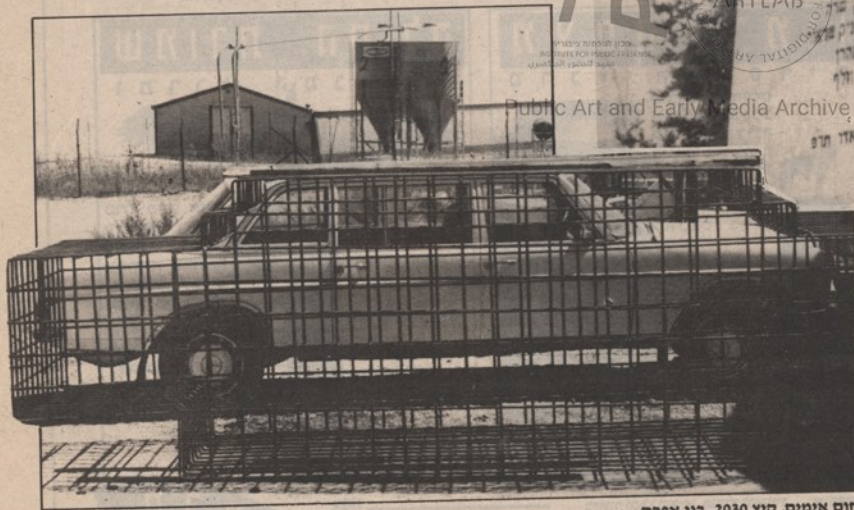
איך הגיע מלניקוב לתל חי? הוא
הסתובב בגליל, חיפש קליינטים ואבנים.
היה חבר של יצחק שרה, אז לנרסמן, שהיה
אחראי על המחצבה בתל חי. כך עלה
הרעיון להקים אנדרטה. בפברואר שנת
26' עבר שם לורד מוגר, ראה שהמקום מר-
וזת, והחליט לממן מצבה. בתוך זמן קצר
ומה על מקומו של מלניקוב ברבריי ימי
הפיסול? "כשגרעון עפרת פתח בהרצליה
את התערוכה 'מקורות' הפיסול

הרשימה מעניינת, אם כי מהצורת
הבוזות של חלק מהאמנים נשקפת סכנה
קלה של גלישה לגימיקים. אולם מוקדם
לשפוט. צריך, וכראי, לנסוע לראות.

האריה השואג. אברהם מלניקוב

את האריה השואג בתל חי כולם מכירים. אבל
רק מעטים יודעים, כי אהרון מלניקוב השאיר
אחריו אוסף עשיר של פסלים ואקוורלים פרי
ידיו. תערוכת מחווה לו היא רק חלק טבעי
ממפגש האמנים הבינלאומי לפיסול בטבע.
בסוף השבוע בתל חי

חוס אימים, קיץ 2030. בני אמר

YIFAT-PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING • וטלויזיה
TEL-AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA St., TEL: 03-622458, 612192, טל: 7, רחוב דרך פתח-תיקוה 7, תל-אביב, 66181

לקט קטעי רדיו וטלויזיה

שודר בתוכנית: אומנות ישראלית

בתאריך: 17.9.90

בשעה: 22.30

בערוץ 2

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

300910y

13151y

מירב אופיר:

חלפו עשר שנים מאז המפגש הראשון של אומנות בת זמננו בתל חי. המפגש השנה, הרביעי, במספר, נפתח עם שישים וחמישה פסלים הניצבים בנוף הגלילי. פסלים מכל העולם הוזמנו במשך השנים להציב את עבודותיהם בשטח, המשתתפים העיקריים היו תמיד האומנים הישראליים, ארבעים ושמונה מהם כבר העמידו פסלים במקום. כיצד לבחור מקום נכון לפסל בנוף? איך אפשר שלא להיבלע בטבע ולהימחק, אך גם לא לנסות לגבור עליו או לפגוע בו? אלה הן רק חלק מהשאלות איתן מתמודדים האומנים. יגאל מרון, פסל ואחד ממארגני תל חי תשעים, מספר על לבטיו של האמן מיכאל גרוס.

הפסל יגאל מרון:

יצאנו לשטח לחפש מקום והסתובבנו קצת פה בהר והיו מקומות שהם היו פתוחים מידי, היו צפופים מידי, היה סגור, לא היתה לו תחושה שזה המקום שהוא מחפש. באיזה שהוא שלב הגענו גם למקום שבו אנחנו נמצאים עכשיו ופתאום קרה לו משהו, איזה זיק כזה. וזה... המקום הזה

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

הוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עיתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING
תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח תקוה 7, טל: 03-622458, 612192

- 2 -

נתן לו בדיוק מה שהוא חיפש! הוא חיפש גם מקום סגור וגם פתוח שאפשר לראות את הנוף לכל מיני כיוונים, לחרמון, לקרית שמונה, לחצר של תל חי וגם איזו שהיא תחושה של דבר שעולה כלפי מעלה, עם שני התריסים האלה שעולים כלפי מעלה ואז נעצר. לקח לו איזה שהוא פסק זמן והוא ואישתו עלו בלילה ללון במשגב עם, למחרת חזרו, הסתובבו עוד פעם בשטח, בסוף חזרו למקום הזה ואמרו, כאן זה יהיה.

מכון לתיעוד ופרסום
INSTITUTE FOR PUBLIC PRESENCE
مركز للتوثيق والاعتماد

מירב אופיר:

Public Art and Early Media Archive

אסוואדלו רומברג הקים בתל חי מבנה אבן בצורת תוכנית קרקע של אתר ארכיאולוגי שנחשף באור כשדים ונחשב לחלק מהגטו היהודי של בבל, למבנה הזה קורא האמן "טרנספר".

האמן אסוואדלו רומברג:

מה שבעצם עשיתי, זה להביא ארכיטקטורה של גטו, או חלק של גטו יהודי בתקופת בבל, איפה אנחנו היינו והיינו מינוריסטי ולהביא אותו פה בגליל איפה יש גם כן מינוריסטים שצריכים להיות איתנו ואנחנו צריכים יחד איתם להיות ביחד וזה מעלה שמאוד רלוונטית, לדעתי גם אקטואלית בקשר לעתיד המדינה ואיך אנחנו רואים אותו וכל אחד יגיב בעצמו. הנוכחות של אומנות כזאת... איך הוא מתייחס לזה וזו לדעתי אחת מהסיבות שאני עשיתי את

לקט קטעי רדיו וטלוויזיה

בהוצאת "יפעת" המרכז לקטעי עתונות רדיו וטלוויזיה • YIFAT-PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING
תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, TEL: 03-622458, 612192, TEL- AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA St.,

- 3 -

העבודה כל כך קצת אינטה פוליטי, למרות הכל שהעבודה
שלי היא לא פוליטית.

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

מכון לנכונות ציבורית
INSTITUTE FOR PUBLIC PRESENCE
مركز للنزعة العامة

Public Art and Early Media Archive

"יפעת" המרכז לקטעי עיתונות רדיו וטלוויזיה

YIFAT PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING

תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, TEL: AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA ST.

יום השישי

שבועון

ירושלים

19/09/90

פסלים בלי ראש

המפגש הבינלאומי

לאמנות בת זמננו

יתקיים ב"תל חי" ב...

ראש השנה. הגרנטאות

שיוצגו שם תחת השם

"אמנות" יורכבו בחוג

מרמזורים. האור האדום

לא פועל

רבקה קנריק

שבהם רמזור נוסף יכול היה להציל חיי אדם. אך אם כבר נמצא התקציב להקמת גן פסלים על-ידי 8 אמנים, מדוע צריך היה לערוך את מפגש האמנות הזה דווקא בראש השנה ולגרום לכך לחילול חג המוני וכך לפחות מקורים המארגנים? מפיק האירוע יעקב שניידר, ממכללת תל-חי מבקש להקהות את חומרת האירוע: "אנו פותחים את אירועי תל-חי ב-11 בספטמבר, 10 ימים לפני ראש השנה, יש מספר אירועים לפני החג, למי חול, זו לא הפעם הראשונה שחלק מהאירועים של מפגש האמנות חלים בחג. מאז שנת 80 כל האירועים הללו נערכו באותם תאריכים. זה לא שהפתיחה של האירוע מתוכננת דווקא לחג. אנחנו פשוט מספקים לקהל שבין כה וכה מסתובב בגליל אתר נוסף שאפשר לראות שם משהו מיוחד, גם הכינרת פתוחה בחג,

Early Media Archive

על הר טרשים פראי בגליל העליון יוקמו בשבועיים הקרובים מדרחוב ורמזורים. מכיוון שכביש טרם חוצה את ההר, ייאלצו הרמזורים להסתפק בהכוננת עדרי עזים שיוזמנו למקום. לא ברור

אמנות של גרנטאות

ושם אפילו גובים דמי כניסה. אנחנו חיים במדינה שאירוע כזה בראש השנה איננו חריג כה". אולי זהו מוקד הבעיה. התחושה של המפיק, שבהחלט מעוגנת, לצערנו, במציאות, שאירועים כאלה מאורגנים כשכחות ובחגים וזה כבר לא נחשב לפריצת גדר.

עדיין אם העינים ישתמשו גם ברהיטי ופנסי המדרחוב שיוצבו שם. לא, אין מרוכב בעודפי ציור של משרד התחבורה. הציביליזציה הזו תיכפה על ההר במסגרת "מפגש האמנות בת זמננו בתל-חי", שיערך ב... ראש השנה. וזה, בעצם מה שבאמת מציק לי, למרות שאני אישית מכירה כמה צמתים

כל הצפר

מקומו

עכו

19/09/90

האריה יבלה יפה

רמזור סולרי, עין זית במבנה כולת, כלובי מתכת ועבודות של אברהם מלניקוב, אירועי תל-חי

טיול ראש השנה מוצע בזאת למי שלא יכול להפחד מהאמנות גם בצאתו אל הטבע: נוסעים לחצר תל-חי ולהר שמעליה, שם נפתחה השבוע תערוכה של פיסול בטבע. את הפסלים שיוצבו מחלק אריה שגיא, ממארגני האירוע, לשלוש קבוצות עבודה: "פיסול אורבני" – אלמנטים שנלקחו מן העיר אל הטבע, כמו הרמזור של יונתן שילוני. הרמזור, המופעל באמצעות קרני השמש, מוצב על ההר כשהוא מונה לשלושה כיוונים ופועל כל הזמן.

את קבוצת העבודות השנייה מכנה שגיא "פיסול סימבולי". לדוגמה, עבודתו של אוסבלדו רומברג, שבנה מין אתר ארכיאולוגי למרגלות ההר. דומברג צילם מהאוויר קטע של עתיקות, על-פי התצלום נבנו קירות נמוכים, קבורים בחלקם באדמה.

קבוצת העבודות השלישית, "אקטואליות", בני אפרת כולא מכנית מרצדס בעלת מספר כחול (מהשטחים) בכלוב מתכת, ולידה, בכלוב מתכת שני, יוצב תוחת של צה"ל. דני קרוון מציג מבנה מאבני כולת מקומיות מסותתות, אותן אבנים מהן נבנתה חצר תל-חי, וכתוכו עין זית. ארבעה פסלים מהולנד ומבלגיה ושישה פסלים מישראל משתתפים באירוע, אותו אוצר פלורן בקס, שאצר גם את אירועי "תל-חי 87". בקס מנהל את המוזיאון לאמנות מודרנית באנטוורפן, בלגיה.

תערוכה מיוחדת: מחווה למלניקוב, שפיסל את האריה השואג בבית הקברות של תל-חי. אברהם מלניקוב לא זכה עד כה לשום הכרה רשמית של מוזיאון ישראלי. מכללת תל-חי בשיתוף עם אוניברסיטת חיפה, וחנה מלניקוב, בנו של הפסל, ארגנו תערוכה של פסלים, ציורים ורישומים שלו. התערוכה מלווה בקטלוג. מובטחים גם מופעים: "אשה מן הכדים" של עדינה בראון ודני דייזיס, "מכסי הארגמן" של "קבוצת החומר" – רות ירדן ורחל כרדור, ועוד.

בדרך חזרה אפשר לעשות סיבוב ולעבור בעין-חרוד. במשכן לאמנות נפתחה כשבת שעברה תערוכה של נציגי ישראל לביאנלה האסיינתי-אירופית לאמנות, שנערכה באנקרה, תורכיה. מציגים: עאסם אבו-שקרה, ארנן כרדור, ג'ניסר ברילב, מאיר פיצ'חודה, שוכה במדליה זזה בביאנלה, ודוד ריב. אור: עמי שטייניץ.

BROWARD
JEWISH JOURNAL
FT. LAUDERDALE, FL
WEEKLY

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

ISSUE DELAYED
EN ROUTE

Public Art and Early Media Archive

SEP-20-90

8165-5

'Tel Hai 90' brings lots of traffic to desert town

(Continued from Page 4B)

sence.

"If there's a sculpture that bothers people, it becomes a temporary exhibition," said David Fine, one of the show's founders and a sculptor in stone who created the Basalt Arch that stands at Tel Hai's entrance.

Sometimes, strong opposition can prevent the creation of a sculpture. In 1980, for example, a loud protest killed an artistic plan to "paint the (Tel Hai) mountain," Fine said.

Even a few "happenings" have drawn loud criticism in recent shows. In 1987, for example, a "Yosef Trumpeldor happening" on the Tel Hai Museum lawn featured a large display of a penis. It drew criticism from many people, in-

Like Tel Hai's new "toy," Zefat's traffic light has a unique character. It not only directs traffic, but also changes the direction of a one-way road with every blink of its red and green lights. If you wish to check out Zefat's traffic light, go anytime, and ask for it. Every Zefat resident knows where it stands.

cluding Uri Hurvitz, manager of the museum.

"It was insane," he said, "really awful."

No such offensive shows are planned for Tel Hai 90. But with sculptors like the traffic light and a five-meter-high "Holywood" sign (No mistake, "Holywood," as in holy wood), it again promises to be fresh and interesting.

It also again promises to feature artistic "survival of the fittest."

"Even though this year we're placing many urban, 'almost anti-nature' sculptures," Fine said, "I believe the concept remains the same. Nature will accept the ones it wants, and reject the others."

Rosh Hashanah 5751

Desert 'ramzor' is designed to stop traffic in its tracks

by Boaz Dvir

Journal Middle East Correspondent

TEL HAI, Israel -- While neighboring Qiryat Shmona, a modern city of 18,000 people, has no traffic lights, Tel Hai, home to an historical museum and an art college but no residential developments, just received its own solar-powered red, yellow and green "ramzor."

This traffic light stands on a dirt road in Tel Hai valley, about 50 meters in front of a bridge that doesn't connect to either side of the two mounts.

Sounds crazy? It's all part of Israel's most important sculpture show, Tel Hai 90 - a unique artistic experiment that integrates human creation with nature.

Thus the bridge and the traffic light are not examples of bureaucratic mistakes. They are sculptures by Jonathan Shiloni, who created "City" for this year's show by placing a standard solar-powered traffic light in the valley, and Ilan Keter, who created "Bridge" for Tel Hai 87 by using enforced concrete and iron pillars.

Tel Hai 90 will take place Sept. 20-23, during the Rosh Hashanah weekend. About 25,000 people are expected to visit this unique sculpture-in-nature show, which takes place every three years.

One of the show's organizers, Yigal Miron, a sculptor in wood, said he hopes the current troubled political and economic times won't keep potential visitors at home.

"I really hope there's as good of a turn-out as we've had in the previous three show," he said.

Asked if choosing another date for the show won't increase attendance by also attracting those who choose to stay home during Rosh Hashanah, Miron said that it may or may not, but that it is not a realistic option. He explained that

Yigal Miron stands under "City," a sculpture by Jonathan Shiloni—Israel's most northern traffic light.

the show takes place during Rosh Hashanah because Tel Hai 90 uses the Tel Hai College facilities, which is empty during the Holy Days, and because sculpture work must be completed before winter.

"We get great attendance, anyway," he said.

"Besides, we include and open day that doesn't fall on Rosh Hashanah."

He said that hopefully, this year's attendance won't depend on the news.

"It would be a shame if Saddam (Hussein) destroyed this show and the months of work that went into it," he said.

It would be a shame for anyone to miss the sight of Israel's most northern traffic light, the only one that doesn't direct traffic, and one of Upper Galilee's few "ramzorim." Zefat and Nahariyya, for example, combine for only two traffic lights.

Like Tel Hai's new "toy," Zefat's traffic light has a unique character. It not only directs traffic, but also changes the direction of a one-way road with every blink of its red and green lights.

If you wish to check out Zefat's traffic light, go anytime, and ask for it. Every Zefat resident knows where it stands.

If you want to see Tel Hai's new traffic light, you can also go anytime. You don't have to go during Rosh Hashanah and pay an entry fee. It will remain there for awhile, along with 50 sculptures from previous shows and 10 additional ones from Tel Hai 90 - all picked by Belgium curator Florent Baex - six by Israeli artists, two by Dutch artists and two by artists from Belgium.

"It's true, you can come see the sculptures after the end of the show," Miron said, "but then you'll miss the atmosphere and the many special features, like the 'happenings' (artistic shows) and guided tours."

You'll also miss the expected large crowd.

Most of the show's sculptures remain standing for as long as they can survive in nature - or until enough people object to their unnatural presence.

(Continued on Page 6B)

ברחבי המדינה

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

IPQ

(תצלום: מיכאל קרמר)

שליחים את החסאים לים: קבוצת מתפללים על חוף ימה של תל אביב ברחבי המדינה

(תצלום: עמיקם חורש)

בגליל "חגיגות תל-חי '90": פסלו של בני אפרת - מרצדס כלואה בתוך כלוב גוררת תותח

100 אלף נפשו בחג ליד הכינרת

לקר תנועת המבקרים בראש
שנה היתה בצפון הארץ
יגוד לתחזיות - לאילת
יעזו מעט מבקרים המנגל
ייען שלט בכיפה

מאת כתבי "דיועות אחרונות" -
איוז שמחה היתה ברח חזה. עמישראל
א את שמורותיטמבע ואת הפאריקים.
ניקר תנועת המבקרים היתה בצפון הארץ. בש'
ת תלירן ביקור בחג 5,500 איש, בכניאס -
בשמורת החולה - 2,500 ובמערות הנסיפים

משליכים את החסאים לים: קבוצת מתפללים על חוף ימה של תל-אביב בתפילת תשליל

(תצלום: מייק)

ארכיון אמנות איכרות ומדינת מוקדמת

Public Art and Early Media Archive

בגליל, חגיגות תל-חי '90: מפלו של בני אפרת - מרצדס כלואה בתוך כלוב גוררת תותח

(תצלום: גר ק)

100 אלף נפשו בחג ליד הכינרת

עיקר תנועת המבקרים בראש השנה היתה בצפון הארץ □ בניגוד לתחזיות - לאילת הגיעו מעט מבקרים □ המנגל עדיין שלט בכיפה

— מאת כתבי "ידיעות אחרונות" —
הוי, איזו שמחה היתה בבת החור. עמישראל מילא את שמורות הטבע ואת הארקים.

עיקר תנועת המבקרים היתה בצפון הארץ. כש מורת תל-חי ביקרו בבת 5,500 איש, בבניאס - 3,000, בשמורת החולה - 2,500 ובמערות הנטיפים שליד בית-שמש 4,500. תנועה עזה היתה גם בש מורות-הטבע הנורולות בירום, בעדגרי בוסר כ- 4,500 איש ובנחל המערות סידר 2,000, ואם קל- סים עלייה - או עד הסוף בכמה שמורות-טבע ניתנו השנה, לראשונה, הסברים בעברית קלה ובר וסית.

העובדה שמפלים הבגרת הולך ויורד לא הרתיעה את המבקרים. להערכת ראש המועצה האזורית עמק הירדן, זאב שור, נפשו בנת 100 אלף איש באנס ובמכירתו. לרבינו, פארקי המים, כפרי הנר מש ובת-האחרונה של הקיבוצים היו מלאים עד אפס מקום.

עם זאת, בחופים הפתוחים, שמסביב לאגם, היו מתרחצים מעטים. תופעת המבוגרים הרבות התנוות על כל מיסת חוף כמעט ונעלמה. אנשי תיירות מסבירים זאת בטעמו המתערן של התייר הישראלי, המעריץ נוחות ובטיחותו. כמחנה גרשו הנופשים את המקום ובכתייהמלון סבירה לא יכולת. "לוב" ניס סיכה.

באילת היה פחות שכת: בניגוד לתחזיות, הגיעו לעיר הדרומית מעט מבקרים והמשטרה, שנערכה בכוחות מתוגברים, נותרה שם מחוסרת עבודה. כע לי המסעות ובתי-הקפה המקומיים אמרו שהם מצ מים לימים טובים יותר.

3000 חברי תנועת, יש גבול, נאספו ביומ השני של חג מול שיער הכלא תבאלי ליד עז לית, תקעו בשופרות ואלו תפוחי עץ טבולים בר כש, בחורדות על הריכוזים הכולאים.

בכלא יושבים על הריכוזים לשרת ברצועת עזה שניים מאנשי, יש גבול, מנ (מיל) אייר נבו ומסדר (מיל) רובי חורו שטרנו 35 ימי מחבוש. ובכנת הדיעה השתתפו: יצחק בריהוט, שר גא אשל, משה מוראלי, בצלאל רובין ויובל שלג.

באילת: סיור של צה"ל בין הנופשים

הארץ 24.9.1990

פיסול בנוף תל-חי

אמנות פלסטית / ציונה שמשי

יחסות לנוף כנקודת מוצא בלבד, כמושא לכיבוש אמנותי, או התייחסות משלימה המאפשרת את גילוי היצירה תוך כדי שיטוט בשטח, כשקומה מפתיע אך לא משלטת, מעין זספר האבן של טים אולריקס, העובדות בשטח די ברורות. היצירות הנרדלות הן בעלות הכוח, לעומת האחרות שהן כאילו מתנצלות. ההיטות על אבסורד כעקר אמנותי וגיוון העיוני, המ' המודרן במערכת הסמלים הקיבוציים לעומת צפנים עכשוויים, אינו פועל בכל המקרים. יונתן שילוני העמיד לנגד צמחית תקני והפועל בעזרת מערכת סולרית) כשבילי וארי' נטבע. זה רעיון יפה, אך מכיוון שהוא מוצג במקום שבו פועלת התלווה מריות, הוא חדל להיות פסל. כמוהו "הכיסר הציבר" רית' של גיום בל, שהיא קטנה ולא מרשימה.

מפגש האמנות בתל-חי התקיים לראשונה לפני 10 שנים. היתה זו התחלה יומרנית מאוד ורבת משתתפים, והתגייסות והפעילות שליוו את המבצע חרגו מממדי האזור. הרגש באותו מפגש הושם על אמנות ואמנים בישראל, והיתה זו התמודדות ראשויה נה בארץ עם פסלים בנוף, מאז הסימפוזיון במצפה רמון ב-1962.

אמנון ברזל, האוצר בשני המפגשים הראשונים ב-80 וב-83, לא התעסק על התאמת היצירות לנוף ועל קיומן לנצח, והתמודדות היתה גם עם יצירות מתכלות. בשני המפגשים הבאים, ב-87 והשנה, היתה נקודת המוצא שונה. האוצר הבליג, פלורין באקס, קבע את שטח תל-חי כולו כגן פיסול. בגלל קשיי תקציב צומצם בהרבה מספר האמנים והיקף היצירות. המציגים - שילוב של אמנים ורים מארצות שונות ואמנים מקומיים, שמקצתם החזינו "על בטוח" ומיעוטם (3 מתוך 175) נבחרו מתוך הצעות שהוגשו. הפסלים השנה הצטרפו לפסלים ששרדו בשטח, ושוכלקס הוזמן ממקום אחד לאחר.

ההגדרה התגייסה, "עשור לאירועי תל-חי", אינה תגייסה כל-כך בשטח. אולי משום שאמנות אינה בראש שמחתם של אזרחי ישראל כהג זה. ואולי גם משום שבשילוב 10 יצירות ועוד כמה מופעים, שכ' מותם כבר ראינו, לא כראי להידחק בשירות כבכיש הארץ. מספר המבקרים השנה היה קטן בהרבה מבשנים קודמות: כ-3000 בשני הימים הראשונים, לעומת 18 אלף בשנים קודמות.

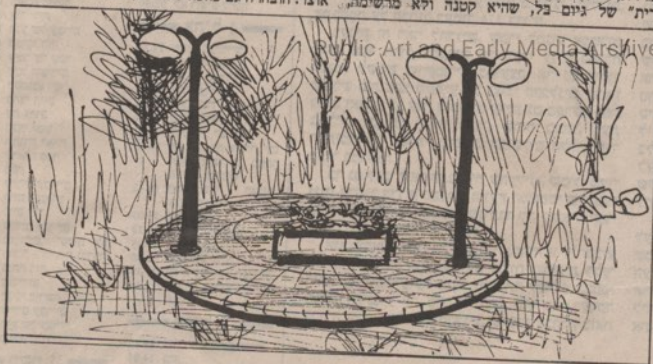
האמנים עצמם לא הפגינו נוכחות בשטח. המריכות, ככל שהיו תביעות, לא התמודדו בהצלחה עם מות המידע לקבוצות המבקרים. הקטלוג המלא עדיין לא מוכן, מובן. חוברת קטנה, קומפסטיט וחוסרת היגיון בעריכה, מספקת מידע עשילאי על הקיים בשטח. המוסים והמינימום הם כלי ההתחברות והם מכסים באבק את כלי ההולכים ברגל.

כמעט בלתי אפשרי לראות את כל 67 היצירות והנמצאות בשטח. התחושה המצטברת היא שגם אם היעיונות נשמעים כסדר כשקוראים אותם, בעייתם העיקרית היא קנה המידה והמיקום. גם אם כל אמן בחר לו את המקום הנכון ליצירתו, אפשר להתחבר עם חלק גדול מההולחות. חלק מהיצירות נמצאות על דרך המלך, השושות לעיני כל, אחרות כמעט בלתי ניתנות למבט מקיף, וחלקן כאילו לא ניקשו חשיפה כלל.

שתי תגישות המאפיינות את פיסול החוץ הן ה"ת"

אוסכלרו רומברג מקרין נוכחות נצח, כאילו היה שם מאז ומעולם. אם לא מתייחסים לכושרת הטעונה, "סרנספר", ולמקור המטוה, איכות היצירה אינה עוברת. לעומת זאת, הכתובת "הוליווד" בראש הדר של ג'ון קורמלין ההולנדי, היא פלטק המצליח לתת מצד אחד טלטלה לקני המידה של מרבית היצירות, ומצד שני, להפגין גם את ההומור והסמליות של היצירה מהרי הוליווד, שם בארץ הקודש היא.

באנף הסמלים, יצירתו של בני אפרת, ממציא נצחי באמנות, מפתיעה ומרשימה. כליות מכונות מרצוד ותוחת בכלובי ברזל מסורגים, בין עצים במדרון הדר, קובעת קנה מידה לכל היצירות המנסות להתמודד עם מונחים כמו פולחן וטקסיות סמלית. ההשוואה הבולט נמנעת של יצירות קודמות עם אלו של השנה, לא מחדרת הברלים משמעותיים, למי רות הצהרת האוצר. אולי זה נובע מכך שזהו אותו אוצר. הוכחה גם כוונה להחליט, בעזרת ועדה, אילו

Public Art and Early Media Archive

יצירות יישרו לעומת אחרות שיוסלוק.

בין שהאחריות מוטלת על הגופים שבהם מותקנות הפעילות, ובין שזה באחריות האוצר הנבחר, "עשור" היא ההזדמנות לעריכת מאזן ולי בקיעת דרך המשך. על רקע ההתרחשויות באמנות היום, זה לא קל אבל הכרחי.

גיום בל "הכיסר הציבורית" ונתפסת כטבעית מאוד במקום שבו היא נמצאת. המבנה "דיומי לבית" של דני קרוון, הניצב גם הוא בצומת רבי-פעילות, כדי שכולם יראו, לא זוכה לקסם העומס העשוי ללוות אותו. שתיל חיות, הנאבק בינתיים על חייו בתוכו, מוסיף לתחושה האינחנות. מטוה הבית היהודי-יבבלי הקדום של

האריה הצוחק

אהרון מלניקוב, הפסל
שיצר את האריה השואג
של תל-חי, נשכח מלב
גם בתו חוזה לא מסוגלת
להסביר בדיוק מדוע
חטא כלפיו בנידוי
ובהתעלמות היסטורית
תערוכת זכרון באירוע
האמנותי השנתי בתל-חי,
לא עונה על כל השאלות

■ עמנואל בריקדמא

בתל חי מתקיימת בימים אלה
תערוכת זכרון לאהרון מלניקוב, מראשוני
הפסלים בישראל, הזכור בעיקר בזכות הארי

אהרון מלניקוב, 1917.
הקים את האריה
השואג על חשבונו

Public and Early Media Archive

מי היתה חד-גדיא

מרים חד-גדיא, הלא היא מארוסיה ניסנוולק, נולדה ב-1895 והחלה את לימודיה בכצאלא ב-1912. עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה נפסקו הלימודים והורשו רק לאור הכיבוש הבריטי. חד-גדיא נימנתה עם דור התלמידים, שכפר בגישת מייסד בצלאל, בוריס שיץ, וחבריו, שעשו אידאליזציה ודרמטיזציה מהדתי והאווירה המזרחיים. זו היתה דרכם ליישם את הציגות על המציאות הרומנטית-במרכאות המקומית. המורדים היו מושפעים מהזרמים התורשים באירופה שלאחר המלחמה, ודיברו על אמנות-פרופר, ללא תלות בקולבים רעיוניים כלשהם. זהו הדור והמדר של אמנים כחיים נכמן (אחיו של אריה נכמן), ישראל פלרי, נחום גוטמן, מיתה הלפרן. חד גדיא זוכרה כדמות ציורית, רומנטית, מיוחדת – גם מבחינת קשר העברי המיוחד שבה להעצמה.

מלא. התארחו בו סופרים, אמנים, אנשי-דור, מוליטיקאים. יגאל אלון היה אורח תדיר. גם אניירין ביוואן, שהיה שנים רבות מנהיג השמאל הבריטי וידיד ומקור-השפעה חשוב ליגאל אלון. ועוד ישראלים, כמו בנו של רב יוסף (חזה מתקשה להיזכר בשמו) או יצחק ובת שבע כץ, מהרמיות המרכזיות בחיי הרוח של תל אביב, בין שתי מלחמות-העולם. אנשים היו אוהבים לאכול את מאכליו של מלניקוב, שהיה בשלן אירי וגן גנן מוכשר – בחצר קטנטנות, גידל עצים מופלאים. עדות למעמדו היא גם העובדה, שוינסטון צ'רציל ובתו שרה, דיגמנו לו והוא פיסל את דיוקנאותיהם. חוזה, בתרגישות רבה, פוסלת כל אפשרות, שמא עוז אביה את הארץ מתוך מתאר, או מרירות. הסיבות היו אישיות, ללא שום היבט ציבורי. עובדה. הוא שמר על קשר – קשר חי – מתבנים – עם ישראלים רבים. הוא אי דרך עברית ואדיש. לא נפגע, לדעתה, מהמתחלות סביב הפסל. הוא היה איש גאה, אבל היה מודע לאפשרות של קינאה בין אמנים. מחלוקת סביב יצירה אמנותית נראתה לו לגיטימית. לא היתה לו סיבה להיפגע. חוזה יחד עם זאת, יש לי יסוד להאמין, שהוא כאב את הבדידות ואת הניתוק מהארץ. הוא באב את יריעה שהיו בין ירדיו כאלה.

השאנו, הפסל המוכר לזכר יוסף טרנפולדורו וחבריו. אוצרי התערוכה ביקשו כאילו, באמצעות התערוכה ועליידי קטרת וכזר של מלניקוב לתליח 90', האירוע האמנותי הבינלאומי שותקים שם בראש-השנה, זו הפעם הרביעית, לכפר על איוח חטא של גידול או התעלמות היסטורית מהאיש ועשייתו האמנותית בארץ ישראל הגנטורית.

מלניקוב הוא רמות היסטורית, שוכיה שאל שאלות רבות. האיש יושב בארץ בין השנים 1917 ו-1934 יציר זה לארמטע. מי שזוכר את תל אביב הבהמית של שנות ה-20 וה-30, את המסיבות ובתי-הקפה, אינו משמיט את שמו של מלניקוב. ובכל זאת, תולדות האמנות בארץ מתנהגים כאילו שאין חבים לו שום חוב. אפילו לא את זכות הכרוך, אפילו לא את ההתחשבות ההיסטורית.

יש, אפוא, משהו טורדני ומדריך מנוח בשמו של מלניקוב. לכן, כאשר הלכתי השבוע לפגוש את בתו, חוה, ציפיתי לפגוש טרגדיה ולשמוע מרירות. ולא היא. חוה מלניקוב, חושבת בתים, שגרה, כבאוי לנפש רומאנטית כמאני, מול הים, היא אשה גדולה, צחקית ונטולה, חרף ביוגרפיה לא קלה, כל מרירות. ואם יש עצב, הוא חבוי היטב מאחורי העיניים הנבוצות והצחוקים הלכניים.

חוה היתה ילדה קטנה, כאשר הביא אותה אביה ללונדון, לסם היגר. אני צבירת מווייט", היא אומרת, "עבדתי למדת רק עם שובי ארצה, כאדם מבוגר, בראשית שנות ה-50". היא מתארת חינוך בריטי של ילדה מבית טוב. פנימיה בלעדית (מה שקרוי בכתיגנור בריטי בית-ספר ציבורי...), לימודים המתקיימים בסירת אחוזתו של לודר, קונצרטים בשני פסנתרים בטרקלינים מרופרי שטחים מרסיים יקרים, אורייגנלים על הקירור.

הקירור, מוסר קטן ובלעדי, היא אומרת. כיו להגיע למוסר הקטן והבלעדי הזה היה צריך אמצעים. אני יודעת בדיוק. כנראה שהיו לו האמצעים האלה. זה היה לאחד שהוא נפדר מאמי, והיה חייב לשלוח אותו לפנימיה. המשך השיחה חושף משך-לימודים בעייתי. חינוך מעולה אומנם – אבל גם מצוקות של ילדה יהודיה יחידה בין בנות-אצולה בריטיות. אנטישמיות חסודה,

חורגת עברה לזכר אביה בראשית שנות ה-20 ויסדה, יחד עם קבוצה של אמנים צעירי שנים, באוניו 'דוסלאן' – יוסף ואידה קונסטנט, יצחק פרינקל (פרגל) – את קאופרטיב האמנים הראשון בארץ-ישראל, 'תומר'. החבורה פירנסה את עיסוקיה האמנותיים והטוריים בייצור חפצי-אומנות, יריעות-באטק, תכשיטים, כובות ותפאורות להצגות החוגים הדרמטיים של תלמידי גימנסיה 'הרצליה'. על אותה 'דוסלאן' – האונייה שפתחה את העלייה השלישית, וההיסטוריה אוהבת לזכור אותה כמעין 'מיפלאור' – הגיעה רמות אחת, יוסף פרמו, שהיה, בשימוש בלשון של היום, משהו מעין יום או אוצר של אמנות. הוא ייסר את 'הליגה הארצישראלית להפצת האמנות', וקים, באולמי גמנסיה הרצליה, תערוכה משותפת ובה עבודות שהביא מרוסיה ויצירות של אמנים מקומיים, וחרגריא ביניים. באמצע שנות ה-20, אין אנו נתקלים בשמה של חרגריא, אם כי האריכה ימים והגיעה לישיבה. היא הלכה לעולמה בשנת 1982.

חוה מלניקוב. אוספת מרנסה למרנסה. תצלום: צליל מנסה

באמצעים של מכאניקה עדינה... מלניקוב הגיע ארצה עם הגדורים העבריים ועזב, כאמור, ב-1934. מדוע? קשה לי לדעת. כידוע, הקים את הארי השואב על חשבונה. זה היה פסל יקר מאוד. יכול להיות שנגמר לו הכסף. יכול להיות, שסתם הארץ היתה קטנה עליו.

מלניקוב החזיק בשנות ה-20 סטוריו

שלא לחלו לא את 'ירידתו'. איננו מאמינים שהיה מנודה, או שראה את עצמו מנודה. אם אינו תופס את מקומו הנכון בתולדות האמנות הישראלית, זה משום ריחוק הפיוז, אני, אני מאמינה שכל זה עוד ישנתה. חייב להשתנות".

– מדוע לא ביקר אף פעם בארץ, מאז הבריחה?

בזמן המלחמה נמצע בהפצצה. אחרי המלחמה היתה לו שנה תאונת-דרכים קשה. רק בזכות כוחות פיוזים כמו שלו נשאר בחיים – אבל התנועה היתה קשה עליו.

– טיפוס בודמז?

נפש חופשית, בוא נאמר. לא התלבש בסגנון יוצא-דופן. חליפות, עניבות, תסרוקת מקובלת. היה אוזב על נשים. קרוב-לחוראי, שהיו לו רומאנים. יכול להיות", היא צוחקת, "שאינני בת יחידה, כמו שגדמה לי. אני, היא מתקת, היתה עוד בת אחת – מניסואו הראשונים – שנפטרה".

חוה עצמה עברה, עם נישואיה, לאיטליה. שנים רבות התגוררה במילאנו. ניהלה סאלון משל עצמה. משהו שהוכיח את בית אבא. אולי השביל לפצות את הנסיונות האמנותיות שלא התגשמו. היא ניגנה על פסנתר ברמה שיכלה להביאה לקריירה קונצרנטית בינלאומית. "ברחת", היא אומרת, "פשוט ברחתי מזה. אמנות זה סבל, זו התחייבות מתמדת, זו אש בוערת בעצמות. היכרת את זה מהבית. מאבא, אמא, שגם היא ציירה, ומהורוד, אחותה של אמא, מארוסיה ניסנה-חלץ, שהיתה ידועה בכתיגנור חרגריא. ציירת מבצלאל הישן. רמות טראגית בפני עצמה. לא רציתי. היה לי גם עט טוב. כתבתי. גם את זה עזבתי."

איך התברר מלניקוב וחרגריא? איום-גורא", היא צוחקת, "פשוט לא התברר".

ועכשיו, אין לה שום תנאים אמנותיים? אני מתפרנסת מהוראת אנגלית, כן, אני מצליחה לפעמים.

התערוכה בתל-יז, היא, למעשה, הראשונה בארץ. אומנם, נפתחה תערוכה באוניברסיטת חיפה ב-1973, ביזומה משותפת של העיתונאי (המשך בעמ' 22)

האריה הצוחק

ארכיון אמנות איברית ומדיה חזקת

IR

(המשך מעמ' 15)

גבריאל צפרוני (הנשוי לבתה של חר-גדיא) ושל המשורר נתן זך, אבל אף אחד לא ראה אותה. סמך לפתיחה, פרצה מלחמת יום הכיפורים.

עיקר עזבונו האמנותי של מלניקוב נמצא בארץ. חלקו – ברשותה של חווה. המון נגנב. הפסלים אמורים היו להיות מאוחסנים במוזיאון תל-אביב, שתחילה ניא את ואחר כך סירב בתואנה מפוקפת של חוסר-מקום. אחר-כך, הבטיחו לעשות מוזיאון מלניקוב בעכו, והעבודות אוחסנו שם – והמון נגנבו. החלום של חווה, בתו היחידה של מלניקוב, הוא מקום להצגה מתמדת של יצירותיו. שאנשים יראו. הרי לא מציגים אותו. בתערוכת הפיסול הכללית של מוזיאון ישראל ב-1984, העלימו אותו. תל-חי רחוקה. כמה אנשים יגיעו לשם.

„אין לי גרוש“, אומרת חווה מלניקוב, „אנחנו אוספים פרוטה לפרוטה לתשלום עבור האיחסון של העבודות. אבל, אין לי שום ספק, שיום אחד תבוא ההכרה ההיסטורית. אהרון מלניקוב יוכר כאחד ממייסדי אמנות הפיסול בארץ ישראל.“

כל הצפון
 מקומון
 עכ
 28/09/90

Public Art and Early Media Archive

AURORA
 מועדון בסודית
 ח"ת
 27 290

ESCALURA

Si bien ya pasaron los días del festival de escultura en Tel Jai, es aún recomendable visitar las cincuenta esculturas de los años anteriores y las diez que se le agregaron este año, entre ellas obras de

Danny Caravan, Osvaldo Romberg, Mijael Gross y otros. Asimismo será posible ver una retrospectiva del escultor del "León rugiente" de Tel Jai, **Melnikov**, cuyas otras obras no han sido expuestas anteriormente.

"יפעת" המרכז לקטעי עתונות רדיו וטלוויזיה

YIFAT PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING

תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192

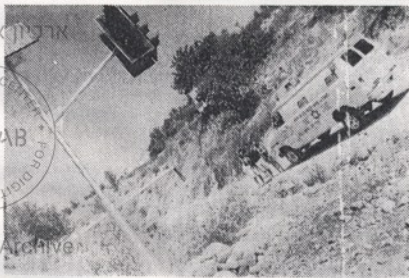
כל העמק והגליל

מקומון

נצרת עילית

28/09/90

תל-חי '90

למרגלות הרי נפתלי בגליל העליון נערך "מופע תל-חי '90", בו מצוינים אמנים ישראלים מיצירותיהם. בתמונות מלמעלה למטה: יצירתו של דני קראון - בית בולת

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

IP

בית לזכרון תיכונים
INSTITUTE FOR PUBLIC PRESENCE
מרכז לתעודת התאמה

Public Art and Early Media Archive

28/09/90

תל חי 90

ארוע תל חי 90 מתקיים אז הפעם הרביעית במכללת תל חי שבאצבע הגליל, וחוגג עשור קליפות. תל חי 90 יכרז שההיסטוריה הסביבית של האומן האירופי קורמלינק, הנגיבת את הכתובת הילוויד (באותיות אנגליות) על צלע הנהר. קורמלינק השמיטיר את המהותיות (אט) וכתב הילוויד ב"א" אחת. הכתובת נראית זהה לכתובת המפורסמת שבנעטות הילוויד קליפורניה.

הארוז נמשך על מ"ד 4 ימים וכלל מופעי מוזיקה, ריקוד, תערוכה של הצייר פסל מלינקוב (שהקים את האריה השואב בלתי חי בשנת 1917). לילדים יצירות ציוריה. מיניבוסים יצאו מרחצות המכללה של שעת מדרגותיו מפורסות יצירות ההיסטוריה בפסנתר המתינו מדיכיים שהנוח את הקהל והסביבו (בין היתר), מדוע תריס פח שמובצב שני עני צורין וזן אומנותי. אנן השתכחתינו און משישו הצלילי לשכנעו את בכך – זן זכר אומנות. לסיכום למרות הסקתה הדיוטית שלי באומנות מודרנית – היה מוצלח ומעניין. אגב לאומנים הדורמים לא היה כל ייצוג. אולי משישו יקח יוזמה יארגן ארוז בטבע כזה אצלנו. משישו כמו "לכיש 91 ער עביבן זן אומנותי". יכול להיות תחמד מן הכלכלי.

■ יזהר עזרי

יין וחשבו

כחומר ביד היוצר

ת"ר' 90 מפגש אמנות בת זמנו

נסענו לגליל העליון, לראות את "תלחי" 90, מפגש אמנות בת-זמננו: פיסול בשטח על דף תרול סמוך למכללת תלחי, קונצרט סביבתי מקיף, אמנות שמנחה איכסו להתחבר לאדמה, מתוך הנגדה לטבע ע"י סימן למעשה ידי אדם. מאחורי מפגשים בינלאומיים כאלה בחיק הטבע יש טענה סביבתית: האמנים יוצאים מתוך האמנות הסביבתית אל הטבע, ובמקרה שלנו, היצאה לטבע לגבי הפסלים היא יצאה מתבקשת וטבעית למדיום התלת-מימדי הזה, שלא צריך קיר (כמו תמונה) אלא חלל, או "כמבט נופ" - מקום ושטח. ההנחה הסביבתית העומדת מאחורי הפיסול בחוץ, בטבע, מבטאת את העניין שהאמנות - ובעיקר הפיסול - מוצאים בנוף, למשל, עבודתו של הפסל עזרא ארויך, שעוד במפגש הראשון בתלחי (לפני עשר שנים) עשה עבודה תחת השם "השקע הסורי" אפריקני: הוא עבד על וארי בשטח תלחי שרץ במקביל לשקע הזה, פסל אדמה עולמי מסוגו. המפגש בתלחי מתקיים אתו, למשל, שנים, והוא חתום, כאמור, עשור לקיומו. עבודות בשטח של אמנים מהארץ או מחו"ל, מהמפגשים הקודמים, שנבחרו ע"י האוצרים בעבר נשארות במקום. כך מצטברות במקום עבודות, לאורך השנים. כדי להרשי שמעמק למכללת תלחי, לא רחוק מהאריה המפורסם של אברהם מלניקוב משנת 1934.

מבחינת החוויה של ה"צופה" הופך האירוע לסיור בטבע: אתה מסתובב על הדרך, ומגלה את העבודות המפורסות או קטנות, בכל מיני מקומות: מין שטח, די משמח, מין "סימני דרך" כזה לגדולים - למרות שלא חייבים להגיע לשוף רווקא: אפשר לטפס בהתחלה, או באמצע, או לקחת מיניבוס חורה למכללה, שגם בשטחה פסלים רבים. למה מיניבוס? אם התלמיד נסע, עד כאן קצת, יותר מזה "רוקאנגלייז" הרי שהחוויה בשטח קשה יותר - זה האמנות הוא תלול, טרשי למדי ודי גבוה, לכן, עוזר המתקשים בהליכה וטיפוס יש מיניבוס לראש הדרך, שם תוכלו להסתובב ולחפש פסלים חדשים וישנים, ולקחת אוטובוס חורה למטה. אבל הכיף-עצום (אולי לא ספורטיבי) הוא להסתובב ב"הר הרוקאנגלייז" כמאס-הרד בתנועת נוצר, אקס-היל-קרייב הזה, אורב את ההעפלה הזו. לטעמי, זהו כיף מפקפק למדי, בגלל תנאי השטח הקשים, סיפור לעינים (אפילו מורדים לא היו נהנים שם). הרוח הקריבית-ישראלית לא משתלבת לי עם טיול יפה טבע ומפגש עם אמנות. הקטע הזה לא פתור.

מבוסס, משמשה מהטבעיות הקשה של הטבע מגנים לשמר שם, מתוך הכרה שזה חלק מן העניין: אבל בכל זאת יש משהו חלוצי ורדיקלי בכל ההתייחסות לפני השטח, בעייה של עיצוב סביבתי. אני לא אומר לסלול שבילים, אבל אולי לדרוך כמה שבילים נוחים, ליצור איוה מסלול סביבתי מרומן, לא יורע, משוה צריך לעשות שם.

לענייננו: כפי שצינתי, פסלים מהאירועים הקודמים נשארים בשטח, לכן, משוה ממה שעובר בראש זה מפגש עם האונגארד של אתמול. והאונגארד, בעיקר זה האפינוני - כלומר, דוד ההמשך שלו - מתיישן מזה. ולעבודות החדשות: ג'ון קורמלינג ההולנדי העמיד על הדרך את האותיות הלוועודי המוכרות שאומרות הוליווד (HOLLYWOOD), עם הפנים המוצצות בנואווה בלוס אנג'לס על "הוליווד היל" - תלחי: סימולציה של המילה המפורסמת המוצצת בנואווה בלוס אנג'לס על "הוליווד היל" - אתם מכירים, כל אחד מכיר. פרט למראה הדומה מאוד בצורתו ומיקומו הוא כותב את ההוליווד שלו ב"אל" אתה, דבר שחופף את המילה ל"ער קרוס". זה הגוון המקומי שנוסף, נחמד.

הולנדי אחר, אולי, מוכר בזכות עבודה סביבתית שעשה יחד עם אברמוביץ: זה חומת סין - השנים הלכו איש לקראת רעהו על החומה הסינית עד לפגישת המתועדת (ועליך כתב ור סלון בשבוע שעבר מפארו). אצלו, הוא העמיד באדמה כמה דגלים לבנים, חלקם קשורים, וכמה תרנים שחורים חסרי דגל. סימון של מקום בלי נסיון לנעוץ פסל עמוק בטבע, אלא רווקא להיכנס לו.

הרמת דגל לבן, יפה. מכוון, יש ישראלים שלא אוהבים את הדגל הלבן הזה, לא אוהב בים שום סוג של כניעה. בכל אופן, זו דוגמה לעבודה סביבתית בה העולם ופלאי תרבותו הם כחומר ביד היוצר, ממילית.

רים טובים. בני אפרת, היר-
שב באמסטרדם, הביא מרצ-
רס לבנה גוררת תותח, וסגר
עליה בכלוב. את אלה הוא
שם בטבע רחוק, וקרא לעבר-
דה "חום אימים קיץ 2038",
תיאור של עתיד לא ורוד
בעוד חמישים שנה. אני היי-
תי מעדיף את העבודה פשוט
יותר - מרצדס גורר תותח
וגמרנו, דבר שמדבר בעד
עצמו. אבל אפרת שם בכלוב,
גם בסדר.

אוסוולדו רומברג הביא
לטבע את "תבנית בניין בגטו
היהודי באור שבבבל, שנבני-
תה מחדש בתל-חי". מין הת-
חכמות - טרנספר, אור, אבר-
הם - בשטח זה סתם ארכיאו-
לוגיה. דני קרוון עשה עבודה
שהיא בית בזלת רבוע ופשוט
שבתוכו נטוע עץ זית. האב-
נים השחורות מחוברות בטיט
לבן. לא יודע, אבל העץ הכ-
לוא בתוך הבית לא מדבר
אלי, אפילו מעצבן אותי
קצת.

לבסוף, עוד עבודה נחמדה שכדאי להזכיר היא עבודתו של הארכיטקט הירושלמי יונתן שילוני, שמפלט עם פיסול כבר הרבה זמן. לפני שמונה עשרה שנה הוא יצר - עבור איזה תחרות למרכז הבניה הישראלי - בית שמשולב בו עגורן: שילוב חזותי-פיסולי וקונצפטואלי עם מרכז הבניה. אני זוכר את המודל, כי הוא מצא חן בעיני. הפרוייקט לא התקבל, כמובן, זרוע מדי, לא יודע. במחשבה רטרוספקטיבית אפשר לראות בהצעה של שילוני מעין עבודה פוסט-מודרנית בארכיטקטורה, בעלת גישה חופשית המשלבת פיסול בטכנולוגיה.

מאז, יונתן שילוני בנה כל מיני (יחד עם אשתו יעל), כמו בנין אן.די.סי. שברדום העיר, תכנון הבניה בהרציון, תכנון למגרש הרוסים, בקיצור, עסוק ולא בקטנות. בכל זאת, את הפיסול הוא לא עוזב. הפיסול לתל-חי '90 נקרא "עיר". הוא מורכב מרמזור תקני שחברת וימאזור תרמה, הדולק בעזרת קולטישמש המייצרים את החשמל, כמו בתאורה לטרמפיאדות של החיילים. סימן העיר הזה עומד שם בוואדי, בטרשים, רחוק מכל דבר סלול, פסל-ציוויליזציה, שעובד ביום ובלילה, עם תנועה, צבעים מתחלפים ונוכחות אורכנית. מבחינתי, שילוני סגר מעגל.

חתך מייצג משלוש קבוצות גיל: מפס-
לים ותיקים, כגון שושנה היימן, רב פייר
גין, וחיאל שמי ויגאל תומרקין, דרך דור
הבניים – מיכאל גיטלין, בני אפרת, יע
קב דורצ'ין, ועד לצעירים כדרורה דומי
ני, קובי הראל, אורי קצנשטיין ואחרים.
תוך כדי עבודה בשטח נוצרו יחסי גומי
ליו בין סוגים שונים של פסלים. יש קבר
צה של מעין כיכרות: כיכר מרשא ואבי
נים של קובי הראל מול כיכר מפלסטיק

פסל של אורי קצנשטיין. הנובה הוגבל

של חדר מאור. או פסלי עמוד אוריריים
של רב פויגין וצדוק כדרוד.
למחפשי התרבות מחוץ לת"א כסר
כות: הציור הוא צפונה לאורך מישור
החוף: בדרך לפסטיבל הסרטים בחיפה,
עוצרים לשנת ולנוח בצל הפסלים כביר
אנלה. בעת הצילום היו שמשיות, מוסי
קת ג'אז בביצוע להקת "משיכת יתר",
המורכבת ממורי ותלמידי בי"ס "רימון",
ובירה ויין בחינם. את האירוע מפיק בני
מורן. הביאנלה תימשך שלושה חודשים.
ניתן לנסוע אליה ברכבת עד עתלית,
משם יהיה אוטובוס מיוחד לאתר. יש גם
מוכרות למכירה במקום: קטלוג וקטנת
ויריאו. את הסרט אפשר יהיה להקליט
כאשר יוקרן בערוץ השני. אמנות ישראל
לית בתוך נופים ישראליים: כרמל, וז
תים, בתים ערביים.

■ נעמי סימן-טוב

ידיעות אחרונות 28.9.1990

תל-אביב

מוזיאון בין עצי החית

זה לא תל-חי, הפסלים לא
צריכים להתייחס לטבע. הם
נמצאים בחורשה על צלע
הכרמל מפני שאהרונסון מצא
את התאורה הנכונה

בחד ראשון של סוכות, יום המשיש
ה'10, 4.10.12.00 בצהריים, תפתח הבני
אנלה לפיסול עין-הדוד, גבעות לחיפה
בכביש הישן, כמה מאות מטרים לפני
כפר האמנים הציוני עין-החור, פנים
שמאלה בשביל עפר המוביל למטע זית
תים ושם "בנה לנו הטבע מוזיאון",
כסימטת האירוע, אותה טבע אוצר ומא
גן התערוכה, מאיר אהרונסון.

מטע הוותיקים למנהלות הסתגלו, וס
וס מוסקים אותו פועלים המועסקים על-
ידי מנהל מקרקעי ישראל, היה שייך
בעבר לכפר הערבי עין זולה. בי-1948
נכבש הכפר מיד כוחותיו של קאוקג'י.
על-פי הגירסה הישראלית (האנציקלופ
דיה לתולדות הקוממיות, הוצאת "מע
כות"), נטשו אותו תושביו הערבים וברחו
למדינות ערביות שכנות. ב-1953 "גאל"
אבא חוש, ראש עיריית חיפה דאז, את
הבתים הערביים משממונם ומסר אותם
לאמנים. מאז נקרא הכפר עין-הדוד.

כמו במוזיאון רמת-גן בומנו וכמו
תחנת החשמל דרינג כיום (אהרונסון
מקים שם גלריה לאומית לאמנות, ג.ס.),
מעניינת אותי הסבת מבנים קיימים
לשימוש אחר. כאשר פנתה אלי ועדת
הפיסול של עין-הדוד לאצור ביאנלה, גר
ליתי את חורשת הוותיקים הו, שיש בה
תנאי תצוגה כמו במוזיאון, מתלבט אד
רונסון, "לא רציתי בהכרח התייחסות
לטבע, רציתי תערוכת פסלים שיכולה
להיות גם במוזיאון. החורשה גם התאימה
למחשבות שהיו לי על איך להציג פ
סול. רציתי פיסול במימד אנושי, שמת
ייחס לצופה. לכן היתה הגבלה לגובה
של כ-1.80 מטר. בחורשה מצאתי מלבד
אינטימיות, גם תאורה מאוד מיוחדת".
אהרונסון, רק להזכיר, התחיל את הקרי
רה שלו כמנהל מוזיאון רמת-גן בארגון
אירוע דומה: פיסול בתוך בפארק רמת-
גן.

בחירת המשתתפים נעשתה על פי

יכז לקטעי עתונות רדיו וטלוויזיה
YIFAL PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO
 תח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, טל: 03-622458, 612192
 TEL-AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA ST.

הביקורת

איירע תל חי '90
 סיגל רשף: "פעם היתה תקופה של השתלבות עם הטבע, באמנות ו'תומרת', ועכשיו הולכים נגד הטבע, כאילו, 'אמר המדריך'"

תוכנית חדשה בבת שבע, "תחת לחץ", וחצי לסקלי חש ברוח הרפתקנית. ענת דניאלי, הוא אומר, היא יוצרת מרשימה. עודד אסף גילה אבובן מבטיח, בורשטיין דאג לסופרמן, אדם הורוביץ התלהב מווידאו של סוניק יות' ורורברגר שגא את ג'ורג' מייקל החדש: סתם עוד תקליט מחורבן. סיגל רשף, שנסעה לתל חי, עלתה וירדה בהר במיניבוס עם מדריך מהתברר להגנת הטבע, ומסכמת: היה באטה

ברוך מתל אביב לקרית שמונה מתחלף הנוף ללא הרף, מגוון ירוק אחד לגוון ירוק אחר. עוד מעט מגיעים לתל חי. מרחוק רואים את "Hollywood" של הפסל ג'ון קורמלינג' מהולנר. על ההר אמורים להיות פסלים. על ההר יש פסלים, אבל מי בכלל יכול לראות אותם. וגם אם עברת את כל מסלול המכי-שולים שהציב בפניך המארגנים, גם אז נותרת עם חצי האותוך בידך. ככניסה מופנים המבקרים אל מגרשי חניה מאורגנים, בהם שולט בחור ובידיו מתנופפים דגלונים מורס, המשמשים לכוון התנועה. כשער משלמים 12 שקל למבוגר - יקר, לאור דלות האירוע - ומקבלים חוברת עם רשימת הפסלים המוצגים על ההר ורשימת האירועים. כל פסל ומספרו הסידורי, וכך הם גם מור פיעים במפה שבתוכנית. כיום חמישי עוד בנו לבנה אחר לבנה את המבוקר הפסטורלי של ישראל מושגונו. זה היה הפסל החורג שניתן היה לזהות בנקודת התצפית. נסיונות נוספים לאחר כשש פסלים אחרים, לפי מיקום המבוקר, ול-קשר אותם להסברים בחוברת ולמפה המצורפת, נכשלו. אם זה מס' 56, אז מי מין למעלה זה צריך להיות... לא, זה לא זה. ככה זה נמשך עד שאוחז בן הייאוש ואתה מחליט להצטרף ליושבי המיניבוס, שאמור להסיע אותך בין הפסלים, בתי-קווה שהמדריך או המדריכה יכולו להאיר את ההר.

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

מכון לטכנות וציבור
 INSTITUTE FOR PUBLIC PRESENCE
 מועד למחקר ופיתוח

Public Art and Early Media Archive

המיניבוס נוסע, המדריך מדבר, ואז צף לו הרהור נוגה. אולי היה עדיף להישאר בנקודת התצפית? המדריך, מסתבר, הוא מהתברר להגנת הטבע. אין לו צל של מושג על הפסלים, לבד מקטעי משפטים שזכר פחות או יותר מההסבר הקצר שוורדא ניתן לו בשלב זה או אחר מפי אנשים כאלה או אחרים. וכך זכו יושבי המיניבוס לשמוע שפעם היתה תקופה של השתלבות עם הטבע, באמנות ו'תומרת', ועכשיו הולכים נגד הטבע, כאילו. ואם הפסל הזה, שאני לא יודע מי זה היה, איטלקי משהו, תסתכלו אולי הבי טוב בחוברת, או הוא שתל עצי צפצפה שכבר אין מה אותם כי הם נשברו ברוח, אז זה היה צריך להיות חלק מהפסל ולהשתקף במים, כי זה היה בתי-קופה של השתלבות עם הטבע. סוף הנאום. המדריך כיוון את הנוסעים אל החוברת, אבל למורי הנסיון זכרו את חוויות התצפית, והעדיפו לנסות לקרוא את השמות הכתובים בלשטים הקטנים. על השלטים הקטנים יש אותיות קטנות. אי אפשר לקרוא מן המיניבוס. אולי נעצור ונרד לראות? גם לא. לא עוצרים באמצע הנסיעה.

אז נוסעים, ותוך שלוש רקות עוצרים. מתברר שהמיניבוס הזה נוסע רק חלק מהדרך, ועכשיו עושים סיבוב ברגל. ואז רואים כמה הפסלים מונומנטליים, מכוסים בעשבים, הולכים לאיבוד בתוך ההר הגדול והצהבהב הזה. צריך לנסות לתפוס את המיניבוס שיוורד, שבא אחרי

פס. וכל הזמן עושים הכנות למופעים שברוך, שהפרש הזמנים ביניהם כל כך גדול, שצריך מול כדי לתפוס משהו. בשטח הרחבה המרכזית, באולמות המכללה, מוצגת גם התערוכה של מלניקוב, שאפשר היה לראות כשהוצגה באוניברסיטת חיפה, הרבה יותר קרוב. צריך כושר בשביל לטפס במדרגות למלניקוב. צריך עצבים חזקים כשביל לא להתעצבן במקום הזה, שיש בו כל כך הרבה פוטנציאל בלתי מנוצל. הדרך מתל אביב מלאה בירוק. הדרך מתל אביב ארוכה. עד תל חי נסענו, והיה באטה. ועל הדרך של תל חי, חצר תל חי, אפשר רק לרמייק את מוטי מורחיו הגורר מאחוריו צמיג, משתין על הממטרה ומפריח יונים לבנות, והקהל הרב עומד ברוך סביב למרשאה, והאווירה דרוסה באמנות. זה היה בתל חי 1980.

סיגל רשף

אמנות

המוזיאון בין עצי הזית

זה לא תלחי, הפסלים לא צריכים להתייחס למבט. הם נמצאים בחורשה על צלע הכרמל מפני שאהרונסון מצא את התאורה הנכונה

בחג ראשון של סוכות, יום חמישי ה-4.10, ב-12.00 בצהריים, תיפתח הביאנלה לפיסול עיריה. נוסעים לחיפה בכביש הישן, כמה מאות מטרים לפני כפר האמנים הציוני עין הוד, פונים שמאלה בשביל עפר המוביל למטע זיתים ושם נבנה לנו הסבך המוזיאון, כסיסמת האירוע, אותה טבע אוצר ומארגן התערוכה, מאיר אהרונסון. מטע הזיתים למרגלות הכרמל, שכיום מוסקים אותו פועלים המועסקים עליידי מנהל מוקרעי ישראל, היה שייך בעבר לכפר הערבי עין זולת. ב-1948 נכבש הכפר מידי כוחותיו של קאוק'י. על-פי הגירסה הישראלית והאנציקלופדיה לתולדות הקוממיות, הוצאת מערכות, נטשו אותו תושביו הערבים וברחו למדינות ערביות שכנות. ב-1953 נאלץ אבא חושי, ראש עיריית חיפה דאז, את הבתים הערביים משממנו ומסר אותם לאמנים. מאז נקרא הכפר עיריהוד. כמו במוזיאון רמת-גן בומנו וכמו תחנת החשמל דרינג כיום ואהרונסון מקים שם גלריה לאומית לאמנות, ב.ס., מעניינת אותי הסבת מבנים קיימים לשימוש אחר. כאשר פנתה אלי ועדת הפיסול של עיריהוד לאצור ביאנלה, גילית את חורשת הזיתים הזו, שיש בה תנאי תצוגה כמו

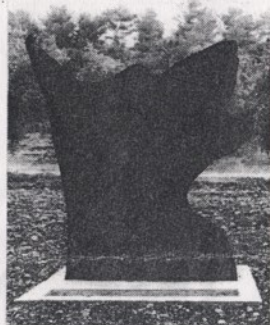

תצלום: ציפי מנשה

כמו במוזיאון רמת-גן, מאיר אהרונסון

כמהלך מוזיאון רמת-גן בארגון אירוע דומה: פיסול בחוף בפארק רמת-גן. בחירת המשתתפים נעשתה על פי חתר מייצג משלוש קבוצות גיל: מפסלים ותיקים, כגון שושנה הימן, דב פייגין, יחיאל שמי ויגאל תומרקין, דרך דור הביניים – מיכאל גיטלין, בני אפרת, יעקב דורצ'ין, ועד לצעירים כדרורה דומני, קובי הראל, אורי קנשטיין ואחרים. תוך

במוזיאון, מתלהב אהרונסון, «לא רציתי בהכרח התייחסות לטבע, רציתי תערוכת פסלים שיכולה להיות גם במוזיאון. החורשה גם התאימה למחשבות שהיו לי על איך להציג פיסול. רציתי פיסול במימד אנושי, שמתייחס לצופה. לכן היתה הגבלה לגובה של כ-1.80 מטר. בחורשה מצאתי מלבד אינטימיות, גם תאורה מאוד מיוחדת». אהרונסון, רק להזכיר, התחיל את הקריירה שלו

הפסל של אורי קנשטיין

כדי עבודה בשטח נוצרו יחסי גומלין בין סוגים שונים של פסלים. יש קבוצה של מעין כיכרות: כיכר מרדא ואבנים של קובי הראל מול כיכר מפלסטיק של דוד מאור. או פסלי עמוד אוריינים של דב פייגין וצדוק ברדור. למחפשי התרבות מחוץ לת"א בסוכות, הציר הוא צפונה לאורך מישור החוף: בדרך לפסטיבל הסרטים בחיפה, עוצרים לשתות ולנוח בצל הפסלים בביאנלה. כיום הפתיחה יהיו שמשוות, מוסיקת ג'אז בביצוע להקת "משיכת יתר", המורכבת ממורי ותלמידי ב"ס "דמיון", ובירה ויין בחינם. את האירוע מפיק בני מורח. הביאנלה תימשך שלושה חודשים. ניתן לנסוע אליה ברכבת עד עתלית, משם יהיה אוטובוס מיוחד לאתר. יש גם מזכרות למכירה במקום: קטלוג וקסטר וידיאו. את הסרט אפשר יהיה להקליט כאשר יוקרן בערוץ השני. אמנות ישראלית בתוך גופים ישראלים: כרמל, ויתים, בתים ערביים. נעמי סימך-טוב

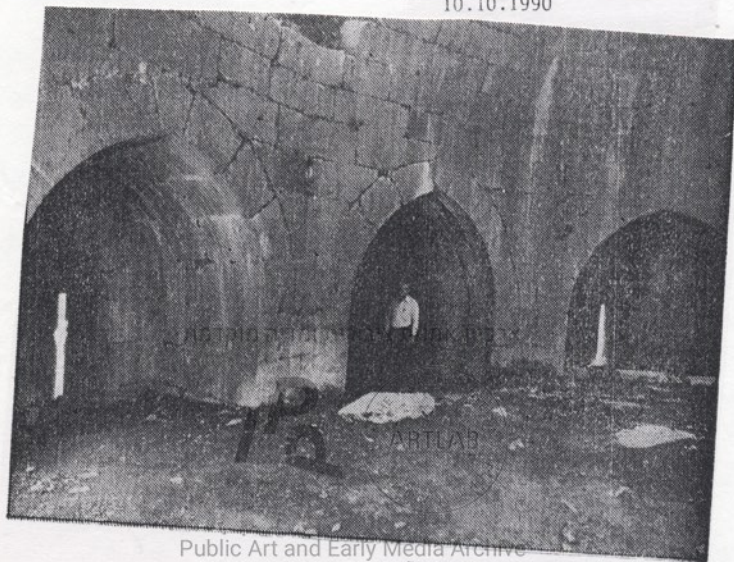
"יפעת" המרכז לקטעי עתונות רדיו וטלוויזיה

YIFAT PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING

תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, TEL: AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA ST.,

הארץ

10.10.1990

Public Art and Early Media Archive

מבצר נמרוד. מיטב האדריכלות של ימי הביניים

מטרומפלדור ועד הכנענים

טיול של יומיים בצפון הארץ, שנמשך על פני 4000 שנות היסטוריה והתיישבות בארץ חרמונים

הסיוור בתלמי ימים הסיוור על פני 4000 שנות ההיסטוריה והתיישבות סיוור שנמשך על פני שראשיתו סיוור שלמכויות המכוננים בארץ הממונים: סיוור שראשיתו סיוור שלמכויות המכוננים וסופו בתולדות חידוש העברית והעברית למרכות זה הרגע ומתנשא מעל לבקעת חפלה העברית ושמהרה הלכן בימות החורף נשקף ארצנו מכל פינה רומה בצמון הארץ. החל בכרמל וכלה בתבור וברכסי הגליל העליון.

פיסול + טבע

ארכיון אמנות ציורית ומדית מוקדמת

Public Art and Early Media Archive

יצחק שמואלי, "טבע חצוי"

לאחר כשלונו של "מגוש תל חי"
90" בראש השנה, ובהשוואה

ש

בוע סוכות וימן לנו פסטיבלים ואירועי אמנות רבים. ביניהם בלטת בייחודה ובאיכותה "הביאנלה לפיסול – עין הוד, 1990" שאצר מאיר אהרונוסון.

לאחר כשלונו של "מגוש תל חי 90" בראש השנה, ובהשוואה לסקפטיות ולולול המלווים אירועי פיסול סביבתי-המוני ברחבי הארץ, בולטת הביאנלה הנוכחית כפיתוח אנשיית, המציעה הצעה שונה ואחרת. במאמר חריף ונכון, שפורסם לאחרונה בעיתון "הארץ", יצא הפסל יגאל תומרקין כנגד תופעות הוולגריזציה של הפיסול בארץ. לדבריו, יומים, אמרגנים, קצינים בכירים או אוצרים מטעם, "זיהמו" את המדינה בעשרות גני ואתרי פיסול שבהם הוצבו פסלים של פסלים שאינם תמיד בעלי קשר וזיקה למקום בו הם מוצבים ורמתם, לא אחת, מכישה. זהו, לפעמים, זיהום סביבתי אמיתי בלבד אמנותי, ולאיש לא איכפת ואין יד אחראית המנפה וממפה ללא פשרות, והלוקחת את הדברים בריצנות ובמקצועיות הראויים.

מאיר אהרונוסון, אשר "הרים" את האירוע הנוכחי ביעילות, במקצועיות וברגישות רבה לטבע ולאמנות כאחד, שם את הדגש על שני מרכיבים ב-30 הפסלים שהציב: א. "הטבע בנה לנו מוזיאון" ב. "פיסול במימד אנושי".

אהרונוסון, אשר הוונן לכפר האמנים עין הוד, לארגן "פעילות אמנותית מרוכזת, ממוקדת ... שתמשוך תשומת-לב לאמנות ולא רק לכפר עצמו", כריכיו, הלך שבי אחר חורשת זיתים בכניסה לכפר. "הכניתי כי החורשה מהווה חללית-צוגה אמיתי, המקיים בתוכו כל מה שמחפש אוצר בכואר להציג תערוכה. שורות העצים הארוכות, הנוף הפורח מעליהן, הרחבות המתגלות בעת המעבר, הביאו אותי למסקנה, שהטבע בנה מוזיאון. כלומר, חלל טבעי, המתאים באופן יוצא מן הכלל לתערוכת פיסול".

ארבע גישות בולטות

אהרונוסון הבין כי ניתן להציב פסלים במרווחים שבין העצים וב"צמתים" המחברים את שורות העצים. שורות העצים תפקידו לגביו, במידת מה, כמחיצות המפרידות בין הפסלים ומאפשרות תצוגה אינטימית. עם זאת, עצי זית אינם מחיצות וחורשת זיתים אינה אולם מוזיאלי. אמנם, יפי החורשה, העצים והסביבה ההררית של הכרמל, יוצרים חלל טבעי נפלא שבתוכו פסלים "נכונים" יחיו בשלום" זה לצד זה וכולם ביחד, בתוך הטבע שלתוכו "הושתל". אך לחלל טבעי יש מגבלות של תאורה, שימור וכו'. אהרונוסון היה מודע למגבלות אלה והציג אותן בפני הפסלים המציגים, ואף הוסיף כי "כאן בחורשה מוצגת אלטרנטיבה אחת, שאינה בהכרח פוסלת את האפשרויות האחרות".

● "פיסול במימד אנושי" מצביע על בחירת סוג הפיסול המוצג, על גודל היצירה ומיקומה הפיסי ועל היחסים הנוצרים, כתוצאה מכך, בין הצופה לבין הפסל.

פסלו של בני אפרת "בתוך, דרך, על" (1990) מבטא בעיני, יותר מכל, את הקונצפציה של האוצר. אפרת השקיע לוח כרוז ואולומיניים אל עץ זית. המילים: ON, THROUGH, ON, גורות או

לזלוז המלווה אירועי פיסול סביבתי-המוני ברחבי הארץ, בולטת הביאנלה הנוכחית בעין הוד כפית-חן אנושית. במקצועיות וברגישות רבה לטבע ולאמנות כאחד, הושם הדגש ב־30 הפסלים שהוצבו בביאנלה על שני מרכיבים: הסביבה הטבעית כמוזיאון, ופיסול במימד אנושי

מאת חיים מאור

הסביבה התנ"כית-פטרולית בה הם מוצגים, הן בצורתן והן בדיומיהן, קריצה, הומוריסטית המזכירה את "ההומור המלאכי" של ציונה שמישי. מנשה קרישמן הצגה "חלון" הממסגר צללית של דמות-הגששית את קורבנה; מוט מזהר "שתל" לתוך סלע דמות של אקורדיוניסט הפוך; יגאל תומרקין הציב מטאטא מתכת הנשען על לוח ברזל תחת הכותרת "יעה נאה". אורי קצנשטיין העמיד צללית מאוימת של ראש-כלב אימתני; המצג מן האדמה ולצרו שלוש דוגלים בארץ ובסגולה; איתמר נוימן קשר אל מיטת מתכת מעוצמת-השגשג, הקבול בראשית-הצורה, וכן חנם מצבעי אפוקסי נושא עליו קווי ברזל, המייצגים "שרות מגנטיים" כפסלו של צדוק בן דוד; קובי הראל יצר מעין כד עופרת, אשר "מימי השפוכים" עשויים מאבנים, בטון וחרסים. "המים" כמו התאבנו ומסלול ורימתם נותר כ"שביל" בתוך דשא.

"ה'ג'גית" שהציבה דרורה דומיני, היא דוגמא לפסל הפועל "נכון" בחורשת הוותים. בתחילה נראה הפסל כנגינת שהושלכה בשטח, ללא שימוש. אחר-כך מתגלים ההבדלים בינה לבין "סתם" גיגית, וניתן לזהות מאיכותיו הפיסוליות של האובייקט על שלל הקשריהו "לחפצים", "דיהוט", "דימוי פיסולי", "סימולציה", ושאר מושגים המציפים את פיסול שנות ה־80. "ה'ג'גית" היא פיסול במימד אנושי אמיתי, וכפסל הוא אינו משתלט על החלל שסביבו ונותן לו להיות "השקוף הראשי" "כמוזיאון שהטבע בנה לנו", כדברי האוצר אהרונסון. ביאנלה שאסור להחמיץ.

יגאל תומרקין, "יעה נאה"

המלה "בתוך" – חוקקה בתוך הלוח. המלה "דרך" – גזורה ועוברת דרך הלוח והמלה "על" – מונחת על הלוח. כפסל, והו פסל מושגי מובהק, המתעסק בשאלות של שפה ואמנות, אך במקום ובדרך שהוא מוצג הוא ממחיש, כאמור, את גישת האוצר, המבררת על הצבת פסלים בתוך הטבע כאופן שבו הטבע והפסלים השונים נראים אחד דרך השני ויחד עם זאת הפסלים אינם נטמעים אלא שומרים על אותו מתח נכון שהופך אותם לאובייקט המונח על סביבה טבעית.

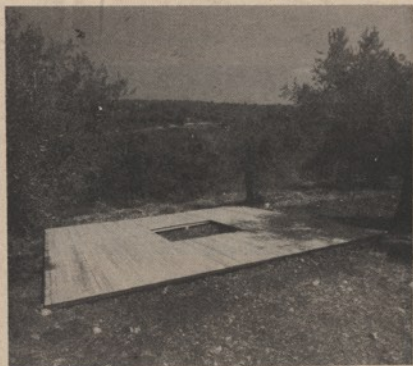
אהרונסון בחר ב־30 פסלים המייצגים דורות אחדים בפיסול הישראלי, החל בוותיקים כרב פייגין, ועד לצעירים כקובי הראל והדר מאור. 30 הפסלים מייצגים, מעל לכל, את עולמם האישי של יוצריהם ואת השאלות הפיסוליות המעסיקות כל אחד מהם. אך יחד עם זאת, במימד כולל של הפסלים, מתברר כי הם מתחלקים ל־4 גישות בולטות: פיסול צורני מופשט; במות ומונחות; פיסול אדריכלי/אורבני; פיסול סמלי/דימוי.

● הפיסול הצורני-מופשט עובר ברצף הגלים, החל בפסליהם של יחיאל שמי ורב פייגין (והוויקס), מיכאל גיטלין ודן לוי (דור הביניים), וכלה בנירית כהן-כספי, או יצחק שמואלי. אלה פסלים העוסקים במתח שבין צורות, חומרים, מסות ומשקל, לבין החלל הסובב אותם. הקשת האלכסונית של שמי, כמו גם המסגרות וחלקי המסגרות של לוי, או לוח העץ המוסט הצדה מלוח-האם של גיטלין – מייצגים את הפיסול המופשט במיטבו, פיסול שהוא א"ב של כל פסל כיום.

● פסלי הבמות והמונחות בעין הוד, למרות הקונטראסציות הפולחניות שהמילים נושאות, הם לא-ידווקא פסלים "כנעניים" או "פרימיטיביסטים" שהכרנו (כמו חלק מפסלי דליה מאירי). הפעם מדובר בעיקר בפסלים שצורתם הכללית צורת "מונח", או "במה" (ולעיתים והו גם שם הפסל), אך הדיומים המוצגים להם ועליהם הם "חילוניים", "פיוטיים", או אפילו הומוריסטיים. פסליהם של יעקב דורצין, פיליפ רנצר, דני ורצקי, יעקב חפץ, דוד פאר וטוביה יוסטר, משתייכים לקבוצה זו.

● הפיסול האדריכלי/אורבני כולל פסלים היוצרים אוכורים למבנים, חלקי מבנים או פנינת עירוניות. דני קרוון יצר פסל שטוח מעץ בשם "חצר", דינה רקנטי ונעמי שלו יצרו פתחים, או שערים, לגוף; דירנה רנצר ורוני כרצבי יצרו פיסול המזכיר אוהלים. דנקר יצרה מעין אהל/בית שבתוכו "מונחת" צללית של ברוש שוכב; שושנה היימן יצרה מעין "נדנדה" מאוזנת של 2 כסאות זה מול זה; הדר מאור יצרה "משושה" מחומר פלסטי היוצר מעין כיכר שטוחה. מאה כהן-לוי יצרה אף היא כיכר על שלושה ספסלים המקיפים עמוד תכלת, שעליו מרחפים שלושה נשרים מפח, כמו בעמודים טיפוסיים בכיכרות הערים באירופה. התוצאה יוצרת, כמובן, דימוי סמלי, הפתוח לפרשנויות הצופה.

● החטיבה הרביעית כוללת פסלים סגורים-גורטיביים שונים, היוצרים דימויים אישיים פיוטיים, הומוריסטיים, המקבלים את עוצמתם, לא אחת, גם מן הסביבה בה הם מוצגים: יואל גילינסקי יצר שלושה מלאכים (מיכאל, רפאל וגבריאל) המתקשרים אל

דני קרוון, "חדר"

מיכאל גיטלין, "הסטה"

ארכיון אמנות ציבורית ומדיה מוקדמת

IPQ

פרויקט גלריה ישראלית
מרכז המידע והארכיון
המרכז לאמנות הציבורית

THE ISRAELI CENTER
FOR DIGITAL ART HOLOON
ARTLAB

Public Art and Early Media Archive

מוטי מזרחי, "האקורדיוניסט"

יואל גליונסקי, "שלושת המלאכים, מצב א"

יעקב חפץ, "ללא שם"

"יפעת" המרכז לקטעי עתונות רדיו וטלוויזיה

YIFAT PRESS CLIPPINGS, T.V. & RADIO MONITORING

תל-אביב, 66181, רחוב דרך פתח-תקוה 7, טל: 03-622458, 612192, TEL: AVIV, 66181, 7 DERECH PETAH-TIKVA ST.,

שער למתחיל

שבועון
ירושלים

16 אוקט' 1990

באר 4

ארכיון אתגור ציבורי ומוזיאון

IP

Public Art and Early Media Archive

אבני ריצוף של מדרכה - בלב הקר

חצר תלמי ההיסטורית - כיום המקום משוחזר

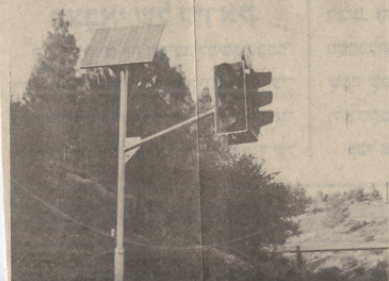
"הר של פסלים" בתל-חי

לומדים בה. בימים אלה הונחה כאן גם אבן פינה לגן-תעשייה.

על הקר שמעל חצר תלמי הציבו (העמידו) בעשר השנים האחרונות עשרות פסלים. חלק מהם משתלבים בגוף (מתחברים לגוף). נאחרים הם מקש ניגוד (קונטרסט)

בימי ראש השנה נעדר בתלמי מפגש אקמנות. זהו מפגש בין-לאומי לאקמנות עכשווית, והוא מתקיים כאן זו הפעם הרביעית. הפעם הראשונה היתה לפני עשר שנים בדייק.

תלמי הוא מקום מיוחד מאוד בארץ-ישראל. תלמי

מפגש בין-לאומי לאמנות עכשווית, והוא מתקיים כאן
זו הפעם הרביעית. הפעם הראשונה היתה לפני עשר
שנים בדייק.

תל-חי הוא מקום מיוחד מאוד בארץ-ישראל. תל-חי
נמצאת ב"אצבע הגליל", במרחק שני קילומטרים מ-
קרית-שמונה וארבעה קילומטרים ממטולה. מתל-חי
רואים את החרמון, את עמק החולה ואת רמת הגולן.

השם תל-חי הוא שינוי של השם הערבי טלחה (שם
של עץ). בימי מלחמת העולם הראשונה, בשנת 1918,
התיישבו כאן יהודים חברי "השומר". הם עסקו במר-
עה, ונאלצו להתגונן (להגן על עצמם) מפני התקפות
הערבים. שנתיים אחר-כך, ב-1920, גברו הפרעות,
ושמונה איש נהרגו כאן, ביניהם יוסף טרוימפלדור.
הוא התפרסם מאוד כשאמר לפני מותו: "טוב למות
בעד ארצנו". העיירה קרית-שמונה נקראת על-שם
השמונה שנהרגו כאן.

על קברי השמונה עומד הפסל של האריה השואג,
שיצר הפסל מלניקוב. כיום שיחורו את חצר תל-חי,
והיא מעין (כמו) מוזיאון קטן לתולדות המקום. בתל-חי

לגז-תעשייה.

על ההר שמעל חצר תל-חי הציבו (העמידו) בעשר
השנים האחרונות עשרות פסלים. חלק מהם משתלבים
בנוף (מתחברים לנוף), ואחרים הם ממש ניגוד (קונטרסט)
לנוף. אלה פסלים שנוצרו כדי להיות במקום לתמיד
ולהשתלב בטבע. חלק מהם התכסו בצמחים: אחרים
החלידו (העלו חלידה).

כיום יש פשוט 67 פסלים: מהם חדשים, ונתרמו
למקום השנה ביד האמנים שהוזמנו לכאן. האוצר (מי
שאחראי על תערוכה) הוא מבלגיה, וגם רוב האמנים הם
מחוץ לארץ.

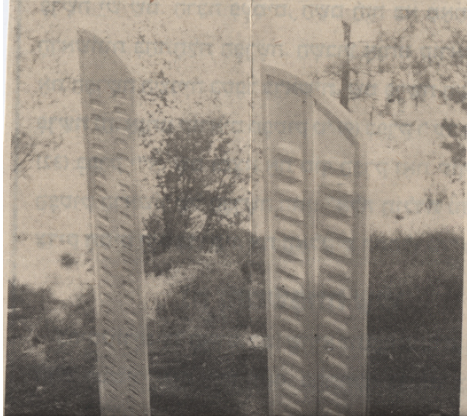
Public Art and Early Media Archive

מעניין לטייל כאן על ההר בין הפסלים, לראות את
הנוף היפה, ולשמע הסברים על הפסלים.

האוצר מסביר, שיש כאן כמה סוגים של פסלים: יש
מהם שמתחסים לארכיטקטורה, ויוצרים כאן משהו ב-
תחום הזה אך בהתחסות לנוף. הפסל דני מריוואן,
למשל, יצר מבנה סגור ובמרכזו עץ וית בודד. אמן אחר,
אוסוואלדו רומברג, יצר בית קטן, שהוא העתק של בית
מימי גירוש בבל.

רמזור שהוצב באמצע "שום מקום"

תלמי הוא מקום מיוחד מאוד בארץ ישראל. תלמי נמצאת ב"אצבע הגליל", במרחק שני קילומטרים מרמת שמונה וארבעה קילומטרים ממטולה. מתלמי רואים את החרמון, את עמק החולה ואת רמת הגולן. השם תלמי הוא שינוי של השם העברי מלחה (שם של עץ). בימי מלחמת העולם הראשונה, בשנת 1918, התיישבו כאן יהודים חברי "השומר". הם עסקו במרעה, ונאלצו להתגונן (לדגן על עצמם) מפני התקפות הערבים. שנותיים אחר כך, ב-1920, גברו הפרעות ושמורה איש נהרגו כאן, ביניהם יוסף טרוימפלדור. הוא התפרסם מאוד כשקמר לפני מותו: "טוב למות בעד ארצנו". העיירה רמת שמונה נקראת על-שם השמונה שנהרגו כאן.

על קברי השמונה עומד הפסל של האריה השואג, שניצר הפסל מלניכוב. כיום שיחזרו את חצר תלמי, והיא מעין (כמו) מוזיאון קטן לתולדות המקום. בתלמי יש מכללה ללימוד אקנות, ואנשים רבים מהאזור

פסל אבסטרקטי בואדי

בנוף (מתחברים לנוף), ואחרים הם ממש ניגוד (קונטרסט) לנוף. אלה פסלים שנוצרו כדי להיות במקום לחמיד ולהשתלב בטבע. חלק מהם התכנסו בצמחים; אחרים הקלידו (העלו חלודה).

כיום יש בשטח 67 פסלים; 11 מהם חדשים, ונתרמו למקום השנה בידי האקנים שהוזמנו לכאן. האוצר (מי שאחראי על תצוגה) הוא מבלגיה, וגם רוב האקנים הם מחוץ לארץ.

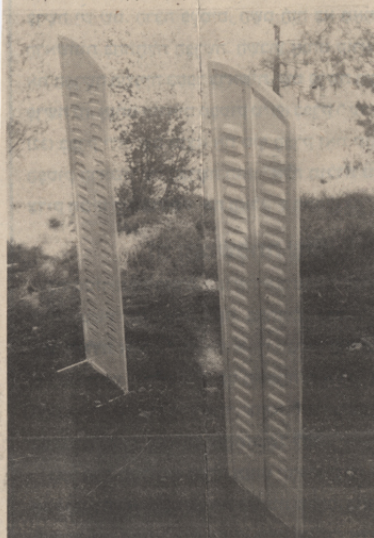
מעניין לשייך כאן על הקר בין הפסלים, לראות את הנוף הנפה, ולשמוע הסברים על הפסלים. האוצר מסביר, שיש כאן כמה סוגים של פסלים: יש מהם שמתחזקים לארכיטקטורה ונוצרים כאן משהו ב"תחום הזה אך בהתייחסות לנוף. הפסל דני מריוואן, למשל, נוצר מבנה סגור ובמרכזו עץ וזית בודד. אמן אחר, אוסוואלדו רומברג, יצר בית קטן, שהוא העתק של בית מימי גירוש בבל.

קבוצה אחרת של פסלים היא אלה שיש בהם שימוש בחפצים ובמצבים מחיי היום יום, אך כשהם מוצבים כאן – הם נראים כאילו הם לקוחים מעולם הדמיון. כך יש כאן רמזור אמיתי, שהציב יונתן שילוני באמצע הנאדי; או כיכר אמיתי, כמו זו שנמצאת בערים, וכאן היא באמצע גבעה מלאה סלעים (יצירה של האמן וילהלם באל).

קבוצה אחרת היא זו של פסלים בעלי משמעויות פוליטיות ואחרות, כמו מבנית "מרצדס" ששמו בתוך כלוב, והיא כאילו גוררת (מושכת) אחריה תותח, שאף הוא בתוך כלוב מברזל (יצירה של האמן בני אפנת). אמן אחר (מיקאל גרוס) הציב באמצע הקר שני תריסים מברזל. כמו שהיו פעם.

רמזור שהוצב באמצע "שום מקום"

שני תריסי ברזל ברזל הקר

אמן אחר (מיקרלינג) הציב על הקר כתובת ענקית, "הוליווד" – באותיות לועזיות, והיא מסמלת את המציאות ההופכת לדמיון, מציאות שבה נוף ואנשים ואקנות הם "משהו מהסרטים".

בתבה וצילמה: ליאורה חשין